

Begroting 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemeen	8
Leeswijzer	8
Bestuurlijk voorwoord	8
Begroting in één oogopslag	11
Financieel perspectief	13
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	16
1.1 Bestuur	17
1.2 Burgerzaken	22
1.3 Veiligheid	23
1.4 Investerings	32
1.5 Verbonden partijen	32
1.6 Beleidskaders	34
1.7 Beleidsindicatoren	34
2. Openbare ruimte	35
2.1 Verkeer en vervoer	36
2.2 Openbaar groen	41
2.3 Water	43
2.4 Investerings	45
2.5 Beleidskaders	47
2.6 Beleidsindicatoren	47
3. Economie, Recreatie en Toerisme	48
3.1 Economie	49

3.2 Recreatie en toerisme	52
3.3. Bedrijfslocaties	55
3.4 Investerings	58
3.5 Verbonden partijen	59
3.6 Beleidskaders	60
3.7 Beleidsindicatoren	60
4. Onderwijs.....	61
4.1. Onderwijsbeleid	61
4.2. Onderwijshuisvesting	64
4.3 Investerings	67
4.4 Verbonden partijen	67
4.5 Beleidskaders	68
4.6 Beleidsindicatoren	68
5. Sport en Cultuur.....	69
5.1 Sport.....	69
5.2 Cultuur	72
5.3 Investerings	75
5.4 Beleidskaders	75
5.5 Beleidsindicatoren	76
6. Sociaal domein.....	77
6.1 Leefbaarheid	78
6.2 Inkomensvoorziening	81
6.3 Werk en activering	85
6.4 Jeugd	87

6.5 Maatschappelijke ondersteuning.....	91
6.6. Gezondheidszorg.....	95
6.7 Investerings	98
6.8 Verbonden partijen.....	98
6.9 Beleidskaders	100
6.10 Beleidsindicatoren	100
7. Milieu.....	101
7.1 Riolering	101
7.2 Afval	104
7.3 Milieubeheer.....	107
7.4 Investerings	112
7.5 Verbonden partijen.....	112
7.6 Beleidskaders	113
7.7 Beleidsindicatoren	114
8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.....	115
8.1 Ruimtelijke ordening.....	116
8.2 Bouwen en wonen	126
8.3 Investerings	130
8.4 Beleidskaders	131
8.5 Beleidsindicatoren	131
9. Algemene dekkingsmiddelen.....	132
9.1 Algemene uitkering.....	132
9.2 Lokale heffingen.....	134
9.3 Overige baten en lasten	135

9.4 Treasury.....	136
9.5 Investerings	138
10. Overhead	139
10.1 Overhead.....	139
10.2 Investerings	141
11. Vennootschapsbelasting.....	142
11.1 Vennootschapsbelasting	142
12. Onvoorzien	144
12.1 Onvoorzien	144
Paragrafen	145
1. Lokale heffingen	145
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	152
3. Onderhoud kapitaalgoederen	161
4. Financiering	168
5. Bedrijfsvoering	171
6. Verbonden partijen	175
7. Grondbeleid	191
Lopende grondexploitaties	192
Boekwaarde	196
Winstnemingen	196
Vorzieningen	197
8. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)	197
Financiële begroting	199
Overzicht van baten en lasten.....	199

Financiële positie.....206

Taakvelden per programma.....226

Algemeen

Leeswijzer

Leeswijzer

In deze begroting komen veel financiële tabellen voor. In deze tabellen zijn afgeronde bedragen gepresenteerd, hierdoor kan het gepresenteerde saldo afwijken van de opgetelde (afgeronde) bedragen.

Daarnaast mag u een negatief bedrag interpreteren als een last of verslechtering van het begrotingssaldo. Bedragen die positief zijn kunt u interpreteren als een baat of verbetering van het programmasaldo. Mocht dit anders zijn, dan is dit bij de tabel vermeld.

Investerings per programma

Voor de programma overstijgende thema's (onder andere: mobiliteit, duurzaamheid en natuur) komt het voor dat de uitvoering (investerings) in een andere programma in de begroting zijn verwerkt.

Kapitaallasten

In het 'verloopoverzicht begrotingssaldo' vergelijken we dezelfde begrotingsjaren met elkaar (2025 <-> 2025). Bij de toelichtingen op de beleidsvelden vergelijken we verschillende (begrotings)jaren met elkaar (2023<->2025 en 2024 <-> 2025).

Tabel toelichten op beleidsvelden

Vergelijkingen vinden plaats tussen verschillende jaren. Een voor- of nadeel geeft hier NIET direct aan dat dit positiever of negatiever is voor het begrotingssaldo.

Voorbeeld (fictief)

Omschrijving	Begroet 2023 en 2024	Werkelijk 2023	Begroting 2025	Toelichting
Cultuurbeleid	€ 1.000.000	€ 800.000	€ 1.000.000	Nadeel € 200.000

Ondanks dat het begrote bedrag gelijk is gebleven, geven we in de toelichting aan dat dit een nadeel geeft voor 2025. We **begroten** € 1.000.000 om uit te gaan geven en dat is een hoger bedrag dan dat we **werkelijk** hebben uitgegeven in 2023.

Bestuurlijk voorwoord

Voorwoord

Een realistische blik op de toekomst

Voor u ligt de begroting 2025. Deze begroting is meer dan alleen cijfers: het laat zien wat we samen willen bereiken voor onze gemeente, binnen de (financiële) mogelijkheden die we hebben.

De visies en plannen die we als nieuwe gemeente hebben ontwikkeld worden werkelijkheid. We gaan aan de slag met verschillende initiatieven en projecten. Dit doen we vanuit een nieuw realistisch, financieel perspectief. Dit jaar staat in het teken van bewustwording en het maken van keuzes rondom de financiële uitdaging waar we mee te maken krijgen. Veel andere gemeenten in Nederland worden hier ook mee geconfronteerd. We vinden het belangrijk om binnen deze nieuwe realiteit weloverwogen keuzes te maken waarbij we samen blijven bouwen aan een duurzaam én vitaal Land van Cuijk.

Zowel voor onze inwoners, ondernemers als onze bezoekers willen wij ervoor zorgen dat zij goed kunnen wonen, leren, werken, en recreëren. Dat betekent dat we moeten zorgen voor goede faciliteiten. Denk aan kwalitatief goed onderwijs, goede bedrijventerreinen, zorgvoorzieningen en wijk- en sportaccommodaties die een belangrijke rol spelen bij het onderhouden van sociale contacten. Ook goede groenvoorzieningen en goede en veilige verkeersverbindingen zijn belangrijk.

Het jaar 2025 wordt daarbij een bijzonder jaar omdat in het eerste kwartaal het nieuwe gemeentehuis in Boxmeer in gebruik wordt genomen. Helemaal ontworpen om aan de eisen van deze tijd te kunnen voldoen. Vanuit daar kunnen we onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nog beter van dienst zijn. De officiële ingebruikname is voorzien in het begin van het tweede kwartaal.

De jeugd is onze toekomst. Kansrijk opgroeien is voor ons een belangrijk thema met de inzet van bijvoorbeeld jeugdconsulenten op scholen. We bevorderen inclusief onderwijs via investeringen in onderwijshuisvesting. Op cultureel gebied voegen we kwaliteit toe met onder andere het nieuwe kunstencentrum LOUIS. Voor bestaanszekerheid richten we ons onder meer op de vroeg signalering van schulden.

Daarnaast zet ook de vergrijzing van onze gemeente door. Inwoners worden ouder en blijven over het algemeen langer gezond. Ouderen wonen langer thuis of in aangepaste woonvormen. Via de uitvoering van onze Woonzorgvisie zetten we in op een inclusieve samenleving, waarin er ook voor de kwetsbaren onder ons een eigen plek is. De vergrijzing maakt tegelijkertijd ook, dat er een toenemend beroep op onze WMO-voorzieningen wordt gedaan. De druk op het personeel en de beschikbare financiële middelen wordt niet minder en dat vraagt om andere oplossingen.

In 2025 zullen wij onze Omgevingsvisie vaststellen. Deze visie geeft richting aan onze gemeentelijke ambities voor de fysieke leefomgeving tot 2040. Ook helpt het ons om tot integrale keuzes te komen én nieuwe ontwikkelingen te initiëren ten aanzien van wonen, mobiliteit, economie, klimaat, gezondheid en natuur. Voor wat betreft de transitie van ons landelijk gebied willen wij een voorbeeldfunctie aannemen. We stimuleren innovatieve projecten die boeren helpen om klimaatvriendelijke methoden toe te passen. We willen laten zien dat vooral door samenwerking een sterke agrarische sector en een gezonde leefomgeving elkaar kunnen versterken.

Wij geloven dat een sterke, betrokken gemeenschap begint bij de kwaliteit van onze dienstverlening. Het nieuwe gemeentehuis speelt daarbij zeker een positieve rol. Door een toegankelijke en klantgerichte benadering zorgen we ervoor dat iedereen zich gehoord

voelt: de behoeften van onze inwoners vormen de basis van ons beleid. Het verhogen van 'gemak' staat centraal in de doorontwikkeling van onze dienstverlening.

Met deze begroting blijven we samen bouwen aan onze mooie gemeente Land van Cuijk!

Begroting in één oogopslag

Begroting in één oogopslag

[begroting 2025 in één oogopslag]

De gemeente Land van Cuijk presenteert u de Begroting in één oogopslag over 2025.

Opbrengsten

Bedragen x € 1.000

Rijk	
Algemene uitkering	192.883
Specifieke uitkeringen	33.508
Totaal Rijk	226.391
Gemeente	
OZB	28.214
Leges	2.304
Bouwleges	2.195
Grondexploitaties	26.159
Afval	10.909
Riool	10.820
Overig (incl reserves)	25.209
Totaal Gemeente	105.810
Totaal	332.201
Structureel saldo begroting 2025	92

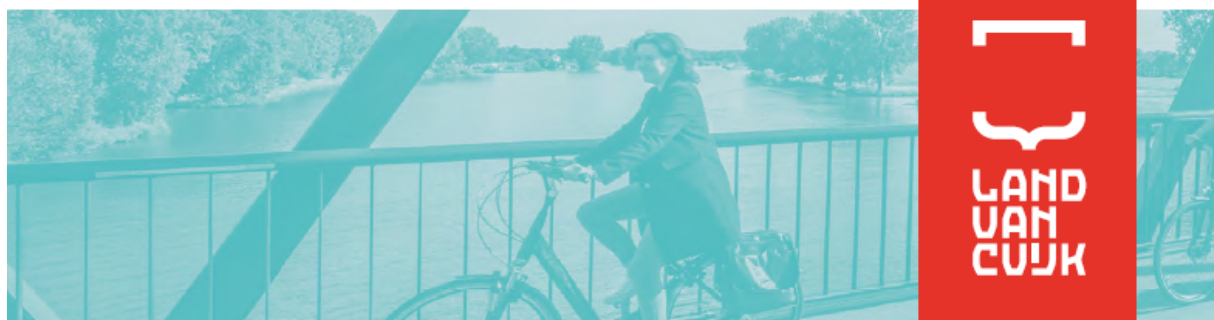
Uitgaven

Bedragen x € 1.000

1. Bestuur en Veiligheid		5. Sport en Cultuur	
1.1 Bestuur	6.198	5.1 Sport	6.759
1.2 Burgerzaken	3.161	5.2 Cultuur	8.227
1.3 Veiligheid	11.548	Totaal Sport en Cultuur	14.986
Totaal Bestuur en Veiligheid	20.907	6. Sociaal Domein	
2. Openbare Ruimte		6.1 Leefbaarheid	12.593
2.1 Verkeer en vervoer	15.673	6.2 Inkomensvoorziening	25.748
2.2 Openbaar groen	10.176	6.3 Werk en activering	20.440
2.3 Water	237	6.4 Jeugd	37.111
Totaal Openbare Ruimte	26.086	6.5 Maatschappelijke ondersteuning	30.173
3. Economie, Recreatie en Toerisme		6.6 Gezondheidszorg	5.069
3.1 Economie	4.535	Totaal Sociaal Domein	131.134
3.2 Recreatie en toerisme	881	7. Milieu	
3.3 Bedrijfslocaties	13.080	7.1 Riolering	8.286
Totaal Economie, Recreatie en Toerisme	18.496	7.2 Afval	10.728
4. Onderwijs		7.3 Milieubeheer	10.434
4.1 Onderwijsbeleid	5.573	Totaal Milieu	29.448
4.2 Onderwijshuivering	7.254	8. VHROSV	
Totaal Onderwijs	12.827	8.1 Ruimtelijke ordening	6.555
		8.2 Bouwen en wonen	19.410
		Totaal VHROSV	25.965
		9. Algemene dekkingmiddelen	
			52.260
		Totaal	332.109

Begrotingssaldo

De gemeente Land van Cuijk presenteert een positief structureel begrotings-saldo 2025 van €0,1 mln. Daarnaast is de meicirculaire 2024 vertaald in de cijfers en zijn de incidentele uitgaven en opbrengsten verwerkt.

Financieel perspectief

Begrotingssaldo

In onderstaande tabel zijn de saldo's per programma en het begrotingssaldo weergegeven:

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	-15.917	-18.025	-19.610	-19.649	-19.615	-19.616	-19.615
2. OPENBARE RUIMTE	-23.566	-20.879	-24.144	-25.011	-25.531	-25.896	-26.336
3. ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	-641	-3.904	-5.896	-5.927	-5.952	-5.950	-5.994
4. ONDERWIJS	-8.220	-8.758	-9.004	-9.710	-11.619	-11.529	-11.547
5. SPORT EN CULTUUR	-10.059	-12.174	-12.788	-13.208	-14.260	-14.223	-14.118
6. SOCIAAL DOMEIN	-87.736	-100.045	-100.890	-101.316	-100.706	-100.777	-99.925
7. MILIEU	186	259	-769	-391	-431	-654	-806
8. VHROSV	-3.986	-6.421	-6.156	-5.945	-5.844	-5.844	-5.840
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	211.366	223.403	216.650	201.607	200.699	200.328	200.037
10. OVERHEAD	-39.612	-50.264	-37.002	-37.048	-36.614	-36.612	-36.592
11. VENNOOTSCHAPSBELASTING	1.635	0	0	0	0	0	0
12. ONVOORZIEN	0	-299	-299	-299	-299	-299	-299
Saldo	23.450	2.895	92	-16.895	-20.172	-21.071	-21.035

Verloopoverzicht begrotingssaldo

Hieronder vindt u het verloop van het saldo begroting 2024 naar het saldo begroting 2025. Het saldo programmabegroting 2025-2028 betreft het structurele meerjarenperspectief.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo 2024-2027	-7	-15.743	-18.967	-20.041
Decemberrapportage 2023	-375	-838	2.367	3.626
Eerste bestuursrapportage 2024	-2.752	-1.709	-1.241	-941
Overige mutaties	-10	-10	-38	-38
Startsaldo Kadernota 2025	-3.143	-18.300	-17.879	-17.395
Effect Kadernota 2025	-7.618	-10.336	-10.571	-11.307
Saldo na Kadernota 2025	-10.761	-28.637	-28.450	-28.702

MFA Vierlingsbeek	0	0	-86	-85
Effect meicirculaire 2025	1.538	5.069	4.402	3.840
Correcties Kadernota 2025	-288	-278	-261	-311
Startsaldo begroting 2025-2028	-9.511	-23.846	-24.396	-25.258
<i>Voordelen</i>				
Kapitaallasten (herberekening)	3.650	4.409	1.810	1.773
Analyse begroting versus realisatie	2.612	1.512	1.552	1.552
OZB verhoging 4,0%	1.085	1.057	1.057	1.057
Vrijval stelposten loon- en prijscompensatie 2024	354	0	0	0
Kostendeckendheid afval	309	806	806	806
Vervallen post college onvoorzien	250	250	250	250
<i>Nadelen</i>				
Herberekening bedrijfsvoeringslasten	-1.051	-1.047	-1.215	-1.215
Overige mutaties	-406	-35	-35	-35
Saldo begroting 2025-2028 voor inzet vrije ruimte reserves	-2.708	-16.895	-20.171	-21.071
Inzet maximaal 10% vrije ruimte reserves	2.800	0	0	0
Saldo begroting 2025-2028 na inzet vrije ruimte reserves	92	-16.895	-20.171	-21.071

Kapitaallasten

Bij elke begroting voeren we een herberekening van de kapitaallasten (afschrijving en rente) uit op basis van de investeringen. Deze herberekening levert een voordeel op.

Analyse begroting versus realisatie

Op 18 juli 2024 is uw raad middels raadsinformatiebrief 184 geïnformeerd over de voortgang begrotingsproces 2025. Zoals in deze brief is gecommuniceerd zijn er de afgelopen periode maatregelen in beeld gebracht om de begroting 2025 sluitend te kunnen aanbieden (fase 1). Zo is er gekeken naar de incidentele en structurele ruimte die er mogelijk in de begroting zit. Het gaat hierbij om gelden die afgelopen jaren niet zijn ingezet en waarvan de verwachting is dat ze ook voor komende jaren niet noodzakelijk zijn. Het afkomen van deze ruimte levert een voordeel voor de begroting op en heeft geen effect op onze ambities en taken. De waardebeoordeling van de objecten valt hoger uit dan begroot, hierdoor ontstaat er een OZB opbrengst die hoger uitkomt. Dit voordeel (€ 700.000) is de begroting 2025 eenmalig opgenomen. Tot slot is er sprake van een eenmalig voordeel op de werkagenda psychisch kwetsbaren van € 400.000.

OZB verhoging

De OZB wordt met 4,0% verhoogd.

Vrijval stelposten loon- en prijscompensatie 2024

Betreft een stelpost die in 2025 niet meer noodzakelijk is. De stelpost komt eenmalig te vervallen.

Kostendekkendheid afval

In de kadernota 2025 zijn de uitgangspunten voor het opstellen van deze begroting opgenomen. Een van de uitgangspunten is dat het tarief van afval 100% kostendekkend is. Deze berekening levert een voordeel op.

Vervallen post college onvoorzien

In de financiële verordening Land van Cuijk is het volgende opgenomen. Het college is bevoegd om uitgaven van € 50.000 per geval, met een maximum van € 250.000 per jaar, zonder voorafgaande autorisatie door de raad te doen. Deze post vervalt structureel in deze begroting. De financiële verordening wordt onder andere hierop aangepast.

Herberekening bedrijfsvoeringslasten

Bij elke begroting voeren we een herberekening op de salarislasten uit. Deze herberekening levert een nadeel op.

Inzet 10% vrije ruimte reserves

Vanuit de provincie wordt ruimte geboden om het tekort voor het begrotingsjaar 2025 gedeeltelijk (maximaal 10%) op te vangen met een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve. Voor de gemeente Land van Cuijk betekent dit een bedrag van ongeveer 5,0 miljoen, hiervan zetten we nu een bedrag van 2,8 miljoen in.

1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Wij staan voor transparant en verantwoordelijk bestuur. Feedback is welkom en we leggen verantwoording af aan inwoners en stakeholders. We communiceren duidelijk over beleidsbeslissingen, geven helderheid over de besteding van publieke middelen en bevorderen een integere cultuur.

Een ander onderdeel van het programma is klantgerichte dienstverlening. Vanaf 2025 doen we dit vanuit het ver(nieuw)bouwde gemeentehuis. Door ons tevredenheidsonderzoek is vastgesteld wat beter kan. We kiezen klantgemak als leidend principe voor onze dienstverlening. Op basis hiervan ontwikkelen we klantbeloften. Met deze klantbeloften stellen we normen op voor klantgerichter werken. We gaan diensten digitaliseren, bereikbaarheid verbeteren en ondersteuning op maat bieden aan inwoners, bedrijven en instellingen. We spelen zo meer in op hun behoeften.

Kernendemocratie is ook onderdeel van dit programma. Dit is het op kern-, wijk- en buurtniveau betrekken van inwoners bij het inrichten van hun eigen leefomgeving. Vanuit alle kernen zijn we makkelijk benaderbaar en de lijntjes naar ons als gemeente zijn kort. Geen enkele kern is hetzelfde en daarom is maatwerk essentieel. We maken zoveel mogelijk keuzes samen met inwoners. Behoeften en vragen van inwoners staan hierbij centraal. Er is ruimte voor initiatieven van inwoners.

Het programma zet ook in op het waarborgen van veiligheid en leefbaarheid. Bijvoorbeeld op het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, overlast en onveilige situaties, ondermijning, het bevorderen van sociale cohesie en het versterken van samenwerking tussen gemeente, politie en andere partners.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.1 BESTUUR	-4.692	-5.923	-6.198	-6.154	-6.119	-6.119	-6.119
1.2 BURGERZAKEN	-3.839	-2.778	-3.161	-3.161	-3.161	-3.161	-3.161
1.3 VEILIGHEID	-9.494	-10.552	-11.548	-11.557	-11.558	-11.558	-11.558
Totaal 1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	-18.025	-19.253	-20.907	-20.871	-20.837	-20.838	-20.837
Baten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.1 BESTUUR	271	0	74	0	0	0	0
1.2 BURGERZAKEN	1.108	1.207	1.207	1.207	1.207	1.207	1.207
1.3 VEILIGHEID	730	21	15	15	15	15	15
Totaal 1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	2.109	1.229	1.296	1.222	1.222	1.222	1.222
Saldo	-15.917	-18.025	-19.610	-19.649	-19.615	-19.616	-19.615

1.1 Bestuur

Bestuur

Tot het beleidsveld Bestuur horen de positionering en de samenwerkingen binnen de gemeente. Hoe geven we vorm aan de identiteit van onze gemeente? Wat kenmerkt ons? Hoe willen we ons opstellen? Maar ook hoe we samenwerken, binnen ons eigen bestuur en met anderen. Het gaat vooral om hoe we ons opstellen naar inwoners met onze dienstverlening én hoe we omgaan met inwonersinitiatieven.

Wat willen we bereiken?

1.1.1 Aandacht voor het herdenken, waarderen en vieren van onze vrijheid.

Omschrijving (toelichting)

In september 2024 start de viering van 80 Jaar Vrijheid in Noord-Brabant en Gelderland. In mei 2025 vieren we de 80-jarige landelijke bevrijding. Zowel in 2024 als in 2025 worden rond deze mijlpaal in Land van Cuijk diverse activiteiten georganiseerd. Voor het overgrote deel door onze inwoners zelf, een enkele keer door de gemeente. We vinden het herdenken,

waarderen (ook van onze veteranen) en vieren van onze vrijheid tenslotte belangrijk. Met het ondersteunen en deels organiseren van de activiteiten, willen we het volgende bereiken.

- We staan stil bij de gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog en herdenken allen die zijn omgekomen.
- We waarderen en erkennen onze veteranen.
- We maken onze inwoners bewust van de waarde van vrijheid en we vieren onze vrijheid.
- We profileren Land van Cuijk als 'Streek met een historie om te gedenken'.

Kwaliteit (toelichting)

Minimaal 85% van de bij ons aangemelde initiatieven uit de kernen in kader van 80 jaar vrijheid worden financieel dan wel anderszins door de gemeente ondersteund.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1.1 Waar mogelijk faciliteren we inwonersinitiatieven.

We proberen initiatiefnemers zoveel mogelijk bij elkaar te brengen en gezamenlijk iets te laten oppakken. De gemeente heeft hierbij vooral de rol van verbinder. Deels organiseren we als gemeente ook een of enkele herdenkings-/vierings-momenten. Daarbij heeft de gemeente de rol van organisator. Gelet op de omvang van de festiviteiten en het feit dat dit geen "corebusiness" van ons is, huren we een extern projectleider in voor een beperkt aantal uren per week. Ook zal er budget nodig zijn voor de ondersteuning/organisatie van de diverse initiatieven en evenementen.

Tijd (toelichting)

September 2024 tot en met augustus 2025 (incidenteel budget)

Wat willen we bereiken?

1.1.2 Doorontwikkelen van kernendemocratie

Omschrijving (toelichting)

Onze focus is gericht op het aansluiten op de behoeften en de mogelijkheden van de kernen. Maatwerk leveren en aansluiten op de identiteit van iedere kern staat centraal. Niet alleen

de inwoners en verenigingen, maar ook de wijk- en dorpsraden spelen een belangrijke rol als het gaat om kernendemocratie (dorps-en buurtkracht). We maken hierbij gebruik van de kennis, kunde en kracht van inwoners. Deze relatie (samenspel) tussen gemeente en gemeenschap is essentieel voor het komen tot breed gedragen plannen en beleid.

Kwaliteit (toelichting)

Aan minimaal 95% van de grondgebieden van de 42 wijk- en dorpsraden wordt subsidie verstrekt in kader van subsidieregeling Kernendemocratie, KernenCV's en Inwonersinitiatieven.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.2.1 Verder uitvoering geven aan het Uitvoeringsplan Kernendemocratie 2022-2026.

We gaan verder met het Uitvoeringsplan 2022-2026. De focus in 2025 ligt hierbij op de volgende actiepunten:

- Het verder brengen van de focuspunten uit de KernenCV's;
- Het financieel ondersteunen van inwonersinitiatieven;
- Het doorontwikkelen van digitale participatie.

Daarnaast worden middels het WIU-proces gewenste of noodzakelijke aanpassingen in de openbare ruimte op aangegeven van de wijk- en dorpsraden in beeld gebracht.

Bij het realiseren van inwonersinitiatieven staat Samen-Werken, ieder vanuit de eigen rol taak en verantwoordelijkheid, centraal. Dit is ook belangrijk voor een goed 'intern' samenspel. Een goede onderlinge samenwerking tussen partijen, met het bestuur, met de organisatie en de griffie is onmisbaar en draagt hieraan bij.

(Inwoners)participatie staat bij dit alles centraal. De gebiedsmakelaar is belangrijk in het doorontwikkelen van kernendemocratie, zowel in- als extern en vanuit een beleidsmatige- als strategische rol.

Tijd (toelichting)

Het gehele jaar 2025

Wat willen we bereiken?

1.1.3 Sterk positioneren van Land van Cuijk als gebied

Omschrijving (toelichting)

Voor de nadere positionering van het gebied Land van Cuijk gaan we, in samenwerking met stakeholders, een creatief concept, plan van aanpak en uitvoeringsplan uitwerken. Met gebiedsmarketing willen we laten zien wat het gebied Land van Cuijk in huis heeft. Hiermee gaan we de aantrekkingskracht op de doelgroepen toeristen, recreanten, (nieuwe) inwoner en ondernemers vergroten. Zo dragen we bij aan de ambities op het gebied van Toerisme en Recreatie, Wonen en Economie.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt uiterlijk 31-12-2025 een vastgesteld uitvoeringsplan gebiedsmarketing gericht op de doelgroep toerisme en recreatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.3.1 Hiervoor wordt een creatief concept, een plan van aanpak en uitvoeringsplan uitgewerkt.

In eerste instantie richten we ons op de pijler Toerisme en Recreatie. Wonen en Ondernemen volgen. Inmiddels is via een aanbesteding een bureau met kennis en ervaring op het gebied van Gebiedsmarketing geselecteerd. In 2024 wordt het creatief concept en plan van aanpak voor Gebiedsmarketing Toerisme en Recreatie opgeleverd. Ook wordt er gewerkt aan een paraplu merk (overkoepelend merk) voor Gebiedsmarketing Land van Cuijk. Dit is in 2025 klaar.

Tijd (toelichting)

In principe voortdurend. Eerste projectperiode 2024, 2025.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.1 BESTUUR	-4.692	-5.923	-6.198	-6.154	-6.119	-6.119	-6.119
Baten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.1 BESTUUR	271	0	74	0	0	0	0
Saldo	-4.422	-5.923	-6.124	-6.154	-6.119	-6.119	-6.119

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	460
College van B&W	De post Onvoorzien bij het College is afgeraamd bij de begroting 2025	Voordeel	250
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen te verantwoorden > €100.000.		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	1.520
Baten			

Mutatie voorziening	Bij de jaarrekening 2023 is gebruikt gemaakt van de voorziening pensioenverplichtingen wethouders. In de begroting 2025 is geen mutatie voorzien. Dit betekent een nadeel voor de begroting 2025.	Nadeel	540
---------------------	---	--------	-----

1.2 Burgerzaken

Burgerzaken

Het beleidsveld Burgerzaken omvat de uitvoering van administratieve taken en diensten die gericht zijn op de registratie van belangrijke levensgebeurtenissen, van wieg tot en met graf, en het verstrekken van identiteitsdocumenten en verklaringen aan inwoners. Burgerzaken speelt een essentiële rol in het waarborgen van de rechten van burgers en het bieden van toegang tot belangrijke overheidsdiensten. We voorzien onze afnemers (zoals belastingdienst en pensioenfondsen) van gegevens uit de Basis Registratie Persoonsgegevens (de BRP). Daarnaast vervult Burgerzaken een belangrijke rol bij het handhaven van de integriteit van persoonsgegevens. We zijn verantwoordelijk voor het verkiezingsproces.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.2 BURGERZAKEN	-3.839	-2.778	-3.161	-3.161	-3.161	-3.161	-3.161
Baten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.2 BURGERZAKEN	1.108	1.207	1.207	1.207	1.207	1.207	1.207
Saldo	-2.731	-1.571	-1.953	-1.953	-1.953	-1.953	-1.953

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	420

Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > €100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Voordeel	610
Verkiezingen	De kosten in 2023 waren hoger door de tussentijdse Tweede kamer Verkiezingen op 22 november 2023.	Voordeel	220
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > €100.000		

1.3 Veiligheid

Veiligheid

Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen om te kunnen wonen, werken, verblijven en recreëren. We willen als gemeente in staat zijn om veiligheidsproblematiek zo aan te pakken dat preventie, zorg en repressie elkaar versterken. Dit doen we met collega's, veiligheidspartners, inwoners en ondernemers. We richten ons op leefbaarheid, jeugd, ondermijning, zorg en veiligheid, maatschappelijke onrust en digitale veiligheid. Ook hebben wij een rol ten aanzien van het AZC en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Tenslotte is er aandacht voor het opzetten en borgen van onze rampen- en crisisorganisatie.

Wat willen we bereiken?

1.3.1 Veiligheid verankeren in buurten, wijken en kernen

Omschrijving (toelichting)

We willen (grootschalige) incidenten, verstoringen en ondermijnende acties voorkomen en bestrijden. De weerslag zien we dan terug in het behouden maar liever nog verbeteren van het veiligheidsgevoel van inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Veiligheid wordt onder meer gemeten met de Veiligheidsmonitor. We streven ernaar dat het veiligheidsgevoel onder burgers in 2025 tenminste op hetzelfde niveau blijft, maar idealiter een stijgende lijn vertoont.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.1.1 We maken een tweejaarlijks uitvoeringsplan gericht op maatschappelijke effect.

Werken met een integrale aanpak op basis van gedeelde en gedragen prioriteiten. We maken tweejaarlijks een, op maatschappelijk effect ingericht, uitvoeringsplan. Hierin wordt voldoende ruimte bewaard om tijdig bij te sturen wanneer trends en ontwikkelingen daar aanleiding voor geven. Problemen willen we voorkomen waar dat kan. Het streven is daarbij dat preventie, zorg en repressie elkaar versterken en dat een goede afstemming plaatsvindt tussen de bestuurlijke, zorg- en strafrechtketen. Door vroegtijdig te signaleren, kunnen problemen op tijd worden aangepakt.

Tijd (toelichting)

2025-2026

Wat willen we bereiken?

1.3.2 Ondernijning terugdringen

Omschrijving (toelichting)

We willen de aanpak om ondernijning terug te dringen een stap verder brengen door het uitbreiden van instrumenten (Bibob), het vergroten van weerbaarheid en het opstellen van een uitvoeringsbeleid mensenhandel.

Kwaliteit (toelichting)

Eind 2025 zijn alle medewerkers bij de gemeente Land van Cuijk bekend met ondernijning, de risico's en het instrumentarium dat we als gemeente in kunnen zetten. Het instrumentarium is dan uitgebreid met actueel Bibob-beleid en er is capaciteit (1FTE) om Bibob-onderzoeken vorm te geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.2.1 Het verder uitbreiden van de inzet van Bibob als instrument. Dit willen we doen door collega's op te leiden in de kaders en het gebruik van dit instrument.

In 2025 zetten we in op trainingen en opleiding, zoveel mogelijk afgestemd op de behoefte van de afzonderlijke teams. Op deze manier zijn we als organisatie straks in staat dit middel op de juiste manier in te zetten.

Tijd (toelichting)

2025

1.3.2.2 Het (verder) vergroten van weerbaarheid van inwoners en ondernemers door gericht in te spelen op de informatiebehoefte. Ook informeren we bewoners en ondernemers over het thema ondermijning.

Waar gewenst organiseren we inwonersavonden waarop we informatie verstrekken over veiligheidsgerelateerde thema's zoals cybercrime, maar ook ondermijning.

Tijd (toelichting)

2025

1.3.2.3 Opstellen uitvoeringsbeleid mensenhandel

Tijd (toelichting)

2025

Wat willen we bereiken?

1.3.3 Veilig woon- en leefomgeving creëren

Omschrijving (toelichting)

We willen een veilig woon- en leefomgeving creëren voor iedereen in onze gemeente. Wie signalen van onveiligheid herkent kan het verschil maken voor zichzelf en zijn of haar omgeving. Op deze manier vergroten we weerbaarheid en werken we samen aan een veilige woon- en leefomgeving.

Kwaliteit (toelichting)

Alle signalen met betrekking tot de veilige woon- en leefomgeving worden binnen 2 werkdagen gezien en beoordeeld. Melders ontvangen altijd een reactie op hun melding.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.3.1 Korte lijnen tussen inwoners en instanties borgen.

Als gemeente willen we korte lijnen borgen tussen onze inwoners en instanties die iets met (openbare) veiligheid te maken hebben in en rond het Land van Cuijk. Hiervoor organiseren we een veiligheidsdag, waarbij inwoners op een laagdrempelige manier toegang krijgen tot het werk van veiligheidsdiensten. We hopen dat inzicht in wat deze diensten dagelijks doen en waar ze voor staan, leidt tot begrip, herkenning en een (nog) beter samenspel tussen alle betrokkenen.

Tijd (toelichting)

2025

Wat willen we bereiken?

1.3.4 Integrale aanpak Jeugdoverlast

Omschrijving (toelichting)

We willen de integrale aanpak van jeugdoverlast borgen in onze organisatie. Dit zowel vanuit zorg als vanuit veiligheid.

Kwaliteit (toelichting)

Voor eind 2025 is de herstructurering van de integrale jeugdaanpak in Land van Cuijk gewaarborgd binnen de eigen ambtelijke organisatie en de ketenpartners. Meldingen van

jeugdoverlast worden via de vastgestelde meldroute aangemeld en opgepakt, waardoor de jeugdoverlast beheersbaar blijft.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.4.1 Integrale aanpak jeugdoverlast verder uitwerken

In 2024 wordt de integrale aanpak van jeugdoverlast vanuit zowel zorg als veiligheid verder uitgewerkt om deze structureel te kunnen borgen in de organisatie. De consequenties hiervan kunnen op dit moment nog niet volledig worden overzien, maar we streven ernaar om in 2025 de uitwerking in de praktijk te brengen.

Tijd (toelichting)

2025

Wat willen we bereiken?

1.3.5 Digitale weerbaarheid vergroten

Omschrijving (toelichting)

We willen dat inwoners en ondernemers digitaal weerbaar zijn. Traditionele vormen van criminaliteit raken steeds meer verweven met digitale criminaliteit. Er is een verschuiving zichtbaar van traditionele criminaliteit naar criminaliteit waarbij internet wordt gebruikt. Door de mondiale spanningen en doordat het een lucratief verdienmodel is, neemt het aantal hacks en cyberaanvallen toe. De komende jaren zullen we steeds vaker worden geconfronteerd met nieuwe vormen van gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime die momenteel nog niet bekend zijn. Door kwetsbare groepen (b.v. ouderen en jeugd) goed te informeren kan slachtofferschap verlaagd worden.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 ligt de focus op kwetsbare groepen, waaronder senioren en jongeren. Voor einde van 2025 hebben we in alle kernen voor de senioren tenminste een voorlichtingssessie verzorgd met politie en andere partners. Voor kinderen van groep 5 tot en met 8 zetten wij tot en met 2025 het project Hackshield in. Het streven is dat in 2025 tenminste 75 kinderen aan dit project zullen deelnemen. Na 2025 zal een evaluatie van het project plaatsvinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.5.1 Inwoners informeren over digitale weerbaarheid

We gaan dit realiseren door onder meer het project 'Hackshield' in 2025 een vervolg te geven. Ook willen we in 2025 informatieavonden organiseren, toegespitst op de behoefte die verschillende groepen hebben.

Tijd (toelichting)

2025

Wat willen we bereiken?

1.3.6 Maatschappelijke onrust terugdringen

Omschrijving (toelichting)

Er zijn verschillende vormen van maatschappelijke onrust. Uiteenlopend van vreedzame en kleinschalige demonstraties tot radicale, strafbare en grootschalige acties. Kritische geluiden zijn essentieel voor de democratie en rechtsstaat, maar worden problematisch als de grenzen van de wet niet worden nageleefd.

Kwaliteit (toelichting)

Meldingen maatschappelijke onrust worden herkend en vinden hun weg naar de aandachtsfunctionarissen van de Gemeente Land van Cuijk om te kunnen worden opgepakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.6.1 Als gemeente willen we investeren in het vergroten van kennis en bewustzijn over de context en verschillende vormen van polarisatie en radicalisering. Ook zetten we in op het vroegtijdig herkennen van signalen.

Medio 2029 willen we de onderstaande vier ambities bereikt hebben. We werken deze ambities momenteel uit in een beleids- en uitvoeringsplan:

1. De basis op orde in de aanpak van radicalisering en polarisatie

We stellen aandachtsfunctionarissen Radicalisering aan en stellen een meldroute op, zodat

duidelijk is waar collega's en medewerkers van ketenpartners terecht kunnen met hun signalen of meldingen (en hoe deze vervolgens worden verwerkt).

2. Bewustwording vergroten en kennis vergaren

We verzorgen opleidingen en kennisuitwisseling voor en met bestuurders, ambtenaren, professionals, scholen en inwoners.

3. Zicht krijgen op aard en omvang van de problematiek

We stemmen structureel af met ketenpartners om problematiek zoveel mogelijk in beeld te krijgen en te monitoren. Ook nemen we deel aan regionale overleggen waarin trends en ontwikkelingen worden besproken.

4. Ontwikkelen van een aanpak radicalisering en polarisatie

We ontwikkelen een intern proces voor de aanpak van radicalisering en polarisatie. Hierin bespreken we onder andere hoe we signalen (af)wegen, hoe en waarom we interveniëren (waarbij maatwerk geboden is) en hoe we indien nodig hulp en ondersteuning bieden aan geradicaliseerde personen en hun omgeving.

Tijd (toelichting)

2025 - 2029

Wat willen we bereiken?

1.3.7 Gemeentelijke opvang Oekraïners

Omschrijving (toelichting)

De oorlog in Oekraïne is nog niet ten einde. De EU-lidstaten hebben in september 2023 besloten om de huidige Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) met een jaar te verlengen, tot en met 4 maart 2026. Hierdoor kunnen vluchtelingen uit Oekraïne tot 4 maart 2026 in Nederland blijven. Het kabinet werkt momenteel strategische beleidskeuzes uit voor het verblijf en de terugkeer van Oekraïense vluchtelingen na genoemde datum.

Kwaliteit (toelichting)

Het aantal ontheemde Oekraïners dat in 2025 wordt opgevangen door de gemeente Land van Cuijk is in lijn met de vastgestelde doelstelling. We zetten daarbij in op verdere ontwikkeling en participatie. Het streven is dat 75% van de populatie eind 2025 basiskennis heeft van het Nederlands (B1) en dat alle kinderen zijn ingestroomd in het reguliere onderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.7.1 Als gemeente anticiperen op de gevolgen van het verlengen van de RTB

De RTB voor Oekraïense ontheemden is verlengd tot 4 maart 2026. Het is nog onduidelijk of en hoe de RTB daarna vorm zal krijgen. Waar mogelijk willen we hier als gemeente op anticiperen, bijvoorbeeld door in te zetten op Nederlandse lessen.

Momenteel wordt gewerkt aan de regeling om Oekraïense ontheemden met inkomen mee te laten betalen aan de opvang. De implicaties daarvan voor de gemeentelijke organisatie zijn momenteel nog niet volledig helder, maar worden in kaart gebracht.

Tijd (toelichting)

2025

Wat willen we bereiken?

1.3.8 Kwaliteit van opvang van zwerfdieren borgen

Omschrijving (toelichting)

Stichting Hokazo verzorgt al meer dan 25 jaar de opvang van (zwerf)dieren in de regio. De stichting doet dit voor de gemeenten Bernheze, Boekel, Land van Cuijk, Maashorst en Meijerijstad. We willen de kwaliteit van de opvang van zwerfdieren in onze gemeente borgen.

Kwaliteit (toelichting)

Voor eind 2025 is Hokazo een financieel gezonde organisatie die de juiste kwalitatieve zorg van zwerfdieren uit Land van Cuijk vorm kan geven. Dat wil zeggen dat het aantal bestuursleden, werknemers en vrijwilligers op sterkte is, dat de opvanglocatie aan alle kwaliteitseisen voldoet en dat er een sluitende begroting is.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.3.8.1 Verhoging gemeentelijke bijdrage Hokazo

Om het negatieve exploitatieresultaat van Hokazo om te zetten in een positief resultaat hebben de betrokken gemeenten besloten in te stemmen met een verhoging van de gemeentelijke bijdrage in 2024. Voor 2025 en verder wordt een verdere structurele

verhoging verwacht voor de medische kosten van de opgevangen zwerfdieren.
Hierover is echter nog geen bestuurlijk besluit genomen.

Tijd (toelichting)

2025

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.3 VEILIGHEID	-9.494	-10.552	-11.548	-11.557	-11.558	-11.558	-11.558
Baten							
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID							
1.3 VEILIGHEID	730	21	15	15	15	15	15
Saldo	-8.764	-10.531	-11.533	-11.542	-11.543	-11.544	-11.543

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	800
Openbare orde en veiligheid	N.a.v. een analyse (begroot - uitgaven) is dit budget verlaagd.	Voordeel	150
Veiligheidsregio	De begrote bijdrage voor de veiligheidsregio is gestegen	Nadeel	290
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	1.420
Subsidies	In 2023 zijn uitgaven gedaan voor incidentele projecten waarvoor subsidies zijn ontvangen, deze uitgaven zijn er niet meer in 2025. Zie ook baten.	Voordeel	710
Veiligheidsregio	De bijdrage voor deze gemeenschappelijke regeling is t.o.v. 2023 gestegen.	Nadeel	1.100
Baten			
Subsidies	In 2023 zijn subsidies ontvangen voor incidentele projecten, die in 2025 niet meer worden ontvangen. Zie ook lasten.	Nadeel	710

1.4 Investeringsen

Investeringsen

Geen investeringsen.

1.5 Verbonden partijen

Brabant Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Bijzondere ontwikkelingsen en beleidsvoornemens

In het beleidsplan “(Ook) Ons Brabant” voor de periode 2023-2026 zijn de ambities voor de komende jaren geformuleerd en wordt voortgegaan op de ingezette weg. Bij de positionering van het BHIC tonen zich de twee gezichten: enerzijds is het BHIC een archief dat de wettelijke taken uitvoert, anderzijds een publieksinstelling die inhoud geeft aan een maatschappelijke opgave. Het BHIC heeft de volgende ambities:

- Wij beschikken over een eigen digitaal, duurzaam depot;
- Wij zijn het Genealogisch Centrum van Brabant;
- Wij zijn het foto- en filmgeheugen van Brabant;
- Wij schrijven Brabantse geschiedenis;
- Wij verwelkomen een breder publiek.

De gemeenschappelijke regeling van het BHIC wordt gewijzigd en zal naar verwachting op 1 januari 2025 in werking treden. De aanleiding van de wijziging is tweeledig. Enerzijds zijn er wijzigingsen die voortvloeien uit de Wet gemeenschappelijke regelingsen. Anderzijds is er de

nieuwe Archiefwet, die naar verwachting per 1 januari 2026 van kracht wordt. De invoering van de nieuwe Archiefwet leidt ertoe dat de Minister van OCW uittreedt uit de gemeenschappelijke regeling van het BHIC. Dit heeft echter geen financiële gevolgen. De papieren rijksarchieven blijven bij het BHIC ondergebracht. Dit wordt via een delegatiebesluit en een specifieke uitkering geregeld.

Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN)

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Brabant-Noord heeft in zijn vergadering van 30 november 2023 het Beleidsplan 2024-2027 'Samenwerken aan veerkracht en veiligheid' vastgesteld. Dit Beleidsplan is een uitwerking van de Strategische koers 2024-2027 die een jaar eerder was vastgesteld. De Programmabegroting 2025 is gebaseerd op het de beleidslijn van het Beleidsplan 2024-2027 en beschrijft de inspanningen op de vier hoofdthema's: voorbereiden op het onbekende, klimaat en natuur, ongevallen en branden en bedreiging vitale en digitale infrastructuur. De Programmabegroting 2025 bevat geen voorstellen voor nieuw beleid of andere nieuwe uitgaven. Uitgangspunt is dat de ambities uit het Beleidsplan gerealiseerd worden binnen de bestaande financiële kaders en dat extra ambities enkel mogen met expliciete besluitvorming en financiering.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is sinds de oprichting in 2019 het samenwerkingsverband waarbinnen zorg- en strafpartners en gemeente, onder eenduidige regie werken aan complexe zorg en veiligheidsproblemen.

De doelstelling van de samenwerking is bijdragen aan de algemene veiligheid en het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en/ of maatschappelijke uitval. Dit gebeurt door een combinatie van strafrechtelijke, civielrechtelijke en bestuurlijke interventies en zorg in persoonsgebonden aanpakken.

Daarnaast vervult het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost een faciliterende rol op een aantal domeinoverstijgende thema's (zoals personen met onbegrepen gedrag). De meerwaarde van deze rol komt tot uitdrukking door:

- versterkte samenhang tussen zorg en veiligheid,
- verdere optimalisering van de regionale samenwerking tussen gemeenten en betrokken partners

Bank Nederlandse Gemeenten

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Per 1 januari 2024 artikel 4a Wet Dividendbelasting in werking is getreden, dient BNG Bank vanaf die datum 15% dividendbelasting in te houden over haar dividenuitkeringen. Dit

betekent dat aandeelhouders met ingang van 2024 zelf dividendbelasting dienen terug te vragen over hun dividenuitkering.

Brabant Water

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 17 juni 2024 is, zoals gebruikelijk, vastgesteld dat, overeenkomstig het oordeel van de Raad van Commissarissen en het vastgestelde dividendbeleid, dat er geen ruimte is voor het toekennen van een dividenuitkering vanuit de winst over 2023.

1.6 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

1.7 Beleidsindicatoren

Openbare orde en veiligheid

Waarstaatjegemeente: Openbare orde en veiligheid

Gemeentefinanciën

Waarstaatjegemeente: Gemeentefinanciën

2. Openbare ruimte

Openbare ruimte

Dit programma gaat over het voorbereiden en uitvoeren van beleid met betrekking tot wegen, straten en pleinen, verkeer en vervoer, openbaar groen en water. Dit noemen we de openbare ruimte en is de grootste gemeenschappelijke deler in de gemeente. Het is van ons allemaal.

Als gemeente hebben we het grootste gedeelte van de openbare ruimte in eigendom. Daarmee zijn we verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van deze ruimte. Denk aan parken, speeltuinen, wegen, pleinen en natuurgebieden. We streven naar een samenleving waaraan iedereen kan deelnemen en waarbij je zo lang mogelijk zelfstandig kan wonen en verplaatsen. Hierom streven we ook naar een openbare ruimte die toegankelijk is zodat voorzieningen voor iedereen bereikbaar en bruikbaar zijn.

We zijn van plan om de manier waarop de openbare ruimte wordt ontworpen, beheerd en gebruikt te herzien en aan te passen. Veranderende behoeften, trends en waarden in de samenleving, met speciale aandacht voor duurzaamheid en het dienen van algemeen belang staan hierin centraal.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
2. OPENBARE RUIIMTE							
2.1 VERKEER EN VERVOER	-19.452	-13.783	-15.672	-16.345	-16.764	-17.046	-17.407
2.2 OPENBAAR GROEN	-8.430	-8.806	-10.176	-10.356	-10.458	-10.541	-10.590
2.3 WATER	-168	-182	-237	-294	-293	-293	-310
Totaal 2. OPENBARE RUIIMTE	-28.050	-22.770	-26.086	-26.995	-27.515	-27.880	-28.307
Baten							
2. OPENBARE RUIIMTE							
2.1 VERKEER EN VERVOER	4.140	1.671	1.667	1.708	1.708	1.708	1.694
2.2 OPENBAAR GROEN	258	138	110	110	110	110	110
2.3 WATER	86	83	166	166	166	166	166
Totaal 2. OPENBARE RUIIMTE	4.484	1.892	1.942	1.984	1.984	1.984	1.970
Saldo	-23.566	-20.879	-24.144	-25.011	-25.531	-25.896	-26.336

2.1 Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer

We zijn verantwoordelijk voor de aanleg, het beheer en onderhoud van infrastructuur. Ook realiseren we parkeervoorzieningen. Veiligheid staat bij alles voorop. Daarnaast zorgen we voor een goede bereikbaarheid en faciliteren we diverse vervoersmiddelen zoals voetganger, fiets, auto en openbaar vervoer.

Wat willen we bereiken?

2.1.1 Assets optimaal kunnen beheren

Omschrijving (toelichting)

Hoe we infrastructuur willen beheren is vastgelegd in het IBOR-plan (Integraal Beheer Openbare Ruimte 2024-2033). We organiseren het beheer en onderhoud zodanig dat het vastgestelde beleid gerealiseerd en vastgehouden wordt. We willen de eerste stappen zetten om te komen tot assetmanagement voor de assets in de openbare ruimte zoals wegen, groen, riolering en civiele objecten. We beheren de verhardingen functioneel 'schoon, heel en veilig' in de hele gemeente op B-niveau (basis). De centra en begraafplaatsen kennen een A-niveau (goed).

Kwaliteit (toelichting)

Besloten is de openbare ruimte te beheren op B-niveau (basis) met uitzondering van centra en begraafplaatsen. Deze beheren we op A-niveau. De komende jaren gaan we naar dit niveau toewerken.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1.1 Integraal benaderen van ontwikkelingen in de openbare ruimte

Een multidisciplinaire samenwerking zorgt voor kansen om de openbare ruimte meer passend bij de behoefte van gebruikers in te richten. Er ligt een grote (vervangings)opgave bij het beheer van de bestaande assets in de openbare ruimte. We streven naar een integrale aanpak zodat de openbare ruimte een bijdrage kan leveren bij het behalen van de doelen vanuit (o.a.) wonen, mobiliteit, economie, natuur, klimaat, energie, landbouw, veiligheid en zorg, jeugd en gezondheid.

Tijd (toelichting)

2025

Wat willen we bereiken?

2.1.2 Openbare ruimte duurzaam en klimaatadaptief inrichten

Omschrijving (toelichting)

Door klimaatverandering krijgen we steeds meer te maken met extreme weersomstandigheden. Denk aan langere droogte perioden, meer hittegolven en extreme neerslag. We willen een klimaatadaptief ingerichte buitenruimte, waardoor de openbare ruimte is bestand tegen wateroverlast, droogte, hitte en overstroming.

Kwaliteit (toelichting)

- Wateroverlast in 2050 label B.
- Hittestress in 2050 label B.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.2.1 Openbare ruimte duurzaam en klimaatadaptief ontwikkelen

Klimaatadaptieve maatregelen nemen is een van onze speerpunten. Het streven is om verhardingen om te vormen naar groen en waar mogelijk verhardingen verwijderen of minimaal te ontwerpen. Ook streven we er naar steeds meer duurzame en circulaire materialen hiervoor te gebruiken omdat dit duurzamer is.

Klimaatlabel B voor hittestress, 30% van de openbare ruimte in het stedelijk gebied in de schaduw ligt Klimaatlabel B voor wateroverlast, bij een bui van 60 mm in een uur, geen wateroverlast meer optreden in verblijfruimten van gebouwen met bouwpeil van minimaal 150 mm boven straatpeil.

Tijd (toelichting)

2050 label B voor wateroverlast
2050 label B voor hittestress

Wat willen we bereiken?

2.1.3 WIU-proces optimaliseren

Omschrijving (toelichting)

We betrekken dorps- en wijkraden bij ontwikkelingen in de openbare ruimte. We inventariseren jaarlijks welke behoefte onze inwoners hebben op dit gebied. Daar luisteren we naar en nemen wensen mee waar dit kan. Het proces van het ophalen van informatie tot het terugkoppelen van eventuele ontwikkelingen (WIU-proces) optimaliseren we.

Kwaliteit (toelichting)

Alle wijk- en dorpsraden leveren hun behoefte en wensen via digitaal portaal aan.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.3.1 Het ontwikkelen van een interactieve digitale kaart die via www.onslandvancuijk.nl wordt ontsloten.

Wijk- en dorpsraden kunnen via een persoonlijke inlog wensen en gegevens met ons uitwisselen.

Tijd (toelichting)

Voor 1 december aanleveren wensen/knelpunten door wijk- en dorpsraden.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
2. OPENBARE RUIMTE							
2.1 VERKEER EN VERVOER	-19.452	-13.783	-15.672	-16.345	-16.764	-17.046	-17.407
Baten							
2. OPENBARE RUIMTE							
2.1 VERKEER EN VERVOER	4.140	1.671	1.667	1.708	1.708	1.708	1.694
Saldo	-15.313	-12.112	-14.006	-14.636	-15.055	-15.338	-15.712

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	260
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	940
Doorbelasting Buitendienst en wagenpark	Er heeft een herberekening en herschikking plaats gevonden voor de doorbelasting van de buitendienst en het wagenpark naar de verschillende taakvelden. Dit verloopt budgetneutraal (zie 9.3).	Nadeel	330
Indexatie	De (onderhouds-)kosten 2025 zijn met 2,3% geïndexeerd t.o.v. 2024.	Nadeel	280
Mobiliteitsbeleid en mobiliteitsvisie	In 2024 is het beleid en de visie afgerond. Deze raming komt daarom in 2025 niet meer terug.	Voordeel	200
Uitvoeringsplan mobiliteit	De raming voor het uitvoeringsplan Mobiliteit is in 2024 nog niet volledig benut en is verlaagd. In 2025 is deze volledig geraamd, t.o.v. 2024 een nadeel.	Nadeel	250
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	1.040
Mutaties reserves	In 2023 zijn er mutaties in de reserves geweest voor o.a. raadsbesluit Wonen en leefbaarheid (€ 1.580.000) en resultaatbestemming jaarrekening 2022 (€ 3.555.000).	Voordeel	5.140
Uitvoeringsplan Mobiliteit	Vanaf 2024 zijn ramingen opgenomen voor het uitvoeringsplan Mobiliteit.	Nadeel	600
Onderhoud Civieltechnische kunstwerken	In 2023 zijn de onderhoudskosten van de civieltechnische werken incidenteel hoger, omdat er toen niet werd gewerkt met een voorziening groot onderhoud.	Voordeel	150
Verkeersmaatregelen FUP	In 2023 zijn er enkele verkeersmaatregelen afgerond uit de voormalige gemeente Sint Anthonis.	Voordeel	100
Baten			
Mutatie reserves	In 2023 zijn er mutaties in de reserves geweest voor o.a. raadsbesluit Wonen en leefbaarheid (€ 1.580.000), parkeren bij het akkertje (€ 61.000) en omzetting reserve groot onderhoud civiele kunstwerken naar een voorziening (€ 870.000).	Nadeel	2.510
Leges en degeneratiekosten	De gerealiseerde opbrengsten in 2023 uit leges en degeneratiekosten van nutsbedrijven (kabels en leidingen) zijn hoger dan in 2025 begroot.	Nadeel	130
Dekking afschrijvingslasten	Voor 2024 is er voor een groter aantal investeringen, die zijn afgesloten, een dekking uit de bestemmingsreserve afschrijvingslasten.	Voordeel	230

2.2 Openbaar groen

Openbaar groen

Tot dit beleidsveld behoren de taken op het gebied van de aanleg en onderhoud van het openbaar groen, natuur en landschap en de sport- en speelvoorzieningen.

Wat willen we bereiken?

2.2.1 Toekomstbestendige openbare ruimte

Omschrijving (toelichting)

De openbare ruimte is een belangrijke ontmoetings- en verblijfsplek voor inwoners. Ook het groen in onze openbare ruimte heeft een belangrijke functie in het kader van leefbaarheid. Het uitgangspunt is dat de openbare ruimte bij grote vervangingsopgaven de komende decennia klimaatbestendig wordt ingericht.

Kwaliteit (toelichting)

Integrale visie openbare ruimte is opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.2.1.1 Opstellen integrale visie openbare ruimte

Het is noodzakelijk is om niet meteen van alles sectorale visies de stap naar de uitvoering te maken, maar juist een moment stil te staan om de impact van de verschillende sectorale visies én de omgevingsvisie goed te vertalen. In het IBOR is hiervoor geen ruimte, omdat dit document de uitleg geeft op het onderhoud van het bestaande met een beschrijving van kwaliteitsniveaus , de omvang van het te beheren areaal en de financiële vertaling daarvan.

Tijd (toelichting)

Het opstellen van de integrale visie is opgestart in 2024 en zal worden afgerond in 2025.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
2. OPENBARE RUIMTE							
2.2 OPENBAAR GROEN	-8.430	-8.806	-10.176	-10.356	-10.458	-10.541	-10.590
Baten							
2. OPENBARE RUIMTE							
2.2 OPENBAAR GROEN	258	138	110	110	110	110	110
Saldo	-8.171	-8.668	-10.066	-10.246	-10.348	-10.431	-10.480

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	270
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	150
IBOR	In oktober 2023 is het IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) vastgesteld door uw raad. Daarbij zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het openbaar groen. Tevens zijn door aanbestedingen extra middelen opgenomen in de 1e bestuursrapportage 2024 en de kadernota 2025.	Nadeel	560
Indexatie	De (onderhouds-)kosten 2025 zijn met 2,3% geïndexeerd t.o.v. 2024.	Nadeel	140
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Opwaardering Oploose Molenbeek	In 2023 is er een omzetting geweest van het project Opwaardering Oploose Molenbeek (Decemberrapportage 2023). Deze werd gedekt vanuit de bestemmingsreserve Uitvoeringsprogramma exploitatie SA. Deze is in 2023 vrijgevallen (zie tabel onder 3.2 baten). De middelen zijn gestort (last voor de exploitatie) in de voorziening riolering ter dekking van de kapitaallasten van het investeringskrediet. Dit is in 2023 budgetneutraal verlopen.	Voordeel	1.550
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingsaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	1.470
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	170
IBOR	In oktober 2023 is het IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) vastgesteld door uw raad. Daarbij zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor het openbaar groen (€ 475.000). Tevens zijn door aanbestedingen extra middelen opgenomen in de 1e bestuursrapportage 2024 (€ 488.000) en de begroting 2025 (€ 195.000). Het overige verschil is indexatie.	Nadeel	1.420
Baten			
Schadevergoedingen en subsidies	In 2023 zijn de schadevergoedingen aan het openbaar groen (€ 75.000) en de subsidies van de provincie in 2023 voor het openbaar groen (€ 73.000) incidenteel hoger uitgevallen dan in 2025 begroot.	Nadeel	150

2.3 Water

Water

Tot dit beleidsveld behoren de economische havens en waterwegen in het Land van Cuijk. We houden ons bezig met taken op het gebied van (beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur.

Wat willen we bereiken?

2.3.1 Borging van beheer en onderhoud van bestaande economische havens en waterwegen

Omschrijving (toelichting)

De focus van dit beleidsveld ligt op het in stand houden van bestaande voorzieningen (assets).

Kwaliteit (toelichting)

De 0-meting van huidig beheer en onderhoud van de haven in een werkplan vastleggen.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.3.1.1 Assets optimaal beheren.

Het in beeld brengen van de bestaande assets. Verder gaan we de samenwerkingsovereenkomst met Brabant Ports implementeren waarmee we het beheer en onderhoud van de binnenhaven van Cuijk verder willen professionaliseren.

Tijd (toelichting)

2025

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
2. OPENBARE RUIMTE							
2.3 WATER	-168	-182	-237	-294	-293	-293	-310
Baten							
2. OPENBARE RUIMTE							
2.3 WATER	86	83	166	166	166	166	166
Saldo	-82	-99	-71	-128	-128	-127	-145

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

2.4 Investerings

Investerings

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verkeersveiligheid (2025)	125.000		6.250	6.200	6.150	6.100
2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verbetering verk veilig Grotestr Sambk (2025)	625.000		6.250	6.250	31.250	31.000
2.1 VERKEER EN VERVOER	Herinrichting kruispunten N321 Grave-Beers 2024	1.035.000		11.500	40.250	39.963	39.675
2.1 VERKEER EN VERVOER	Herinrichting Raadhuisplein Boxmeer (2025)	937.500		46.875	46.500	46.125	45.750
2.1 VERKEER EN VERVOER	Inrichting openb. ruimte Nienekes 2023	260.000		13.000	12.896	12.792	12.688
2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2025)	1.300.000		99.667	98.800	97.933	97.067
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Blauwkop 2025-2028	869.000		30.415	30.198	29.981	29.763
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Fietsbrug 2025	2.403.000		84.105	83.504	82.904	82.303
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa fietspad 7,5km 2025	1.709.000		59.815	59.388	58.961	58.533
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Klooster Velp 2025	78.000		2.730	2.711	2.691	2.672
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa lelyzone 2025	34.000		1.190	1.182	1.173	1.164
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Pad Lage Wijdth 2025	34.000		1.190	1.182	1.173	1.164
2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Reek-Overlangel 2025	153.000		5.355	5.317	5.279	5.240
2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2025)	1.787.500		62.562	62.116	61.669	61.222
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2025)	475.000		23.750	23.560	23.370	23.180
2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU proces Fietsstraat Oeffeltseweg Beugen (2025)	437.500		15.312	15.203	15.094	14.984

2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU reconstr aansluiting Hazewinkel Beugen (2025)	437.500		4.375	4.375	4.375	4.375
2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU reconstructie Hanenstraat Velp (2025)	300.000		10.500	10.425	10.350	10.275
2.1 VERKEER EN VERVOER	Bruggen Padbroek 2025	60.000		2.100	2.085	2.070	2.055
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2025)	164.000		8.200	8.134	8.069	8.003
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2025)	700.000		21.000	20.860	20.720	20.580
2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verlichting fietspad Maash-Vbeek-Venray (2025)	381.250		19.062	18.910	18.757	18.605
2.1 VERKEER EN VERVOER	Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie 2025	16.720.000		167.200	167.200	585.200	581.020
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verkeersregelinstallatie Raamweg Cuijk (2026)	50.000			3.833	3.800	3.767
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verkeersveiligheid (2026)	125.000			6.250	6.200	6.150
2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2026)	1.300.000			99.667	98.800	97.933
2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2026)	1.787.500			62.562	62.116	61.669
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2026)	475.000			23.750	23.560	23.370
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2026)	115.000			5.750	5.704	5.658
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2026)	580.000			17.400	17.284	17.168
2.1 VERKEER EN VERVOER	Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie 2026	6.260.000			62.600	62.600	219.100
2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verkeersveiligheid (2027)	125.000				6.250	6.200
2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2027)	1.300.000				99.667	98.800
2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2027)	1.788.000				62.580	62.133
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2027)	475.000				23.750	23.560
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2027)	100.000				5.000	4.960
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2027)	670.000				20.100	19.966
2.1 VERKEER EN VERVOER	UP Mobiliteitsplan (opgave woningb.) 2027	3.885.000				38.850	94.000
2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verkeersveiligheid (2028)	125.000					6.250
2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2028)	1.300.000					99.667
2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2028)	1.788.000					62.580
2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2028)	475.000					23.750
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2028)	152.000					7.600
2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2028)	487.000					14.610
2.1 VERKEER EN VERVOER	UP Mobiliteitsplan (opgave woningb.) 2027	5.515.000					94.000
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging openbaar groen (2025)	575.000		20.125	19.981	19.838	19.694
2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen 2025	100.000		3.500	3.475	3.450	3.425
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2025)	1.109.750		38.841	38.564	38.286	38.009

2.2 OPENBAAR GROEN	Aanleg van het geboortebos 2025	100.000		3.500	3.475	3.450	3.425
2.2 OPENBAAR GROEN	Meekoppelkansen Verborgen Raamvallei 2025	100.000		3.500	3.475	3.450	3.425
2.2 OPENBAAR GROEN	Natuurontw. (Ecologische verbindingzones) 2025	514.000		17.990	17.862	17.733	17.604
2.2 OPENBAAR GROEN	Uitvoeringsagenda meerjarenvisie natuur 2025	150.000		5.250	5.213	5.175	5.138
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging openbaar groen (2026)	575.000			20.125	19.981	19.838
2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen (2026)	100.000			3.500	3.475	3.450
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2026)	1.109.750			38.841	38.564	38.286
2.2 OPENBAAR GROEN	Aanleg van het geboortebos 2026	100.000			1.000	3.500	3.475
2.2 OPENBAAR GROEN	Meekoppelkansen Verborgen Raamvallei 2026	100.000			3.500	3.475	3.450
2.2 OPENBAAR GROEN	Natuurontw. (Ecologische verbindingzones) 2026	514.000			17.990	17.862	17.733
2.2 OPENBAAR GROEN	Uitvoeringsagenda meerjarenvisie natuur 2026	150.000			5.250	5.213	5.175
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging groen (2027)	575.000				20.125	19.981
2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen (2027)	100.000				3.500	3.475
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2027)	1.111.000				38.885	38.607
2.2 OPENBAAR GROEN	Meekoppelkansen Verborgen Raamvallei 2027	100.000				3.500	3.475
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging openbaar groen (2028)	575.000					20.125
2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen (2028)	100.000					3.500
2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2028)	1.111.000					38.885
2.3 WATER	Renovatie Keersluis (2028)	540.000					18.900

2.5 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

2.6 Beleidsindicatoren

Mobiliteit

Waarstaatjegemeente: Mobiliteit

3. Economie, Recreatie en Toerisme

Economie, recreatie en toerisme

Dit programma gaat over het creëren van een duurzame, veilige en prettig leef- en werkomgeving. Een omgeving waar inwoners, recreanten, toeristen en werkenden toegang hebben tot goede voorzieningen, passend woningaanbod en de mogelijkheid hebben voor ontspanning en plezier. Om deze omgeving mogelijk te maken hanteren we een integrale aanpak, hebben we focus op brede welvaart en zetten we sterk in op samenwerking op elk niveau.

Belangrijk uitgangspunt daarbij is het op peil houden van het vestigingsklimaat waarin de bedrijven en instellingen werkzaam zijn. Dat betekent inzet op zaken als een goed functionerende arbeidsmarkt, passend onderwijs, goede bereikbaarheid en ruimte voor eigentijdse werklocaties.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.1 ECONOMIE	-2.702	-3.983	-4.535	-4.553	-4.593	-4.567	-4.565
3.2 Recreatie en Toerisme	-1.254	-984	-881	-946	-995	-1.033	-1.081
3.3 BEDRIJFSLOCATIES	-4.736	-7.700	-13.081	-10.038	-9.124	-9.122	-9.120
Totaal 3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	-8.692	-12.667	-18.496	-15.537	-14.711	-14.722	-14.766
Baten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.1 ECONOMIE	118	183	185	219	219	219	219
3.2 Recreatie en Toerisme	2.521	1.173	964	981	988	1.002	1.002
3.3 BEDRIJFSLOCATIES	5.411	7.408	11.451	8.411	7.551	7.551	7.551
Totaal 3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	8.050	8.763	12.600	9.611	8.758	8.772	8.772
Saldo	-641	-3.904	-5.896	-5.927	-5.952	-5.950	-5.994

3.1 Economie

Economie

Onze ambitie is het realiseren van een toekomstbestendige economie met sterke samenwerkingsrelaties. Het vermogen van bedrijven, kennisinstellingen, overheden en gebruikers om met elkaar samen te werken, versterkt de veerkracht van de economie en de aantrekkingskracht van ecosystemen. Voeding en gezondheid voor mens en dier staan hierbij centraal.

Om onze ambities voor een toekomstbestendige economie te realiseren richten we ons op drie strategische lijnen:

- Focus op economische sectoren
- Aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Toekomstbestendige en duurzame werklocaties

Wat willen we bereiken?

3.1.1 Focus op economische sectoren

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op duurzame groei en doorontwikkeling van onze topsectoren Agri, Food, Tech en Health, met name door bij te dragen aan de versterking van het economisch ecosysteem van bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Ook willen we zorgen voor toekomstbestendige centrumgebieden in de grotere kernen, bijvoorbeeld door actualisering van de detailhandelsvisie, koersdocumenten én een integraal plan van aanpak voor de belangrijkste centrumgebieden.

Kwaliteit (toelichting)

1. Doorontwikkeling en duurzame groei van de sectoren agri, food, tech & health
2. Aantrekkelijke en toekomstbestendige centrumgebieden

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1.1 Samenwerken en coalities vormen

We kijken niet alleen door de economische bril maar hebben ook oog voor andere gemeentelijke opgaven. Integraal samenwerken is daarbij belangrijk. Maar, als gemeente kunnen we het niet alleen. Samen met partners uit de gemeente en regio vormen we coalities om projecten uit te voeren. Projecten die te samen komen in een uitvoeringsagenda. De specifieke projecten die hier in staan dragen bij aan het realiseren

van een toekomstbestendige economie. Te denken valt aan de koers werklocaties (bedrijventerreinagenda), het plan 'versterken centrumgebieden', acquisitieplan en smart energy hub.

Tijd (toelichting)

2025-2027

Wat willen we bereiken?

3.1.2 Aantrekkelijk vestigingsklimaat

Omschrijving (toelichting)

We zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen in onze gemeente. Dat doen we door middel van maatregelen en acties gericht op een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, inzet op technisch onderwijs, verbetering van de bereikbaarheid van werklocaties, het creëren van een aantrekkelijke woon- en leefomgevingen het verbeteren van onze dienstverlening aan het bedrijfsleven.

Kwaliteit (toelichting)

1. Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt
2. Bereikbaarheid en mobiliteit
3. Aantrekkelijke woon- en leefomgeving
4. Facilitering en dienstverlening

Wat willen we bereiken?

3.1.3 Toekomstbestendige en duurzame werklocaties

Omschrijving (toelichting)

We willen, onder voorwaarden, ruimte bieden aan toekomstbestendige economische groei. Dat doen we in de eerste plaats door uitgifte van resterende gronden, revitalisering en herstructurering van bestaande werklocaties en onderzoek naar de mogelijkheden om bestaande bedrijventerreinen te optimaliseren/schuifruimte te creëren. Met nieuwe

regelgeving en transparante toetsingskaders willen we ook ruimte bieden voor nieuwe economische dragers in het landelijk gebied.

Vanwege trends en ontwikkelingen en een mismatch in aangeboden en gevraagde typen werklocaties, is in de toekomst uitbreiding van op maat gesneden planaanbod noodzakelijk, om onze toekomstbestendige economie te behouden. In meerdere stappen onderzoeken we de noodzaak, type bedrijvigheid en locaties. Tenslotte steunen we de vorming van campussen in onze gemeente.

Kwaliteit (toelichting)

1. Ruimte voor duurzame economische groei bedrijventerreinen
2. Ruimte voor nieuwe economische dragers in het landelijke gebied
3. Campusvorming

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.1 ECONOMIE	-2.702	-3.983	-4.535	-4.553	-4.593	-4.567	-4.565
Baten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.1 ECONOMIE	118	183	185	219	219	219	219
Saldo	-2.584	-3.801	-4.350	-4.334	-4.374	-4.348	-4.346

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag

Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	170
Uitvoeringsplannen	Hogere raming i.v.m. uitvoeringsplannen economie, toerisme en kermissen	Nadeel	700
Opstellen visies	De visies en uitvoeringsplannen zijn in 2023 en 2024 afgerond, derhalve in 2025 geen ramingen.	Voordeel	150
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	740
Visie en uitvoeringsplannen	In de begroting 2025 zijn ramingen opgenomen voor de uitvoering van de economische en toeristische visie.	Nadeel	490
Toerisme en recreatie	In de jaarstukken 2023 resteerde er budget voor economische ontwikkeling voor toerisme en recreatie.	Nadeel	200
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	190
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

3.2 Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme is een sterke pijler die grote invloed heeft op de economische vitaliteit en leefbaarheid. Wij kiezen ervoor om de veelzijdigheid aan toeristisch-recreatieve activiteiten verder te versterken, aan te jagen en te promoten.

Wat willen we bereiken?

3.2.1 Inwoners laten profiteren van toerisme en recreatie

Omschrijving (toelichting)

We willen dat in 2035 alle inwoners profiteren van toerisme en recreatie. Met alles wat we doen staat de maatschappelijke impact daarvan centraal. Toerisme en recreatie gaan bijdragen aan 33 levendige en leefbare kernen. Het geluk en de trots van eigen inwoners en ondernemers staat voorop.

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoeren acties uit het uitvoeringsplan Toerisme en Recreatie

Wat gaan we daarvoor doen?

3.2.1.1 Aantrekken van bestaande en nieuwe doelgroepen

We faciliteren onderscheidend aanbod, passend bij onze gemeente en doelgroepen. Met Visit Land van Cuijk richten we ons op harmoniezoekers (jonge gezinnen), verbindingszoekers en rustzoekers. De focus komt daarbij meer te liggen op de (regio) inwoner. In het uitvoeringsplan van de Visie Toerisme en Recreatie staan de uit te werken acties.

Tijd (toelichting)

2025-2035

Wat willen we bereiken?

3.2.2 Verlenging van de UNESCO-status

Omschrijving (toelichting)

Om te voldoen aan de criteria van de erkenning UNESCO Man & Biosphere is er behoefte aan meer balans tussen 'man' en 'biosphere'.

Kwaliteit (toelichting)

Het behalen van het verlengen van de unesco status in 2028

Wat gaan we daarvoor doen?

3.2.2.1 In de jaarplannen wordt ingezet om de betrokkenheid van bewoners en bezoekers bij het Maasheggengebied te vergroten.

Het betreft een procesmatige insteek om alle thema's binnen de geformuleerde doelstellingen te realiseren tot 2028. Hiervoor is enerzijds procesgeld voor nodig om de organisatie in stand te houden en anderzijds geldt dat we ook een bijdrage moeten leveren aan projecten welke bij en door andere beleidsvelden worden uitgevoerd.

Tijd (toelichting)

2025-2028

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.2 Recreatie en Toerisme	-1.254	-984	-881	-946	-995	-1.033	-1.081
Baten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.2 Recreatie en Toerisme	2.521	1.173	964	981	988	1.002	1.002
Saldo	1.267	189	83	35	-6	-31	-79

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			

Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	120
Promotie toerisme	In 2024 is eenmalig een extra budget geraamd voor toeristische promotie	Voordeel	100
Poort de Bungelaar	Voor dit project is in 2024 een budget geraamd. Zie ook baten.	Voordeel	180
Baten			
Poort De Bungelaar	Voor de realisatie van dit project is een subsidie geraamd in 2024. Zie ook lasten.	Nadeel	180

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Voordeel	480
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	180
Speelvoorzieningen	In 2023 waren er eenmalig extra lasten opgenomen vanuit het groenplan van de voormalige gemeente Sint Anthonis	Voordeel	100
Baten			
Opwaardering Oploose Molenbeek	In 2023 is het project Opwaardering Oploose Molenbeek omgezet (Decemberrapportage 2023). Deze werd gedekt vanuit de bestemmingsreserve Uitvoeringsprogramma exploitatie SA en deze is in 2023 vrijgevallen (baat voor exploitatie). De middelen zijn gestort (zie tabel lasten onder 2.2 Openbaar groen) in de voorziening riolering ter dekking van de kapitaallasten van het investeringskrediet. Dit is in 2023 budgetneutraal verlopen.	Nadeel	1.550
Budgetoverheveling	Bij de budgetoverheveling 2022 is in 2023 een beschikking gedaan uit de algemene reserve.	Nadeel	200
Toeristenbelasting	Bij de jaarrekening 2023 is de beoogde opbrengst Toeristenbelasting niet behaald door opgelegde verminderingen van aanslagen.	Voordeel	120

3.3. Bedrijfslocaties

Bedrijfslocaties

Tot dit beleidsveld behoren de grondexploitaties van bedrijventerreinen (zie ook paragraaf Grondbeleid) . Het betreft bedrijfslocaties zoals Mill Zuid (Mill), Uitbreiding Saxe Gotha (Boxmeer), Sterckwijck (Beugen), Bedrijvenpark de Bons (Grave), Groot Heiligenberg (Cuijk), Homburg/Beijerd 't Riet (Cuijk), Lange Linden (Cuijk), Heeswijkse kampen (Cuijk) en Molenveld fase III (Wanroij) en tevens land- en tuinbouwgronden.

Wat willen we bereiken?

3.3.1 Realiseren van toekomstbestendige en duurzame bedrijfslocaties

Omschrijving (toelichting)

We willen, onder voorwaarden, ruimte bieden aan toekomstbestendige economische groei. Dat doen we door uitgifte van resterende gronden, revitalisering en herstructurering van bestaande werklocaties, onderzoek naar de mogelijkheden om bestaande bedrijventerreinen te optimaliseren/schuifruimte te creëren en door in te zetten op uitbreiding van het huidige planaanbod.

Kwaliteit (toelichting)

1. Optimaal benutten ruimte op bestaande bedrijventerreinen
2. Uitbreiding planaanbod op bedrijventerreinen
3. Opstellen koers per werklocatie
4. Prioritering topsectoren vestiging nieuwe bedrijven
5. Richtlijnen verduurzaming bij nieuwe vestigingen, uitbreidingen en verplaatsingen

Wat gaan we daarvoor doen?

3.3.1.1 Samenwerking met het bedrijfsleven en overgaan tot grondverwerving.

Dit doen we door een goede samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven en met regionale samenwerkingen. Ook werken we aan economische agenda zoals vastgesteld in het uitvoeringsplan van de economische visie. Daarnaast gaan we actief grondposities benaderen, beoordelen en verwerven (vertrouwelijk).

Tijd (toelichting)

va Q1 2024

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.3 BEDRIJFSLOCATIES	-4.736	-7.700	-13.081	-10.038	-9.124	-9.122	-9.120
Baten							
3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME							
3.3 BEDRIJFSLOCATIES	5.411	7.408	11.451	8.411	7.551	7.551	7.551
Saldo	676	-292	-1.629	-1.627	-1.573	-1.571	-1.570

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Gemeentelijke grondbank	In de zomer van 2023 heeft uw raad besloten tot het oprichting van een gemeentelijke groundbank. Vanaf 2025 zijn hiervoor exploitatielasten begroot. Per saldo verloopt de groundbank voordelig (zie in deze tabel de baten).	Nadeel	130
Mutatie reserves	De verwachte incidentele opbrengsten uit grondverkoop worden vanaf 2025 gestort in de algemene reserve (€ 260.000). De reserve gebouwenbeheer is opgeheven, waardoor er geen storting (€ 105.000) meer van uit de reserve gebouwenbeheer komt in 2025. Voor 2024 wordt dit laatste gecorrigeerd in de tweede bestuursrapportage 2024.	Nadeel	150
Grondexploitatie bedrijven	Op grond van de herijking van de grondexploitatie, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Nadeel	5.000
Baten			
Incidentele grondverkoop	In 2023 hebben meer incidenteel gerealiseerde grondverkoop plaats gevonden.	Nadeel	630
Gemeentelijke groundbank	In de zomer van 2023 heeft uw raad besloten tot het oprichting van een gemeentelijke groundbank. Vanaf 2025 zijn hiervoor opbrengsten begroot.	Voordeel	500
Mutaties reserves	Bij de budgetoverheveling 2022 is in 2023 een beschikking gedaan (€ 146.000) uit de algemene reserve. Daarnaast is de reserve gebouwenbeheer opgeheven, waardoor er geen aanwending (€ 170.000) meer van uit de reserve gebouwenbeheer komt in 2025. Voor 2024 wordt dit gecorrigeerd in de tweede bestuursrapportage 2024.	Nadeel	320
Grondexploitatie bedrijven	Op grond van de herijking van de grondexploitatie, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Voordeel	4.500

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Gemeentelijke grondbank	In de zomer van 2023 heeft uw raad besloten tot het oprichting van een gemeentelijke grondbank. Vanaf 2025 zijn hiervoor exploitatielasten begroot. Per saldo verloopt de grondbank voordelig (zie in deze tabel de baten).	Nadeel	270
Mutatie reserves	Voor 2023 heeft er als resultaatbestemming bij de jaarrekening 2022 een storting (€ 362.000) in de reserve gebouwenbeheer plaatsgevonden. Voor 2025 worden de verwachte incidentele opbrengsten uit grondverkoop gestort in de algemene reserve (€ 260.000).	Voordeel	100
Grondexploitatie bedrijven	Op grond van de herijking van de grondexploitaties, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Nadeel	8.180
Baten			
Incidentele grondverkoop	Verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de incidenteel gerealiseerde grondverkoop in 2023.	Nadeel	1.440
Pacht gronden	De gerealiseerde opbrengsten uit de pacht van grond in 2023 is hoger uitgevallen dan in 2025 begroot.	Nadeel	120
Gemeentelijke grondbank	In de zomer van 2023 heeft uw raad besloten tot het oprichting van een gemeentelijke grondbank. Vanaf 2025 zijn hiervoor opbrengsten begroot.	Voordeel	500
Grondexploitatie bedrijven	Op grond van de herijking van de grondexploitaties, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Voordeel	7.100

3.4 Investerings

Investerings

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
3.1 ECONOMIE	Initiëren toeristische ontwikkeling 2025	200.000		42.000	41.600	41.200	40.800
3.1 ECONOMIE	Initiëren toeristische ontwikkeling 2026	200.000			42.000	41.600	41.200
3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2025)	699.500		45.856	45.468	45.079	44.690
3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2025)	100.000		6.555	6.500	6.444	6.389
3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2026)	699.500			45.856	45.468	45.079
3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2026)	100.000			6.555	6.500	6.444
3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2027)	700.000				53.667	53.200
3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2027)	100.000				6.555	6.500
3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2028)	700.000					45.889
3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2028)	100.000					6.555

3.5 Verbonden partijen

Euregio Rijn-Waal

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Niet van toepassing.

AgriFood Capital

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De stichting is onafhankelijk en opgericht door personen met een achtergrond in het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid. De stichting heeft als doel het realiseren van de 'Strategische Agenda AgriFood Capital'. De accenten liggen op een goed functionerende arbeidsmarkt, krachtige bedrijvigheid, betekenisvolle innovaties en een aantrekkelijke woon- werkomgeving. Voor de periode vanaf 2025 wordt een (vernieuwde) Strategische Agenda opgesteld, om uitvoering te geven aan de regionale Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' van Regio Noordoost Brabant.

Regionaal bedrijvenpark Laarakker

Het college van burgemeester en wethouders en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. zijn een uittredingsovereenkomst overeengekomen voor de uittreding van BNG Gebiedsontwikkeling B.V. uit de samenwerking Regionaal Bedrijvenpark Laarakker B.V./C.V. per 31 maart 2022. Hiermee is de gemeente de enige commandite in de RBL C.V. en de enige aandeelhouder in de beherende vennoot RBL B.V. en heeft de gemeente de volledige zeggenschap over RBL B.V./C.V. Het is de bedoeling dat de verdere ontwikkeling plaats zal blijven vinden binnen RBL B.V./C.V..

Enexis Holding N.V.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Elke twee jaar stelt Enexis Netbeheer een investeringsplan op om aan te geven welke investeringen er de komende tien jaar voorzien worden in haar elektriciteits- en gasnetten. De komende tien jaar verandert het energiesysteem drastisch. Het geïnstalleerd vermogen van de duurzame opwek in de netten van Enexis Netbeheer verdrievoudigt naar verwachting. Ook de gevraagde transportcapaciteit voor afname van elektriciteit zal in omvang verdubbelen. Dit vraagt om grote investeringen in de elektriciteitsnetten. Zo verdubbelt volgens de huidige plannen de transportcapaciteit op de koppelpunten met het hoogspanningsnet van Tennet in omvang en wordt ook op de andere netvlakken veel extra capaciteit toegevoegd.

In totaal investeert Enexis Netbeheer de komende drie jaar ruim 3 miljard euro in uitbreiding van de elektriciteitsnetten. Daarnaast wordt in de komende tien jaar nog bijna 2 miljard euro extra geïnvesteerd in uitbreiding van de hoog/middenspanningsstations (HS/MS)-stations. Hiervoor worden alle

ruim 125 HS/MSstations van Enexis Netbeheer uitgebreid en worden tientallen nieuwe HS/MS-stations gebouwd. Ondanks al de uitbreidingen die Enexis Netbeheer de komende jaren gepland heeft, blijven er echter nog knelpunten bestaan. De vraag naar transportcapaciteit stijgt sneller dan Enexis Netbeheer, in samenwerking met de landelijke netbeheerder, kan bijbouwen. Hierdoor zullen veel klanten helaas langer moeten wachten op een nieuwe aansluiting en kunnen klanten nog jarenlang geconfronteerd worden met spanningsklachten.

Om het tekort zo snel mogelijk in te kunnen lopen weet Enexis Netbeheer jaarlijks zo'n 500 nieuwe medewerkers aan te trekken. Ook is er vergaand gestandaardiseerd om het werk sneller en efficiënter uit te kunnen voeren en wordt er zoveel mogelijk werk uitbesteed. Hiermee is het tekort echter niet op korte termijn ingelopen. Daarom is het belangrijk om flexibel om te gaan met de vraag naar transportcapaciteit. In de dalmomenten is er vaak nog wel capaciteit beschikbaar. Door hier gebruik van te maken, bijvoorbeeld middels congestiemanagement en contracten met alternatieve transportrechten, kunnen er toch nieuwe klanten aangesloten worden. De energietransitie legt een zware druk op het elektriciteitsnet. Om verdere verduurzaming mogelijk te maken is het van belang om ook andere opties mee te nemen zoals bijvoorbeeld groen gas. De marktvraag naar groen gas blijft echter nog achter. De komende jaren investeert Enexis Netbeheer in acht groen gas netuitbreidingsprojecten. Naast al het werk in uitbreiding blijft Enexis Netbeheer ook investeren in de instandhouding van de bestaande netten. Zo zijn er tot en met 2030 nog omvangrijke vervangingsprogramma's om de veiligheid van het gasnet te waarborgen. Ook in het elektriciteitsnet vinden vervangingen plaats om het veilig en betrouwbaar te houden.

3.6 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

3.7 Beleidsindicatoren

Economie

Waarstaatjegemeente: Economie

4. Onderwijs

Onderwijs

Dit programma omvat verschillende aspecten binnen het onderwijs zoals passend onderwijs, volwasseneducatie, leerlingenvervoer, bewegingsonderwijs, onderwijsachterstandenbeleid en internationale schakelklas, leerplicht en voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten. Daarnaast behoort ook onderwijshuisvesting tot dit programma.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
4. ONDERWIJS							
4.1 ONDERWIJSBELEID	-5.431	-6.036	-5.573	-5.573	-5.573	-5.573	-5.571
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	-6.593	-7.192	-7.254	-7.718	-9.109	-8.960	-8.980
Totaal 4. ONDERWIJS	-12.023	-13.228	-12.827	-13.291	-14.682	-14.533	-14.551
Baten							
4. ONDERWIJS							
4.1 ONDERWIJSBELEID	3.016	3.177	2.667	2.667	2.102	2.102	2.102
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	788	1.294	1.156	914	962	902	902
Totaal 4. ONDERWIJS	3.803	4.471	3.823	3.581	3.064	3.004	3.004
Saldo	-8.220	-8.758	-9.004	-9.710	-11.619	-11.529	-11.547

4.1. Onderwijsbeleid

Onderwijsbeleid

De beleidsproducten onderwijs en jeugd (6.4) zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, wat betekent dat het beleid en de bijbehorende kosten met elkaar verweven zijn. Met ons beleid Kansrijk Opgroeien richten we ons op het geheel aan aspecten waar onze jeugd mee te maken heeft. Dit is opgenomen onder het programma jeugd (6.4). Specifiek voor het onderwijsbeleid zijn de aspecten leerlingenvervoer, leerplicht, inclusief onderwijs en onderwijsachterstanden.

Wat willen we bereiken?

4.1.1 Groei van (gelijke) kansen en talent (onderdeel van Kansrijk Opgroeien)

Omschrijving (toelichting)

Binnen het programma onderwijs zetten we in op een betere beheersing van de Nederlandse taal, inclusiever onderwijs en kinderopvang en een betere aansluiting op de arbeidsmarkt.

Kwaliteit (toelichting)

- Iedere opvanglocatie maakt gebruik van passende kinderopvang (waarmee meer kinderen preventief worden geholpen bij hun ontwikkelingsbehoefte);
- 75% van de kinderen in de jonge kind groepen stroomt uit richting regulier basisonderwijs;
- Eind 2025 is het bestuurlijk vastgestelde integrale plan: Route Inclusief Land van Cuijk in uitvoering. Primair draagt het onderwijsveld hier verantwoordelijkheid voor. De gemeente faciliteert, stuurt aan en draagt bij aan een integrale verbinding;
- Eind 2025 is er zicht op groei/ontwikkeling van de VVE-geïndiceerde kinderen tussen de start en vertrek op de voor- en vroegschool.

Wat gaan we daarvoor doen?

4.1.1.1 We werken volgens de nota, het uitvoeringsprogramma en de begroting van Kansrijk Opgroeien (4.1)

Met ons netwerk Kansrijk opgroeien plegen we inzet op:

- continu verbeteringsgericht de samenwerking op alle niveaus in het Sociaal Domein versterken;
- voor en vroegschoolse educatie (VVE) voor peuters met een taalachterstand in de Nederlandse taal, versterken doorgaande lijn, resultaten in beeld brengen en vergroten ouderbetrokkenheid;
- talige ontwikkeling voor kinderen (en hun ouders) op de basisschool, specifiek voor nieuwkomers of kinderen die om een andere reden een taalachterstand hebben. In 2025 wordt extra ingezet op het laagdrempelige toeleiding naar logopedische en motorische behandeling (ZVW) op scholen. In 2025 wordt ook extra ingezet op beleid voor leerlingen die Nederlands als tweede taal hebben (NT2). Er is meer behoefte aan extra taalondersteuning.
- het faciliteren van inclusiever onderwijs en kinderopvang, o.a. met Passende Kinderopvang en inzet van zorg binnen onderwijs, maatwerk voor leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting.
- samenwerking tussen alle partijen rond het kind en de school om elk kind een doorlopende en passende ontwikkeling te kunnen bieden;
- aansluiting op de arbeidsmarkt middels het faciliteren en subsidiëren van initiatieven van onderwijs en arbeidsmarkt.

Tijd (toelichting)

Het Kansrijk Opgroeien beleid loopt tot en met 2026. Eind 2025 zal een evaluatie uitgevoerd worden op de voortgang op de (sub)doelen van het beleid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
4. ONDERWIJS							
4.1 ONDERWIJSBELEID	-5.431	-6.036	-5.573	-5.573	-5.573	-5.573	-5.571
Baten							
4. ONDERWIJS							
4.1 ONDERWIJSBELEID	3.016	3.177	2.667	2.667	2.102	2.102	2.102
Saldo	-2.415	-2.859	-2.906	-2.906	-3.471	-3.471	-3.469

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Voordeel	590
Onderwijsachterstandenbeleid	De raming in 2024 is per abuis te laag opgenomen en zal worden hersteld bij de tweede bestuursrapportage 2024. De lasten worden gedekt door een rijksbijdrage. Per saldo verloopt dit budgettair neutraal.	Nadeel	100
Nationaal Programma Onderwijs	Deze SPUK-regeling zou op 31-12-2023 eindigen. Het Rijk heeft besloten dat de restant-middelen NPO ook in 2024 en 2025 nog besteed mogen worden. Er is voor 2025 nog niets begroot omdat nog niet bekend is wat het restantbedrag van 2024 is. Deze SPUK-regeling verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Voordeel	160
Baten			
Mutatie reserve	De pilots vanuit Kansrijk Opgroeien worden gedekt uit een speciaal hiervoor gevormde reserve. De lasten voor de pilots zijn elk jaar wisselend.	Nadeel	350
Nationaal Programma Onderwijs	Deze SPUK-regeling zou op 31-12-2023 eindigen. Het Rijk heeft besloten dat de restant-middelen NPO ook in 2024 en 2025 nog besteed mogen worden. Er is voor 2025 nog niets begroot omdat nog niet bekend is wat het restantbedrag van 2024 is. Deze SPUK-regeling verloopt budgettair neutraal (zie lasten)	Nadeel	160

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	590
Onderwijsachterstandenbeleid	De ambitie is om 100% bereik te hebben op het gebied van VVE. De lasten van OAB worden gedekt door een rijksbijdrage. Per saldo verloopt dit verschil budgettair neutraal (zie baten)	Nadeel	300
Nationaal Programma Onderwijs	Deze SPUK-regeling zou op 31-12-2023 eindigen. Er is door het Rijk besloten dat de restant-middelen in 2024 en 2025 besteed mogen worden. Er is voor 2025 niets begroot, omdat niet bekend is wat het restantbedrag 2024 is. Deze SPUK-regeling verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Voordeel	930
Onderhoud vastgoed Peuteropvang	Bij vaststelling van het beheerplan vastgoed 2024-2033 in de raad van 14 december 2023 heeft er een begrotingswijziging plaats gevonden.	Nadeel	180
Baten			
Onderwijsachterstandenbeleid	De ambitie is om 100% bereik te hebben op het gebied van VVE. De lasten van OAB worden gedekt door een rijksbijdrage. Per saldo verloopt dit verschil budgettair neutraal (zie lasten)	Voordeel	300
Nationaal Programma Onderwijs	Deze SPUK-regeling zou op 31-12-2023 eindigen. Er is door het Rijk besloten dat de restant-middelen in 2024 en 2025 besteed mogen worden. Er is voor 2025 niets begroot, omdat niet bekend is wat het restantbedrag 2024 is. Deze SPUK-regeling verloopt budgettair neutraal (zie lasten)	Nadeel	930
Mutatie reserve	De pilots vanuit Kansrijk Opgroeien worden gedekt uit een speciaal hiervoor gevormde reserve. De lasten voor de pilots zijn elk jaar wisselend	Voordeel	330

4.2. Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting

Dit beleidsveld gaat over de huisvesting van onderwijs.

Wat willen we bereiken?

4.2.1 Kwalitatief goede en toekomstbestendige onderwijshuisvesting.

Omschrijving (toelichting)

We zorgen voor kwalitatief goed en passend onderwijs, nu en in de toekomst. De gemeente faciliteert adequate huisvesting die bijdraagt aan een eenduidige ontwikkelcontext met doorgaande ontwikkellijnen en een optimale samenwerking rond het kind. De vorming van integrale kindcentra (IKC's) is belangrijk voor het faciliteren van een positief opvoedklimaat

Tussen gemeente, schoolbesturen en kinderopvang maken we afspraken over hoe deze IKC's tot stand komen en wat hierin wederzijdse verwachtingen zijn. Zowel inhoudelijk als financieel. Het primaat voor (inhoudelijke) vorming van een IKC ligt bij kinderopvang en schoolbestuur. De gemeente faciliteert hierbij in adequate huisvesting volgend op de visie op onderwijs, waarbij in ieder geval aandacht is voor multifunctioneel inzetbare ruimten, verduurzaming van de gebouwen en een gezond binnenklimaat. In de buitenruimte zetten we in op een groene omgeving van kindcentra.

Kwaliteit (toelichting)

Realiseren van toekomstbestendige onderwijshuisvesting conform de visie op onderwijs en kaders van het integraal huisvestingsplan (IHP) voor de voor 2025 opgenomen projecten (in het stadium waar deze zich bevinden) in het uitvoeringsprogramma IHP 2022-2027 onder voorbehoud van besluitvorming over de afzonderlijke projecten door uw raad.

Wat gaan we daarvoor doen?

4.2.1.1 Uitvoering geven aan de projecten uit het uitvoeringsprogramma 2022-2027 integraal huisvestingsplan onderwijs

Voor 2025 worden de lopende projecten vervolgd: uitbreiding De Waai te Cuijk, uitbreiding Weijerwereld te Boxmeer, vervangende nieuwbouw IKC Nienekes te Cuijk, en vervangende nieuwbouw IKC De Sprong te Wanroij. Daarnaast worden conform voorlopige planning de projecten IKC Beers/Vianen en de scholen voor voortgezet onderwijs ter hand genomen: Elzendaalcollege/Metameer te Boxmeer, EOA te Velp, Merletcollege te Cuijk en Grave. Daarnaast zullen (wanneer het schoolbestuur hier opdracht voor verstrekt conform de Verordening) haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd worden voor Sint Anna in Vortum-Mullem, SBO Palet in Boxmeer en de Lindekring in Sint Agatha.

Tijd (toelichting)

2022-2027

4.2.1.2 Vorm en inhoud geven aan de invulling van inclusief onderwijs en vertalen de consequenties daarvan in onderwijshuisvesting.

Zoals onder 4.1 is beschreven, faciliteren wij als gemeente inclusiever onderwijs en kinderopvang. Dit betekent dat wij een onderwijssysteem nastreven waar alle kinderen zoveel mogelijk samen naar dezelfde school gaan. Dus ook leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, ontwikkelingsachterstanden, gedrags- en emotionele problemen

of specifieke leermoeilijkheden. Voor de beweging ligt de primaire verantwoordelijkheid binnen het onderwijsveld. Naast inhoudelijk te faciliteren en aanjagen, faciliteren we als gemeente deze beweging ook in de onderwijshuisvesting. Voor de bepaling van de consequenties van de invulling inclusief onderwijs in onderwijshuisvesting is een toetsingskader ontwikkeld. In 2025 continueren we de toepassing van deze tool en scherpen deze aan waar nodig.

Tijd (toelichting)

2022-2027

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
4. ONDERWIJS							
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	-6.593	-7.192	-7.254	-7.718	-9.109	-8.960	-8.980
Baten							
4. ONDERWIJS							
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	788	1.294	1.156	914	962	902	902
Saldo	-5.805	-5.899	-6.098	-6.804	-8.147	-8.058	-8.078

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		
Baten			
Mutatie Reserve	Omdat er minder incidentele lasten zijn, is ook de beschikking over de algemene reserve lager.	Nadeel	140

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	730
Baten			
Mutatie Reserve	In de jaarrekening 2023 vond de beschikking over de algemene reserve ten behoeve van dekking incidentele lasten plaats op programma 9. Vanaf 2024 vindt dit rechtstreeks op het desbetreffende programma plaats. Daarom is dit een voordeel op dit beleidsveld ten opzichte van de jaarrekening 2023.	Voordeel	520
Huren en overige opbrengsten	De huren en overige opbrengsten waren in 2023 hoger door indexering.	Nadeel	100

4.3 Investerings

Investerings

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitv.progr IHP Elzendaal-Metameer Boxmeer 2024	30.358.126		303.581	1.062.534	1.054.945	1.047.355
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Aanvullend krediet De Sprong-Wanroij en Uitbreiding basisschool De Waai-Cuijk	1.857.000		18.570	64.995	64.531	64.067
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitvoer.progr IHP Merlet Cuijk - Grave 2025	12.816.000		128.160	448.560	445.356	442.152
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitvoer.progr IHP Stekske Langenboom 2025	4.036.000		40.360	141.260	140.251	139.242
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitvoer.progr IHP Palet Boxmeer 2026	4.298.000			42.980	150.430	149.355
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitvoer.progr IHP Lindekring St Agatha 2027	1.862.000				18.620	65.170
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitvoer.progr IHP St Anna Vortum 2027	1.799.000				17.990	62.965
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Uitvoer.progr IHP Antonius Maashees	1.857.000					64.995

4.4 Verbonden partijen

GR voor het toezicht op het openbaar onderwijs

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Vanuit de Gemeenschappelijke regeling heeft Invitare geen directe invloed op de begroting van de gemeente. Als centrum gemeente houden we toezicht op openbaar onderwijs. Derhalve zijn er, op huisvesting na, geen directe invloeden op gemeentelijke financiën.

Invitare heeft aangetoond het openbaar te borgen en aangekondigd vanaf volgend jaar een nieuw meerjarig strategisch plan te presenteren waarbij de gemeente zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken zal worden.

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De gemeente Land van Cuijk is onderdeel van de regio Brabant Noord Oost en diens Gemeenschappelijke regeling van het RBL BNO. Voor onze gemeente voeren zij de taak uit op het toezicht en handhaving bij het tegengaan van langdurige afwezigheid op school. Preventie, zorg en samenwerking staan hierbij centraal. De bijdrage van de gemeente Land van Cuijk t.b.v. het RBL BNO bedraagt € 251.610. Dit is een stijging van 10,7% ten opzichte van 2024 toen de bijdrage € 227.296 was. De stijging is volledig aan loonkosten verwant en is in lijn met de Kadernota 2025.

4.5 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

4.6 Beleidsindicatoren

Onderwijs

Waarstaatjegemeente: Onderwijs

5. Sport en Cultuur

Sport en cultuur

Dit programma gaat over de manier waarop sport en cultuur bijdragen aan het welzijn, het welbevinden en de vitaliteit van de inwoners van gemeente Land van Cuijk. Ook draagt sport en cultuur bij aan een aantrekkelijk aanbod van voorzieningen. Het programma is gericht op het stimuleren van activiteiten op deze gebieden.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
5. SPORT EN CULTUUR							
5.1 SPORT	-6.092	-9.861	-6.759	-7.125	-8.028	-7.998	-7.898
5.2 CULTUUR	-7.356	-8.567	-8.227	-8.261	-8.258	-7.988	-7.983
Totaal 5. SPORT EN CULTUUR	-13.448	-18.428	-14.986	-15.386	-16.286	-15.987	-15.882
Baten							
5. SPORT EN CULTUUR							
5.1 SPORT	1.660	4.764	1.277	1.261	1.209	1.209	1.209
5.2 CULTUUR	1.729	1.489	921	917	816	555	555
Totaal 5. SPORT EN CULTUUR	3.389	6.254	2.198	2.178	2.026	1.764	1.764
Saldo	-10.059	-12.174	-12.788	-13.208	-14.260	-14.223	-14.118

5.1 Sport

Sport

Tot dit beleidsveld behoren het sportbeleid en de accommodaties voor binnen – en buitensport.

Wat willen we bereiken?

5.1.1 Toekomstbestendige accommodaties en zorgen voor een klimaat waarin zoveel mogelijk inwoners sporten en bewegen.

Omschrijving (toelichting)

Onze gemeente kent vitale kernen met een sterk zelforganiserend vermogen en een rijk verenigingsleven. De verenigingen zijn een belangrijke bouwsteen voor de sociale cohesie binnen onze gemeenschap. Verenigingen zitten zelf aan het stuur. Als gemeente faciliteren we, stimuleren we en jagen we lokale initiatieven aan. Hiermee dragen we bij aan het creëren van een omgeving waarin sportaccommodaties en -voorzieningen toekomstbestendig en toegankelijk blijven of worden gemaakt voor iedereen. Wij blijven inzetten op goede voorzieningen voor iedereen, met een aanbod dat past bij de omvang en demografie van onze gemeente. We hechten aan een goede spreiding van voorzieningen en bereikbaarheid ervan. Een gevarieerd aanbod zorgt voor een aantrekkelijke gemeente om te verblijven, te vestigen of te recreëren.

Kwaliteit (toelichting)

- Een toekomstbestendig fundament aan accommodaties bestendigen/realiseren conform de kaders van het accommodatiebeleid en de financiële kaders uit de P&C-cyclus van de gemeente, waaronder realisatie van de reeds afgegeven projecten en de projecten uit de begroting 2025 e.v.;
- In 2025 sport ten minste 58% van de inwoners van het Land van Cuijk wekelijks en voldoet ten minste de helft van de inwoners aan de dagelijkse beweegrichtlijnen.

Wat gaan we daarvoor doen?

5.1.1.1 Accommodaties zijn de fysieke plekken waar ontmoeting, sport, en cultuurbeoefening plaats kunnen vinden. Denk hierbij aan sporthallen, gemeenschapshuizen en buitensportaccommodaties.

In die zin zijn accommodaties een voorwaarde om invulling te geven aan inhoudelijke ambities op het terrein van ontmoeting, sport en cultuur. Accommodaties zijn het fundament voor leefbare kernen en de versterking van sociale cohesie.

- Transformatie van het Sportpark Groenendijkse Kampen naar een openbaar sport- en beweegpark met aandacht voor ontmoeting en deelname inclusief ruimte voor de beoogde uitbreiding van het Merletcollege locatie Cuijk;
- Privatisering buitensportaccommodaties conform vastgesteld financieringsmodel.

Tijd (toelichting)

2024-2028

5.1.1.2 Uitvoering geven aan de vastgestelde sportnota en subsidiebeleid.

Samen met de verenigingen stellen we een uitvoeringsprogramma en jaarplan sport en bewegen op.

Tijd (toelichting)

2024-2028

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
5. SPORT EN CULTUUR							
5.1 SPORT	-6.092	-9.861	-6.759	-7.125	-8.028	-7.998	-7.898
Baten							
5. SPORT EN CULTUUR							
5.1 SPORT	1.660	4.764	1.277	1.261	1.209	1.209	1.209
Saldo	-4.432	-5.097	-5.482	-5.863	-6.819	-6.789	-6.689

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Privatisering buitensport	Voor privatisering van de buitensport in Cuijk en Sint Anthonis worden hogere lasten verwacht	Nadeel	200

Mutatie reserve sportaccommodaties	Het voordeel van de mutatie in de reserve wordt veroorzaakt door storting vanuit de algemene reserve ten behoeve van de investering in De Kwel - Cuijk. Dit verschil verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Voordeel	3.480
Baten			
Mutatie reserve sportaccommodaties	Het nadeel van de mutatie in de reserve wordt grotendeels veroorzaakt door storting in de bestemmingsreserve afschrijvingslasten De Kwel - Cuijk. Dit verschil verloopt budgettair neutraal (zie lasten)	Nadeel	3.480

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	330
Onderhoud vastgoed binnensport	Bij vaststelling van het beheerplan vastgoed 2024-2033 in de raad van 14 december 2023 is de begroting bijgesteld.	Nadeel	100
Subsidie zwembaden	Het nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door indexering conform contract met de exploitanten	Nadeel	160
Instandhoudingsbijdrage buitensport	In de kadernota 2025 is een bedrag geraamd voor privatisering van de buitensportaccommodaties van Cuijk en Sint Anthonis.	Nadeel	160
Subsidies sportverenigingen	De harmonisatie van de sportsubsidies is de voornaamste oorzaak van de stijging van de lasten in 2025.	Nadeel	190
SPUK MEOZ	In 2023 hebben we een incidentele SPUK-uitkering ontvangen ter compensatie van extreem hoge energielasten voor de zwembaden. Deze uitkering is doorbetaald aan de exploitanten van de zwembaden. Het verschil verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Voordeel	260
Baten			
SPUK MEOZ	In 2023 hebben we een incidentele SPUK-uitkering ontvangen ter compensatie van extreem hoge energielasten voor de zwembaden. Deze uitkering is doorbetaald aan de exploitanten van de zwembaden. Het verschil verloopt budgettair neutraal (zie lasten)	Nadeel	260

5.2 Cultuur

Cultuur

Tot dit beleidsproduct behoren de cultuuraccommodaties, musea, bibliotheken, lokale omroep en cultureel erfgoed.

Wat willen we bereiken?

5.2.1 Toegankelijk houden en maken van ons cultuuraanbod.

Omschrijving (toelichting)

Deelname aan kunst en cultuur heeft een aantoonbaar positief effect op de ontwikkeling van kinderen. Specifiek voor muziek zijn deze effecten sterk onderbouwd. Conform de lijnen uit de cultuurnota kiezen we voor kennismaking met cultuur door jeugdigen, aanbod van platforms en cultuurcoach, bieden we ruimte aan cultuurpresentatie, en stimuleren we de toegankelijkheid van cultureel aanbod via regelingen. We versterken, verbinden en vernieuwen.

Kwaliteit (toelichting)

Realisatie uitvoeringsprogramma cultuurnota

Wat gaan we daarvoor doen?

5.2.1.1 Zoveel mogelijk mensen in contact brengen met cultuur en de cultuurvoorzieningen hiertoe faciliteren.

- Uitvoering geven aan de vastgestelde cultuurnota: voortzetting van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK3), een regeling gericht op ondersteuning van het onderwijs bij de invulling van cultuureducatie op scholen; voorzien in een naschools cultuuraanbod; ondersteuning van evenementen; versterking podia door bevordering samenwerking en afstemming programmering; doorontwikkeling van het kunstencentrum i.o.
- Er wordt een nieuw 4-jarig beleidsplan voor het bibliotheekwerk opgesteld. Dit beleidsplan gaat gepaard met een herijking van de kosten van de huidige dienstverlening. Dit plan wordt eind 2024 aan uw raad voorgelegd. Daarnaast wordt geanticipeerd op de invoering van een gemeentelijke zorgplicht voor het bibliotheekwerk met ingang van 2026 en de hieruit voortvloeiende verplichtingen.

Tijd (toelichting)

2023-2030

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
5. SPORT EN CULTUUR							
5.2 CULTUUR	-7.356	-8.567	-8.227	-8.261	-8.258	-7.988	-7.983
Baten							
5. SPORT EN CULTUUR							
5.2 CULTUUR	1.729	1.489	921	917	816	555	555
Saldo	-5.627	-7.078	-7.306	-7.345	-7.441	-7.434	-7.428

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Incidentele budgetten uitvoeringsplannen	Door afronding van uitvoeringsplannen archeologie en cultuurhistorie zijn er geen incidentele budgetten opgenomen in 2025.	Voordeel	360
Baten			
Bibliotheken	In 2025 zijn er nog geen WEB-middelen geraamd, omdat de WEB-middelen ieder jaar opnieuw aangevraagd moeten worden	Nadeel	170
Mutaties reserves	De beschikking over reserves is lager, doordat de incidentele lasten ook lager zijn.	Nadeel	360

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			

Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	180
Cultureel erfgoed	In 2023 was er nog geen vastgesteld beheerplan vastgoed. Bij vaststelling van het beheerplan vastgoed 2024-2033 in de raad van 14 december 2023 is de begroting bijgesteld. Tevens is op basis van het vastgestelde uitvoeringsplan de raming verhoogd, o.a. voor verstrekken van subsidies aan monumentale panden.	Nadeel	260
Cultuuraccommodaties	In 2023 zijn er incidentele lasten geweest als gevolg van een brand in de technische ruimte van de schouwburg. De schade wordt vergoed door de verzekering (zie baten)	Voordeel	680
Subsidies cultuur	De ramingen zijn in 2025 hoger door vaststelling van de cultuurnota door de raad op 28 september 2023 (€ 500.000) en door harmonisatie van subsidies (€ 100.000). Verder is er in 2023 minder besteed aan met name subsidieregelingen muziekonderwijs	Nadeel	710
Musea	Bij vaststelling van het beheerplan vastgoed 2024-2033 in de raad van 14 december 2023 is de begroting bijgesteld.	Nadeel	80
Bibliotheken	Voor de regeling Wet Educatie Beroepsonderwijs hebben wij in 2023 middelen ontvangen. Deze middelen zijn besteed aan non-formele activiteiten bij de bibliotheek. De wijziging verloopt budgettair neutraal (zie baten). Verder wordt er vanaf 2024 ingezet op het versterken van bibliotheekwerk wat extra lasten met zich meebrengt.	Nadeel	160
Baten			
Cultuuraccommodaties	In 2023 zijn er incidentele lasten geweest als gevolg van een brand in de technische ruimte van de schouwburg. De schade wordt vergoed door de verzekering (zie lasten)	Nadeel	620
Mutatie reserves	De beschikking over de reserve afschrijvingslasten is lager, doordat de afschrijven voor investeringen waar een reserve tegen over staat lager is.	Nadeel	110
Bibliotheken	Voor de regeling Wet Educatie Beroepsonderwijs hebben wij in 2023 middelen ontvangen. Deze middelen zijn besteed aan non-formele activiteiten bij de bibliotheek. De wijziging verloopt budgettair neutraal	Nadeel	90

5.3 Investeringsen

Investeringsen

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
5.1 SPORT	Revital. sportpark Groenendijkse Kampen Cuijk 2025	19.000.000		190.000	950.000	942.400	934.800
5.2 CULTUUR	Uitbreiding Myllesweerd (2025-2026)	2.129.000		21.290	106.450	105.598	104.747
5.2 CULTUUR	Verduurzaming Myllesweerd (2025-2026)	437.000		33.503	33.212	32.921	32.629
5.2 CULTUUR	Vervanging W&E-installaties Myllesweerd 2025-2026	514.000		25.700	25.494	25.289	25.083

5.4 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

5.5 Beleidsindicatoren

Sport en cultuur

Waarstaatjegemeente: Sport en cultuur

6. Sociaal domein

Sociaal domein

Dit programma gaat over de activiteiten die de gemeente Land van Cuijk onderneemt om haar inwoners in staat te stellen zo gezond, prettig, lang en zelfstandig mogelijk te kunnen leven, wonen en mee te doen in de samenleving. Onze activiteiten zijn gericht op zowel individuele inwoners, als op de samenleving als geheel. Het programma omvat de preventie (leefbaarheid en jeugd), de zorg (Wmo en jeugd), en participatie (inkomensvoorziening).

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.1 LEEFBAARHEID	-23.793	-23.938	-12.593	-12.687	-13.000	-12.911	-12.883
6.2 INKOMENSVORZIENING	-27.707	-25.828	-25.748	-25.783	-25.783	-25.783	-25.783
6.3 WERK EN ACTIVERING	-19.055	-19.550	-20.440	-19.845	-18.813	-18.363	-17.539
6.4 JEUGD	-30.780	-34.861	-37.111	-37.086	-35.214	-35.214	-35.214
6.5 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	-25.738	-28.628	-30.173	-30.965	-31.859	-32.573	-29.929
6.6 GEZONDHEIDSZORG	-3.772	-4.649	-5.069	-4.864	-4.402	-4.402	-4.402
Totaal 6. SOCIAAL DOMEIN	-130.846	-137.454	-131.134	-131.230	-129.071	-129.246	-125.750
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.1 LEEFBAARHEID	18.363	9.519	1.581	1.531	1.438	1.438	1.438
6.2 INKOMENSVORZIENING	21.663	22.174	22.157	22.157	22.157	22.157	22.157
6.3 WERK EN ACTIVERING	799	931	931	931	931	931	931
6.4 JEUGD	511	1.350	1.267	1.267	0	0	0
6.5 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	1.354	2.769	3.643	3.567	3.839	3.943	1.299
6.6 GEZONDHEIDSZORG	420	666	666	462	0	0	0
Totaal 6. SOCIAAL DOMEIN	43.110	37.409	30.244	29.914	28.365	28.469	25.825
Saldo	-87.736	-100.045	-100.890	-101.316	-100.706	-100.777	-99.925

6.1 Leefbaarheid

Leefbaarheid

In dit beleidsveld houden we ons bezig met burgerparticipatie, Wmo, sociaal en cultureel werk, buurt en clubhuizen, accommodaties, collectief aanvullend vervoer, mantelzorg, ouderenbeleid, jeugdbeleid, wijk- en dorpsraden, vreemdelingen- en kinderopvang.

Wat willen we bereiken?

6.1.1 Een sterke basis voor iedereen

Omschrijving (toelichting)

Door middel van een sterke basis voor iedereen willen we inwoners minder afhankelijk maken van ondersteuning en zorg. We kennen al een breed aanbod op het gebied van zorg en gezondheid, cultuur en vermaak, en sport en ontspanning. Nu zetten we meer in op goede voorzieningen voor iedereen, met een aanbod dat past bij de omvang en demografie van onze gemeente.

Kwaliteit (toelichting)

KPI: We zorgen voor een sterke welzijnsbasis voor volwassenen. Hiermee versterken we de eigen kracht en sociale cohesie van inwoners. Om die reden willen we dat in 2025 het aantal laagdrempelige punten voor ontmoeting (bijvoorbeeld huiskamervoorzieningen) in de gemeente zal toenemen met tenminste 3 stuks.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.1.1.1 We investeren in de beweging 'van genezen naar voorkomen' en brengen het fundament hiervoor verder op orde.

1. We stimuleren eigen kracht bij inwoners en een eigen bijdrage aan de samenleving. Laagdrempelige gemeenschapsvoorzieningen zoals huiskamers voor ontmoeting, worden naar behoefte en in afstemming met de inwoners van kernen vormgegeven.
2. We stimuleren een gezonde leefstijl. Zodat inwoners fysiek en mentaal gezond kunnen leven.
Dit doen we onder andere door, samen met belangrijke stakeholders, optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die het Integraal Zorgakkoord (IZA) ons biedt.
3. We zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving. We geven uitvoering aan de actiepunten uit het woonzorgdeel van de Woon(zorg)visie Land van Cuijk.

4. We zorgen dat iedereen mee kan doen in de samenleving en stimuleren ontmoeting. Dit dringt eenzaamheid terug. Dit doen we door te investeren in toekomstbestendige accommodaties:
- Nieuwbouw van gemeenschaps- en binnensportvoorzieningen (met inpasbaar IKC) op de positie van de huidige kerk te Wilbertoord;
  - Renovatie van gemeenschapshuis De Jachthoorn te Sint Hubert ter aansluiting op het huidige en toekomstige gebruik;
  - Uitbreiding van wijkaccommodatie De Driewiek te Boxmeer-Noord zodat alle doelgroepen adequaat gefaciliteerd kunnen worden;
  - Kleine uitbreiding voor de keuken bij wijkaccommodatie De Esterade te Grave-Oost;
  - Omvorming van het voormalige dorpscafé tot MFA te Katwijk.

Tijd (toelichting)

2025-2028

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.1 LEEFBAARHEID	-23.793	-23.938	-12.593	-12.687	-13.000	-12.911	-12.883
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.1 LEEFBAARHEID	18.363	9.519	1.581	1.531	1.438	1.438	1.438
Saldo	-5.431	-14.420	-11.012	-11.156	-11.562	-11.473	-11.445

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			

Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	370
Opvang vluchtelingen Oekraïne	In 2024 zijn de lasten voor opvang vluchtelingen Oekraïne begroot, omdat de subsidiebeschikking reeds is ontvangen. Deze lasten worden in 2025 pas begroot, zodra de subsidiebeschikking is ontvangen. Hierdoor zijn de begrote lasten 2025 op dit moment lager dan in 2024.	Voordeel	11.200
Dorpsontwikkelingsplannen Sint Anthonis	De incidentele lasten voor de dorpsontwikkelingsplannen van Sint Anthonis worden naar verwachting geheel in 2024 uitgevoerd. De lasten worden gedekt door een onttrekking uit een bestemmingsreserve. Dit verschil is budgettair neutraal (zie baten)	Voordeel	630
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	140
Baten			
Subsidie opvang vluchtelingen Oekraïne	In 2024 is de subsidie conform subsidiebeschikking begroot. De subsidie voor 2025 wordt pas begroot zodra de subsidiebeschikking is ontvangen.	Nadeel	7.340
Mutatie reserve	De incidentele lasten voor de dorpsontwikkelingsplannen van Sint Anthonis worden gedekt door onttrekking uit een bestemmingsreserve. Het verschil is budgettair neutraal (zie lasten).	Nadeel	630

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	550
Dorpsontwikkelingsplannen Sint Anthonis	De incidentele lasten voor de dorpsontwikkelingsplannen van Sint Anthonis worden naar verwachting geheel in 2024 uitgevoerd.	Voordeel	260
Subsidie maatschappelijk werk	Door indexering stijgen de lasten voor de subsidie maatschappelijk werk. Verder hebben we in 2023 een aantal structurele lasten incidenteel gedekt door Brede Doel Uitkering.	Nadeel	200
Buurt- en clubhuizen vastgoed	Bij vaststelling van het beheerplan vastgoed 2024-2033 in de raad van 14 december 2023 is er een begrotingswijziging vastgesteld.	Nadeel	230
Buurt- en clubhuizen subsidie	Het verschil wordt met name veroorzaakt door een stijging in de beheervergoeding voor het MFC Oelbroeck en Catharinahof met respectievelijk € 100.000 en € 50.000. Deze waren te laag geraamd, als gevolg van een indexering van 6,6% en de kosten BTW à 21%. Daarnaast hebben we in 2023 een verplichting van € 390.000 opgenomen voor de realisatie, instandhouding en beschikbaarstelling van de sociaal-maatschappelijke gedeelten conform contractuele verplichting aan de Bungelaar.	Voordeel	600
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	260
Opvang vluchtelingen Oekraïne	In 2023 worden zijn er lasten geweest voor de opvang van vluchtelingen Oekraïne. Deze lasten worden in 2025 pas begroot, zodra de subsidiebeschikking is ontvangen. Hierdoor zijn de begrote lasten 2025 op dit moment lager dan de werkelijke lasten in 2023.	Voordeel	10.120
Subsidie Ouderenbeleid	Door harmonisatie van subsidies stijgen de begrote lasten in 2025	Nadeel	190

Mutatie reserve	In 2023 een bedrag van 1,8 miljoen toegevoegd van de algemene reserve naar de afschrijvingsreserve.	Voordeel	1.847
Baten			
Buurt- en clubhuizen overige opbrengsten	Volgens contract zijn in 2023 de energielasten doorberekend aan een gemeenschapsaccommodatie. Voor 2025 is de vergoeding voor energielasten nog niet bekend en daarom niet begroot.	Nadeel	350
Mutatie reserve	Bij de jaarrekening 2022 is een budget van ruim 4 miljoen overgeheveld naar 2023. Hiertegenover stond een dekking uit de reserve. Tevens is er in 2023 een bedrag van 1,8 miljoen toegevoegd van de algemene reserve naar de afschrijvingsreserve.	Nadeel	6.250
Subsidie opvang vluchtelingen Oekraïne	In 2023 is de daadwerkelijke subsidie geboekt. De subsidie voor 2025 wordt pas begroot zodra de subsidiebeschikking is ontvangen.	Nadeel	10.080

6.2 Inkomensvoorziening

Inkomensvoorziening

Armoedebelid, kwijtschelding, inkomensvoorzieningen op grond van de wet Buig en fraudebestrijding.

Wat willen we bereiken?

6.2.1 Uitbreiding Kindpakket: kinderen die opgroeien in een huishouden met een minimuminkomen kunnen beter meedoen.

Omschrijving (toelichting)

In het raadsprogramma dRaad is opgenomen dat ‘we armoede willen voorkomen en daarbij de nadruk leggen op het voorkomen van armoede onder gezinnen en het bieden van gelijke kansen aan kinderen. Dit moet leiden tot een gemeenschap waarin iedereen erbij hoort en mee kan doen.’ Daarbij is onder meer van belang dat we ‘mensen stimuleren om gebruik te maken van de regelingen die er zijn’. Vanuit het beleidsplan ‘Op weg naar bestaanszekerheid’ is daarom in 2024 het Kindpakket ingericht. Bovendien is vanuit het beleidsplan actief ingezet op het vergroten van het bereik, met succes. In 2025 willen we het Kindpakket uitbreiden met mogelijkheden, zodat kinderen die opgroeien in huishoudens met een minimuminkomen nog beter mee kunnen doen en gelijke kansen krijgen als andere kinderen.

Kwaliteit (toelichting)

KPI: Door de mogelijkheden van het Kindpakket uit te breiden en cultuurdeelname extra te stimuleren, willen we in 2025 tenminste 100 kinderen bereiken die gebruik maken van de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een vergoeding voor cultuurdeelname, waarbij het kan zijn dat zij enkel een cultuuractiviteit beoefenen of dit combineren met een

sportactiviteit. Daarnaast willen we dat tenminste 50 kinderen gebruik maken van de extra mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een smartphone binnen de gestelde criteria van het Kindpakket.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.2.1.1 Uitbreiding van het Kindpakket met een smartphone en de mogelijkheid voor deelname aan sport én cultuur.

In de huidige tijd is een smartphone een belangrijk instrument voor kinderen om mee te kunnen doen. De smartphone zorgt ervoor dat ze contact kunnen onderhouden met hun leeftijdsgenoten, maar wordt ook steeds vaker gebruikt door onderwijs (apps om huiswerk op te geven), verenigingen (communicatie rondom trainingen en wedstrijden) en werkgevers.

In het huidige Kindpakket moeten kinderen kiezen tussen een vergoeding voor deelname aan sport of cultuur. Het budget wordt daardoor vaak niet volledig gebruikt. Door de mogelijkheden uit te breiden kunnen kinderen beter meedoen en wordt het beschikbaar budget beter ingezet.

Tijd (toelichting)

Structureel, het Kindpakket is een structurele voorziening voor kinderen uit huishoudens met een minimuminkomen. De dekking van de benodigde middelen komt vanuit de bezuinigingen op het plan 'Op weg naar bestaanszekerheid'.

Wat willen we bereiken?

6.2.2 Vroegsignalering in eigen uitvoering

Omschrijving (toelichting)

Een eigen uitvoering van vroegsignalering van schulden (in eigen beheer in plaats van uitbesteden), waardoor we mensen met financiële problemen eerder in beeld hebben, beter kunnen ondersteunen en grotere problemen kunnen voorkomen.

In het raadsprogramma dRaad is de wens opgenomen schuldhulpverlening zelf uit te voeren in plaats van uit te besteden. Deze wens is meegenomen in het beleidsplan 'Op weg naar bestaanszekerheid'. Doel is om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren. De ambitie om het hele palet aan schuldhulpverlening in onze eigen organisatie vorm te geven is losgelaten, gezien de benodigde financiën. Wel gaan we de vroegsignalering van schulden in onze eigen organisatie vormgeven. Daarbij zetten we direct in op verbetering van kwaliteit van dienstverlening, om tot betere resultaten te komen. Zo kunnen we mensen met

betalingsachterstanden eerder bereiken en zetten we actief in op het voorkomen van (grotere) problemen.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel van vroegsignalering is inwoners met geldzorgen in een zo vroeg mogelijk stadium bereiken en actief hulp aanbieden om zo te voorkomen dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldensituatie.

KPI: Om dit doel te bereiken zetten we extra in op tijdig in contact komen met inwoners. In het eerste halfjaar van 2024 is het bereik 12% geweest. Dit is een daling ten opzichte van 2023. In 2025 starten we de eigen uitvoering op. We streven daarbij naar een herstel van het bereik naar 17%.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.2.2.1 Zelf uitvoeren van vroegsignalering van schulden.

Om de uitvoering van schuldhulpverlening in onze eigen organisatie vorm te kunnen geven zijn diverse randvoorwaarden noodzakelijk. Gezien de benodigde financiën hiervoor is de ambitie om alle onderdelen van schuldhulpverlening zelf uit te voeren voorlopig losgelaten. De focus ligt nu op het in eigen organisatie vormgeven van vroegsignalering van schulden. Op basis van signalen van betalingsachterstanden (op water, energie, huur of zorgverzekering) nemen we contact op met inwoners om hen een ondersteuningsaanbod te doen. De uitvoering van deze (wettelijke) taak door Verdergroep (voorheen PLANgroep) was afgelopen jaren onder de maat en de resultaten (bereikte personen) blijven ook achter ten opzichte van landelijke gemiddelden. Met extra formatie kunnen we de kwaliteit van dienstverlening vergroten, meer mensen bereiken en zo (grotere) problemen voorkomen.

Tijd (toelichting)

Structureel, vroegsignalering van schulden is een wettelijke taak van de Gemeente Land van Cuijk.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.2 INKOMENSVORZIENING	-27.707	-25.828	-25.748	-25.783	-25.783	-25.783	-25.783
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.2 INKOMENSVORZIENING	21.663	22.174	22.157	22.157	22.157	22.157	22.157
Saldo	-6.044	-3.653	-3.592	-3.627	-3.627	-3.627	-3.627

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	580
Energietoeslag	Eind 2023 heeft het rijk besloten om middelen beschikbaar te stellen voor aanvullende energietoeslag 2023 voor huishoudens met een laag inkomen. Deze aanvullende energietoeslag is in 2024 verstrekt.	Voordeel	630
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	680
BUIG	In 2025 stijgt het volume/cliëntaantallen. Daarnaast is er sprake van een indexering op de uitkeringen. Voorgaande zorgt voor hogere lasten in 2025. Deze hogere lasten worden gecompenseerd door de rijksbijdrage zoals beschreven onder de baten.	Nadeel	1.750

Gemeentelijk armoedebeleid	Door vaststelling van het plan 'Op weg naar Bestaanszekerheid' stijgen de lasten in 2025	Nadeel	415
Energie-armoede	In 2023 zijn de gestegen energielasten gecompenseerd voor huishoudens met een laag inkomen en voor sportaccommodaties/gemeenschapshuizen. De lasten voor de sportaccommodaties/gemeenschapshuizen zijn gedekt door onttrekking uit reserve energie-armoede.	Voordeel	4.680
Baten			
BUIG uitkering Rijk	De rijksbijdrage is verhoogd, met name door indexering. Deze rijksbijdrage wordt één op één verwerkt in de begroting.	Voordeel	1.190
Mutatie reserve	De compensatie voor gestegen energielasten voor gemeenschapsaccommodaties/sportaccommodaties zijn gedekt door een onttrekking uit de reserve energie-armoede.	Nadeel	750

6.3 Werk en activering

Werk en activering

Tot dit beleidsproduct behoren participatie en inburgering.

Wat willen we bereiken?

6.3.1 Herijking Partnership IBN

Omschrijving (toelichting)

Een herijkte financiële bijdrage (zogenaamde lumpsum) vanuit de betrokken gemeenten bij Het Partnership met IBN, welke voort dient te komen uit de Partnershipevaluatie 2023 en 2024 (prognose nieuwe vaststelling eind 2024).

Kwaliteit (toelichting)

KPI: zowel op het percentage banen met loonkostensubsidie als op het percentage parttime werk presteren we boven het landelijk gemiddelde. Daar waar het kan, zullen we uiteraard inzetten op regulier fulltime werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.3.1.1 In 2025 zijn de voorbereidende gesprekken afgerond om het Partnership met IBN vanaf 2025 vorm te geven. Dit kan betekenen dat v.a. 2025 een hogere bijdrage aan de orde is voor het partnership met IBN.

Regiogemeenten, waar onder Land van Cuijk zijn in 2024 voorbereidende gesprekken gestart om het Partnership met IBN vanaf 2035 vorm te geven. Een resultaat kan zijn dat we mogelijk meer afspreken van wat we nu al doen maar ook nieuwe taken die mogelijk ondergebracht kunnen gaan worden bij de IBN.

Tijd (toelichting)

Visie Partnership IBN - gemeenten 2025-2026 en verder, de nieuwe visie staat gepland voor Q1 2025.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.3 WERKEN EN ACTIVERING	-19.055	-19.550	-20.440	-19.845	-18.813	-18.363	-17.539
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.3 WERKEN EN ACTIVERING	799	931	931	931	931	931	931
Saldo	-18.256	-18.620	-19.509	-18.914	-17.883	-17.433	-16.609

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Schuldhelpverlening	In de begroting 2025 zijn er extra lasten opgenomen voor het zelf uitvoeren van vroegsignalering	Nadeel	165
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	741
Inburgering	Via het gemeentefonds hebben we incidentele middelen ontvangen ten behoeve van uitvoeringskosten inburgering. Deze zijn in 2024 ingezet. Verder is de raming 2025 naar beneden bijgesteld op basis van historische gegevens	Voordeel	109
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Schuldhelpverlening	Door een nieuwe aanbesteding en het zelf uitvoeren van vroegsignalering stijgen de lasten in 2025. Het budget voor jongerenperspectieffonds is ingezet voor dekking van actieplan bestaanszekerheid	Nadeel	370
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	550
IBN	De decentralisatie-uitkering WSW daalt door daling van de SE-aantallen. De doorbetaling aan IBN wordt daardoor ook lager. Per saldo verloopt dit budget budgettair neutraal. De baten worden verantwoord op beleidsveld 9.1	Voordeel	570
Arbeidsparticipatie	De uitgaven 2023 zijn tijdelijk lager dan gepland	Nadeel	630
Inburgering	De lasten voor inburgering stijgen door een hogere instroom van inburgeraars. Het verschil verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Nadeel	370
Baten			
Inburgering	De rijksbijdrage is verhoogd door hogere instroom van inburgeraars. Het verschil verloopt budgettair neutraal (zie lasten)	Voordeel	370
Arbeidsparticipatie	In 2023 hebben wij een (incidentele) ERAC-subsidie ontvangen.	Nadeel	250

6.4 Jeugd

Jeugd

Dit beleidsproduct bestaat uit ons beleid Kansrijk Opgroeien, waarbij we ons richten op het geheel aan aspecten waar onze jeugd mee te maken heeft. Dit is ook deels opgenomen onder het programma onderwijsbeleid (4.1). Preventie en jeugdzorg maken hier nadrukkelijk onderdeel van uit.

Wat willen we bereiken?

6.4.1 In het Land van Cuijk willen wij dat alle kinderen zich gezond, kansrijk en veilig kunnen ontwikkelen naar hun eigen plek in onze maatschappij.

Omschrijving (toelichting)

Wij creëren met ál die mensen om een kind heen samen het opgroei-klimaat waarin een kind tot bloei kan komen ('it takes a village to raise a child'). Een opgroei-klimaat dat zich richt op een positieve gezondheid, veilige hechting, een sociaal netwerk, een veilige omgeving en het creëren van kansen. Alle kinderen kunnen hier hun talenten ontwikkelen, hun sociale contacten opdoen en van fantastisch onderwijs genieten. Dit alles vormt de sterke basis voor de jeugd als kansrijk begin van iedere levensloop en het vangnet in de welzijn- en zorgstructuur wanneer dat nodig is. Om dit te bereiken werken wij intensief samen met

iedereen in de context van de jeugd aan onze gemeenschappelijke doelen (benoemd onder 'prestatie-indicatoren').

Kwaliteit (toelichting)

- In 2025 is er een opvoedcampagne gedaan en extra aanbod aan opvoedondersteuning gerealiseerd (extra inzet op opvoeding);
- In 2025 is er extra inzet gepleegd op mentale gezondheid in het PO. Er is duidelijk of de STORM-aanpak geïmplementeerd kan worden in het PO. Op lokaal niveau is er een lesprogramma ontwikkeld voor leerlingen uit groep 8 en in 5 groepen uitgevoerd;
- In 2025 zijn er middels Maatschappelijke Diensttijd 60 kwetsbare jongeren begeleid naar hun vervolgstap naar school, werk of anders;
- Het onderzoek naar het effect van de jeugdzorg (zorgwaarde) is in 2025 afgerond. In 2025 zijn tevens de eerste twee concrete verbeterstappen uit de aanbevelingen van dit onderzoek uitgevoerd;
- In alle uitvoerende teams van het Sociaal Domein en Openbare Orde en Veiligheid is een heldere structuur van casus- en procesregie ingericht (naar het AVE-model (Aanpak Voorkoming Escalatie));
- Het protocol meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is in de gemeentelijke organisatie herijkt en geïmplementeerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.4.1.1 We werken volgens de nota, het uitvoeringsprogramma en de begroting van Kansrijk Opgroeien

Onderdeel hiervan is onze eigen uitvoering van de jeugdwet met (preventieve) inzet van het Centrum voor Jeugd- en Gezin (CJG) en de geïndiceerde hulpverlening.

Met ons netwerk Kansrijk opgroeien plegen we inzet op:

Talentontwikkeling en Opgroeiklimaat

- Netwerkvorming en jeugdaccommodaties
- Jeugd- en gezinsparticipatie (o.a. Maatschappelijke Diensttijd, projecten rond gemeentebestuur in het voortgezet onderwijs, Kidscongres, jongerenwerk)
- Kansengelijkheid: o.a. aanbod cultuur, sport, ouderparticipatie op scholen

Preventief aanbod

- Opvoeding (aanbod opvoedondersteuning, inzet netwerk en campagne om praten en leren over opvoeding de standaard te laten zijn, scheidingsloket)

-
- Mentale gezondheid (o.a. STORM om depressie te signaleren en te voorkomen, inzet GGD, CJG, HALT, POH GGZ)
  - Fysieke gezondheid (o.a. projecten op gezonde voeding en het terugdringen van middelengebruik)
  - Geboortezorg (samenwerking met de medische sector en het sociaal domein. O.a. extra tijd voor verloskundigen om te signaleren en projecten als Nu Niet Zwanger en Voorzorg)

Specialistische jeugdhulp

- Integraal samenwerken voor één gezin. Diverse (landelijke en lokale) ontwikkelingen ondersteunen onze wens om intensiever samen te werken rond een gezin (o.a. de samenwerkingswijze Blikveld 360, de hervormingsagenda jeugd en samenwerken rond veiligheid). Daarnaast beperken partners zoals Veilig Thuis en de jeugdbescherming hun inzet op casusregie of geven dit op een andere manier vorm. De impact van al deze ontwikkelingen vertaalt zich ook financieel naar onze gemeente.
- Veel jeugdzorgaanbieders stoten het jeugdwetvervoer af. Dat komt voor rekening van de gemeente. Dit blijft oplopen en zal zich financieel vertalen.
- De kwaliteit en het aanbod van de jeugdzorg (o.a. het versterken van kleinschalige opvang dichtbij huis zoals gezinshuizen en expertise en samenwerking in complexe casuïstiek)

Veilig Opgroeien

- Lokale samenwerking zorg- en veiligheidspartners (o.a. Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (VIA), Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)
- Veilige wijk- school- en online omgeving (o.a. inzet jongerenwerk en ketenafspraken met alle zorg- en veiligheidspartners en het onderwijs over signalering en casusregie)

Welzijn- en zorgstructuur

- Faciliteren van kernteams op onderwijs en kinderopvang waarin de samenwerking plaatsvindt tussen alle partners rond jeugd. CJG en het jongerenwerk op school zijn hierin essentieel.
- Netwerkvorming voor gezinnen (o.a. Steunouders)

Tijd (toelichting)

Het Kansrijk Opgroeien beleid loopt tot en met 2026. Eind 2025 zal een evaluatie uitgevoerd worden op de voortgang op de (sub)doelen van het beleid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.4 JEUGD	-30.780	-34.861	-37.111	-37.086	-35.214	-35.214	-35.214
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.4 JEUGD	511	1.350	1.267	1.267	0	0	0
Saldo	-30.269	-33.510	-35.844	-35.819	-35.214	-35.214	-35.214

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	1.980
Kansrijk Opgroeien	De lasten voor de pilots voor Kansrijk Opgroeien zijn jaarlijks wisselend.	Voordeel	340
Transformatiefonds jeugd	Het transformatiefonds jeugd eindigt in 2024. Er zijn daarom geen lasten voor 2025 geraamd.	Voordeel	360
Jeugdzorg	Door indexatie zijn de bedragen in 2025 hoger dan in 2024	Nadeel	1.000
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			

Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	2.320
Integraal Zorgakkoord	Vanuit de regio hebben wij incidentele middelen ontvangen voor het Integraal Zorgakkoord in 2023. Deze middelen zijn in 2023 besteed. De wijziging verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Voordeel	320
Kansrijk Opgroeien	Het plan Kansrijk Opgroeien is in maart 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. De lasten voor de pilots zijn daardoor slechts voor een deel van het jaar. Tevens moesten plannen nog uitgewerkt, afgestemd worden met partners waardoor er minder uitgegeven is dan gepland.	Nadeel	1.520
Jeugdzorg	Door indexatie in 2024 en 2025 zijn de lasten in 2025 gestegen. In 2025 is tevens een verwachte volumestijging meegenomen in de raming	Nadeel	2.570
Clientondersteuning	In 2023 zijn er structurele middelen ten laste gebracht van de Brede Doeluitkering. In 2025 worden deze lasten weer uit reguliere middelen betaald.	Nadeel	230
Baten			
Integraal Zorgakkoord	Vanuit de regio hebben wij incidentele middelen ontvangen voor het Integraal Zorgakkoord in 2023. Deze middelen zijn in 2023 besteed. De wijziging verloopt budgettair neutraal (zie lasten).	Nadeel	320
Mutatie reserve	In 2023 hebben we de lasten van de pilots Kansrijk Opgroeien onttrokken uit de reserve. Deze werkelijke lasten zijn lager dan de begrote lasten voor 2025.	Voordeel	1.190

6.5 Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Voorzieningen en diensten, hulp en ondersteuning op maat gericht op zelfredzaamheid en participatie voor mensen met een fysieke en/of psychische kwetsbaarheid.

Wat willen we bereiken?

6.5.1 Een beschermd thuis in 2025 (vooralsnog) en het aantal dak- en thuisloze inwoners naar 0 in 2030.

Omschrijving (toelichting)

Mensen met een psychische kwetsbaarheid wonen zo veel mogelijk thuis, zijn hierbij zoveel mogelijk zelfredzaam en participeren naar vermogen. De zorg en ondersteuning die iemand hierbij nodig heeft, wordt in samenhang geboden en is herstel ondersteunend. Daar waar inwoners (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen of het hen niet lukt om op eigen kracht te zorgen voor een dak boven het hoofd, zijn er voldoende passende (tijdelijke) opvangvarianten beschikbaar.

Kwaliteit (toelichting)

KPI: We zorgen dat in 2025 het aantal passende woonplekken voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid in de gemeente toeneemt. Conform de uitgangspunten in de

vastgestelde woon(zorg)visie stellen we onszelf tot doel dat het aantal woonplekken voor de doelgroep met 10 toeneemt.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.5.1.1 We gaan de acties uit de werkagenda psychische kwetsbaarheid Land van Cuijk 2024-2028 uitvoeren.

We geven uitvoering aan 5 thema's:

1. Een fijne leefomgeving en sociaal netwerk
2. Formele hulp en ondersteuning
3. Wonen gaat voor opvang
4. Een veilige leefomgeving voor iedereen
5. Regionaal vangnet

Tijd (toelichting)

2025-2028

Wat willen we bereiken?

6.5.2 We willen verder investeren in een sterke basis voor volwassenen.

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op een sterke basis voor volwassenen en maken daarbij een beweging van genezen naar voorkomen. Samen met maatschappelijke partners investeren we in een integrale aanpak voor volwassenen. Met de toenemende vergrijzing wordt op het terrein van de Wmo een preventieve aanpak nog belangrijker.

Kwaliteit (toelichting)

KPI: We zorgen voor een sterke welzijnsbasis voor volwassenen. Hiermee versterken we de eigen kracht van inwoners. Om die reden willen we dat in 2025 het aantal voorzorgcirkels in de gemeente zal groeien met tenminste 30 stuks.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.5.2.1 Verder uitvoering geven aan het regionale beleidskader Wmo en het realiseren van belangrijke uitgangspunten voor een sterke basis voor volwassenen.

Regionaal is een beleidskader Wmo 2024-2028 opgesteld voor de regiogemeenten in Brabant Noordoost-oost. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten waar we mee aan de slag gaan. In 2025 krijgt de uitvoeringsagenda voor een 'sterke basis voor volwassenen' verder vorm. Hierin zorgen we voor een sterkere verbinding tussen de verschillende beleidsterreinen in het Sociaal Domein rondom volwassenen. De inzet richt zich op inzicht wat er al is en op mogelijke aanvullingen en/of verbeteringen op basis van de behoefte bij inwoners. Een goede afstemming en opvolging van de ondersteuning bij de doelgroep 18 -/ en 18+ blijft ook belangrijk. Dit vanuit een integrale aanpak. Denk hierbij ook aan mogelijkheden vanuit de Samenwerkwijze (Blikveld 360) in Land van Cuijk.

Tijd (toelichting)

2025-2028

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.5 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	-25.738	-28.628	-30.173	-30.965	-31.859	-32.573	-29.929
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.5 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	1.354	2.769	3.643	3.567	3.839	3.943	1.299
Saldo	-24.384	-25.859	-26.530	-27.397	-28.019	-28.629	-28.629

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	810
Begeleiding WMO	De lasten in 2025 stijgen door indexering en volumes op basis van voorspelmodel van de VNG	Nadeel	670
Huishoudelijke verzorging WMO	De lasten in 2025 stijgen voornamelijk door indexering	Nadeel	470
Mutatie reserve taakveld geëscaleerde zorg	Vanuit de regio ontvangen we voor de werkagenda psychisch kwetsbaren 2024-2028 middelen. In 2024 worden deze middelen niet geheel besteed en wordt het restant gestort in de reserve.	Voordeel	1.000
Werkagenda psychisch kwetsbaren	In 2025 zijn er hogere lasten begroot voor projecten binnen de werkagenda psychisch kwetsbaren	Nadeel	600
Baten			
Mutatie reserve	Dit betreft een onttrekking aan de algemene reserve ivm de storting in de reserve kansrijk opgroeien	Voordeel	800

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Voordeel	310
Maatwerkvoorzieningen WMO	Door indexering en volumestijging van de maatwerkvoorzieningen zijn de lasten in 2025 hoger.	Nadeel	150
Huishoudelijke Verzorging WMO	Het verschil wordt veroorzaakt door indexering in 2024 en 2025, een nieuw tarief voor huishoudelijke hulp en door stijging volume huishoudelijke verzorging.	Nadeel	2.000
Begeleiding WMO	Het verschil wordt veroorzaakt door indexering in 2024 en 2025 en door stijging volume van begeleiding WMO.	Nadeel	1.450
Mutatie reserve	In 2023 zijn de niet ingezette middelen voor psychisch kwetsbaren gestort in de reserve.	Voordeel	860
Werkagenda psychisch kwetsbaren	In 2025 zijn incidentele lasten begroot voor psychisch kwetsbaren conform de werkagenda 2024-2028. Vanuit de regio ontvangen wij een bijdrage in deze lasten (zie baten).	Nadeel	1.970
Baten			
Werkagenda psychisch kwetsbaren	Vanuit de regio ontvangen wij een bijdrage voor de lasten werkagenda psychisch kwetsbaren 2024-2028. Voorheen ontvingen we voor de periode 2021-2023 ook vanuit de regio een bijdrage voor deze doelgroep.	Voordeel	1.510
Mutatie reserve	Dit betreft een onttrekking aan de algemene reserve ivm de storting in de reserve kansrijk opgroeien	Voordeel	740

6.6. Gezondheidszorg

Gezondheidszorg

Met dit beleid willen we alle inwoners gelijke kansen bieden om gezond op te groeien en gezond te leven en we willen er aan bijdragen dat het voor iedereen gemakkelijker is om voor een gezonde leefstijl te kiezen. We richten ons zowel op alle inwoners als op specifieke doelgroepen, o.a. jeugd en ouderen.

We werken vanuit de gedachte van 'positieve gezondheid' met onze partners aan de beweging van curatieve zorg naar het voorkomen van zorg (preventie). Dit doen we via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en daarnaast via het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Wat willen we bereiken?

6.6.1 We werken verder aan de doelen uit de Gezondheidsnota Land van Cuijk (2022 -2026)

Omschrijving (toelichting)

De Gezondheidsnota is opgesteld aan de hand van de volgende drie hoofdthema's:

1. Gezonde leefstijl: gezond leven (thema's: roken, alcohol- en middelengebruik, overgewicht en obesitas);
2. Gezonde geest: gezond voelen (thema's: mentale gezondheid, eenzaamheid en dementie);
3. Gezonde omgeving: gezond wonen (thema: gezonde omgeving).

Kwaliteit (toelichting)

KPI: Uit de toekomstige GGD-monitoregegevens blijkt conform de uitgangspunten voor een gezonde leefstijl in de vastgestelde nota "Gezond Land van Cuijk", meer kinderen opgroeien in een rook-en tabaksvrije omgeving. Daarnaast is het aantal rokers, het aantal alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en problematisch alcoholgebruik in zijn algemeenheid verder teruggedrongen en hebben minder inwoners overgewicht en obesitas.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.6.1.1 We blijven de speerpunten (acties) uit de Gezondheidsnota uitvoeren.

Een groot deel van de speerpunten uit de Gezondheidsnota loopt en dit zetten we in 2025 voort. Denk hierbij aan projecten als Check it Out, SKIP die trip (beide programma's voor middelbare scholieren over alcohol- en middelengebruik), de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht (onderdeel van het GALA) en de aandacht voor dementie, samen met de werkgroepen Dementievriendelijke gemeenschap in de diverse kernen.

Tijd (toelichting)

6.6.1.2 We gaan de afspraken uitvoeren uit ons GALA-plan, het regionaal programma IZA gemeenten (regio Brabant Noordoost en Bommelerwaard) en het transformatieplan Mooi Maasvallei.

Omdat bovengenoemde plannen en programma's erg omvangrijk zijn, verwijzen we naar onderstaande programma's.

1. **GALA**
2. **Regionaal programma IZA RNOBB**
3. **Transformatieplan IZA Mooi Maasvallei**

Tijd (toelichting)

Looptijd GALA: 2023 t/m 2026

Looptijd IZA RNOBB: 2023 t/m 2026

Looptijd IZA transformatieplan Mooi Maasvallei: 2024 t/m 2027

Wat willen we bereiken?

6.6.2 We investeren in de beweging 'van genezen naar voorkomen' via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA).

Omschrijving (toelichting)

In 2025 gaan we door met het ontwikkelen van onze doelen uit het GALA en IZA. Het GALA is een lokaal plan voor de gemeente Land van Cuijk. Het IZA bestaat uit een regioplan met regio Brabant Noordoost (plus Bommelerwaard), uitgewerkt in een Regionaal programma IZA gemeenten RNOBB. Daarnaast nemen we als gemeente Land van Cuijk deel aan het IZA transformatieplan Mooi Maasvallei.

Kwaliteit (toelichting)

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.6 GEZONDHEIDSZORG	-3.772	-4.649	-5.069	-4.864	-4.402	-4.402	-4.402
Baten							
6. SOCIAAL DOMEIN							
6.6 GEZONDHEIDSZORG	420	666	666	462	0	0	0
Saldo	-3.352	-3.983	-4.403	-4.402	-4.402	-4.402	-4.402

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Volksgezondheid	De bijdrage aan de GGD is in 2025 hoger door indexering	Nadeel	200
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	180
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Volksgezondheid	De bijdrage aan de GGD is in 2025 hoger door indexering en doordat er structurele lasten in 2023 ten lasten zijn gebracht van Brede Doeluitkering	Nadeel	980
Brede Doeluitkering	In 2023 waren de lasten van de Brede Doeluitkering lager omdat dit het startjaar van de Brede Doeluitkering was. Planvorming heeft in 2023 plaatsgevonden. De Brede Doeluitkering verloopt budgettair neutraal (zie baten)	Nadeel	320
Baten			

Brede Doeluitkering	In 2023 waren de lasten van de Brede Doeluitkering lager omdat dit het startjaar van de Brede Doeluitkering was. Planvorming heeft in 2023 plaatsgevonden. De Brede Doeluitkering verloopt budgettair neutraal (zie lasten)	Voordeel	320
---------------------	---	----------	-----

6.7 Investerings

Investerings

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
6.1 LEEFBAARHEID	MFA Wilbertoord 2025	2.500.000		25.000	125.000	124.000	123.000
6.1 LEEFBAARHEID	Renovatie De Jachthoorn Sint Hubert 2025	400.000		20.000	19.840	19.680	19.520
6.1 LEEFBAARHEID	Uitbreiding wijkacc. De Driewiek Boxmeer-N 2025	600.000		30.000	29.760	29.520	29.280
6.1 LEEFBAARHEID	Uitbreiding wijkacc. De Esterade Grave-Oost 2025	70.000		3.500	3.472	3.444	3.416
6.1 LEEFBAARHEID	MFA Katwijk 2025	825.000		41.250	40.920	40.590	40.260

6.8 Verbonden partijen

Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant - bestuur

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De Participatiewet vraagt om veranderingen en doet een beroep op het innovatief vermogen van gemeenten en Sociaal ontwikkelbedrijven. Het Sociaal ontwikkelbedrijf IBN (waarvan het Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant 100% aandeelhouder is) moet deze herstructurering samen met de deelnemende gemeenten in de komende tijd vorm geven. Het ministerie SZW werkt hierbij nauw samen met VNG, Cedris, Divosa en met UWV en sociale partners om oplossingsrichtingen uit te werken voor een toekomstbestendige infrastructuur van Sociaal ontwikkelbedrijven. Landelijke besluitvorming over deze maatregelen en de budgettaire inpasbaarheid wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet. De Participatiewet heeft als hoofddoelstelling het tot stand brengen van een wettelijke regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Omdat met de komst van de Participatiewet de voorgenomen bezuinigingen op de Wsw voor een belangrijk deel blijven bestaan, blijft het zaak om innovatieve oplossingen te zoeken in samenwerking tussen regiogemeenten en het Sociaal ontwikkelbedrijf IBN. In 2025 zijn de voorbereidende gesprekken afgerond om onze visie op het Partnership met IBN richting 2035 vorm te geven.

GGD Hart voor Brabant

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De GGD legt in 2025 de focus op:

- Inzet op de gezondheid van ouderen. Dit is hard nodig omdat het steeds duidelijker wordt dat ons huidige zorgstelsel niet houdbaar is: dubbele vergrijzing, de toenemende druk op mantelzorgers en personeelstekorten; het moet anders. Met de landelijke beweging 'van zorg naar gezondheid' staat een gezonde fysieke en sociale leefomgeving volop in de aandacht.
- Daarnaast gaat de GGD de taken rondom infectieziektepreventie en de crisisrol nog steviger wegzetten. De GGD maakt hierbij gebruik van de landelijke impuls 'Versterking Infectieziektepreventie en Pandemische paraatheid' en sluit aan bij de Landelijke Functionaliteit Opschaling Infectieziekten (LFI).
- De GGD Hart voor Brabant bouwt in 2025 verder aan het toekomstbestendig en financieel fit worden van de organisatie.

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

Het sociaal-recreatieve doelgroepenvervoer, voor mensen met een mobiliteitsbeperking, draagt bij aan de zelfredzaamheid van zijn gebruikers en hun mogelijkheden om maatschappelijk actief te zijn. De regio Noordoost-Brabant vindt het belangrijk dat aanvullende voorzieningen op het reguliere openbaar vervoer behouden blijven. Er moet altijd een vangnet beschikbaar zijn voor kwetsbare groepen waarvoor geen alternatief voorhanden is. Maar er moet wel voldoende grip blijven op de kosten, effectiviteit en efficiency ervan. De demografische ontwikkelingen, met name de vergrijzing, zorgen ervoor dat het gebruik van het Wmo-vervoer verder zal toenemen. Mensen blijven mentaal langer actief en zullen door hun fysieke beperkingen steeds meer een beroep doen op vervoersvoorzieningen.

Met een gezamenlijke ambitie met de provincie wordt, vanuit ieders verantwoordelijkheid, werk gemaakt van gedeelde mobiliteit, waarbij wij streven naar;

- Een passend vervoersaanbod voor iedereen;
- Een gecombineerde aanpak met ruimte voor integrale oplossingen, zoals bijvoorbeeld een flexibeler indicatiestelling;
- Een beheersbaar systeem voor het vervoer.

De laatste wijziging van de GR Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost dateert van 1 januari 2004 met 14 deelnemende gemeenten en de provincie. In de tussentijd hebben diverse herindelingen plaatsgevonden en is het aantal deelnemende gemeenten gereduceerd naar zes. De huidige regeling is met het kleine aantal deelnemers dan ook een ingewikkelde constructie die onnodige zwaar is. Het algemeen bestuur heeft de wens geuit om te onderzoeken welke bestuursvorm het beste past bij de uitvoering van de wettelijke taak van de gemeenten betreffende het Wmo-vervoer. Er zal deskundig advies ingewonnen worden om te bepalen welke vorm het beste past bij het samenwerkingsverband KCV Brabant Noordoost. Het onderzoek hiernaar start in 2024 met als doel een advies en wijziging in de loop van 2025.

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

De Ambulancewet van 2021 regelt dat het ministerie inhoudelijk verantwoordelijk is voor het ambulancevervoer en dat de zorgverzekeraars verantwoordelijk zijn voor de financiering. De Regionale Ambulance Voorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV) is als rechtsvorm nog steeds een Gemeenschappelijke regeling (GR). De toekomstvisie van de RAV, vastgelegd in het Meerjarenplan 2022-2025, sluit aan bij de landelijke ontwikkelingen rondom zorgdifferentiatie en zorgcoördinatie. Bij alles staat de juiste zorg voor de patiënt centraal. De kwaliteit van de hulpverlening wordt continue bewaakt. Daarnaast is veel aandacht voor het werven en scholen van voldoende geschikt personeel en voor duurzame inzetbaarheid van personeel. In 2025 werkt de RAV vanuit de drie hoofdthema's: Organisatieontwikkeling, A Great Place to Work en Ketensamenwerking. Deze thema's geven richting en focus aan alle projecten.

6.9 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

6.10 Beleidsindicatoren

Werk en inkomen

Waarstaatjegemeente: Werk en inkomen

Jeugd en jeugdhulpverlening

Waarstaatjegemeente: Jeugd en jeugdhulpverlening

Gezondheid

Waarstaatjegemeente: Gezondheid

7. Milieu

Milieu

Dit programma gaat over Water en bodem sturend voor de ruimtelijke planvorming wat betekent dat we met de functie en het ruimtegebruik zo veel mogelijk aansluiten bij de natuurlijke kenmerken van het water- en bodemsysteem. Verder de inzameling van afval, het aanleggen en onderhouden van riolen, duurzaamheid, duurzame energie, klimaatbestendigheid, mobiliteit, natuur en landschap en milieubeheer.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
7. MILIEU							
7.1 RIOLERING	-7.355	-6.981	-8.286	-8.452	-8.764	-8.616	-8.773
7.2 AFVAL	-10.927	-10.999	-10.728	-10.783	-10.802	-10.813	-10.818
7.3 MILIEUBEHEER	-6.961	-13.523	-10.434	-10.137	-10.137	-10.132	-10.082
Totaal 7. MILIEU	-25.244	-31.503	-29.448	-29.372	-29.702	-29.562	-29.672
Baten							
7. MILIEU							
7.1 RIOLERING	10.237	11.055	11.955	12.051	12.331	11.959	11.968
7.2 AFVAL	13.506	14.103	14.207	14.713	14.722	14.731	14.731
7.3 MILIEUBEHEER	1.686	6.605	2.518	2.218	2.218	2.218	2.168
Totaal 7. MILIEU	25.430	31.763	28.679	28.981	29.271	28.908	28.866
Saldo	186	259	-769	-391	-431	-654	-806

7.1 Riolering

Riolering

Het Water- en Rioleringsprogramma geeft inzicht in de speerpunten en zorgplichten op het gebied van water en riolering voor de komende planperiode 2024-2026. Dit programma geeft een beeld van waar we staan maar meer nog waar we heen willen of moeten gaan.

Wat willen we bereiken?

7.1.1 Huidige water- en rioleringsvoorzieningen in stand houden en verbeteren.

Omschrijving (toelichting)

We werken aan een toekomstbestendige openbare ruimte. Het water- en rioleringsprogramma is hier een belangrijk onderdeel van. Door klimaatverandering zullen zeer zware regenbuien vaker en heftiger optreden. In alle KNMI-scenario's nemen de buien toe. Het traditionele rioolstelsel is niet ontworpen om deze grote hoeveelheden neerslag te verwerken. De riolering is bedoeld om bij normale regen het water van wegen en daken af te voeren. Om bij grote hoosbuien schade te voorkomen, zijn aanvullende maatregelen nodig. Het is belangrijk om de huidige water- en rioleringsvoorzieningen in stand te houden en te verbeteren.

Kwaliteit (toelichting)

Eind 2025 is 70% van de data van de riolering op orde.

Wat gaan we daarvoor doen?

7.1.1.1 Uitvoering geven aan het Water- en Rioleringsprogramma.

Om bij grote hoosbuien schade te voorkomen, zijn aanvullende maatregelen nodig. Dat kan door infiltratie in de bodem, afvoer naar open water en kortdurende berging op straat of in openbare ruimte. We moeten accepteren dat door toename van hevige buien vaker water op straat staat. In het algemeen is het niet acceptabel als water gebouwen in stroomt of doorgaande wegen blokkeert. Om periodes van droogte te voorkomen willen we ook water vasthouden. We hebben verschillende speerpunten in het programma opgenomen waar we in de komende planperiode mee aan de slag gaan. In het kort:

- Harmonisatie van de riool- en watertaken;
- Riooldata op orde brengen;
- Wateroverlastberekeningen uitvoeren;
- Berekeningen uitvoeren voor de hydraulische werking van de riolering;
- Aanpak schadelijke H₂S gassen in de drukriolering;
- Bevorderen klimaatbestendige aanpak;
- Verminderen personele kwetsbaarheid;
- Meten en monitoren op overstortlocaties;
- Inzicht in de capaciteit van de watergangen en duikers in het buitengebied.

Naast de uitwerking van de bovengenoemde speerpunten worden uiteraard ook nog de reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd zodat het rioolstelsel goed blijft functioneren. Deze werkzaamheden bestaan voornamelijk uit het tijdig reinigen van kolken, riolen en gemalen, het onderhouden van gemalen en drukriolering en het beheren van afkoppelvoorzieningen.

Per situatie die zich voordoet bepalen we de meest effectieve maatregel. Hierin hebben wij als gemeente een centrale rol. Wij zorgen voor alle regenwater voorzieningen, zowel het

traditionele riool al de andere voorzieningen in de openbare ruimte. Het waterschap voert oppervlaktewater af en huis- of gebouweigenaren beschermen hun eigendom tegen indringend water. Schade is nooit helemaal te voorkomen.

Tijd (toelichting)

2026

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
7. MILIEU							
7.1 RIOLERING	-7.355	-6.981	-8.286	-8.452	-8.764	-8.616	-8.773
Baten							
7. MILIEU							
7.1 RIOLERING	10.237	11.055	11.955	12.051	12.331	11.959	11.968
Saldo	2.882	4.074	3.669	3.598	3.567	3.343	3.195

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	370
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	180
Energielasten	De energielasten zijn harder gestegen dan voorzien was bij het opstellen van het Water- en rioleringsplan. In de begroting 2025 zijn hiervoor extra middelen opgenomen. Deze meerkosten worden meegenomen in de tariefbepaling van riolering. Dit verloopt budgetneutraal.	Nadeel	300
Inspecties	Conform het water- en rioleringsplan 2024-2026 worden om de 2 jaar extra inspecties uitgevoerd (€ 40.000 om € 370.000). Het jaar 2025 is het eerste jaar dat er meer inspecties worden uitgevoerd.	Nadeel	380

Doorbelasting buitendienst en wagenpark	Er heeft een herberekening en herschikking plaats gevonden voor de doorbelasting van de buitendienst en het wagenpark naar de verschillende taakvelden.	Nadeel	120
Baten			
Riolering	De rioolheffing is bijgesteld o.b.v. berekening kostendekkendheid begroting 2025.	Voordeel	110
Aanwending voorziening Riolering	Om te komen tot kostendekkendheid is er een aanwending vanuit de voorziening riolering benodigd. In 2024 is die voorzien op € 226.000 en in 2025 op ruim een miljoen.	Voordeel	800

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	390
Kapitaallasten	De kapitaallasten (afschrijving en rente) zijn op basis van de investeringen opnieuw doorgerekend per beleidsveld.	Nadeel	570
Storting voorziening	Op basis van de kostendekkendheid bij de jaarrekening 2023 is er extra gestort in de voorziening riolering	Voordeel	700
Inspecties	Conform het water- en rioleringsplan 2024-2026 worden om de 2 jaar extra inspecties uitgevoerd (€ 40.000 om € 370.000). Het jaar 2025 is een jaar dat er meer inspecties worden uitgevoerd. Daarnaast hebben er in 2023 minder inspecties plaats gevonden.	Nadeel	550
Doorbelasting buitendienst en wagenpark	Er heeft een herberekening en herschikking plaats gevonden voor de doorbelasting van de buitendienst en het wagenpark naar de verschillende taakvelden.	Nadeel	120
Baten			
Riolering	Baten rioolheffing zijn bijgesteld o.b.v. kostendekkendheid 2024 en 2025.	Voordeel	710
Aanwending voorziening Riolering	In de jaarrekening 2023 heeft er geen aanwending plaats gevonden vanuit de voorziening riolering. In 2025 wordt een aanwending voorzien.	Voordeel	1.020

7.2 Afval

Afval

Tot dit beleidsproduct behoren het inzamelen en laten verwerken of recycleren van huishoudelijk afval, en het heffen van afvalstoffenheffing voor deze dienstverlening.

Wat willen we bereiken?

7.2.1 Maatregelen nemen die impact op het milieu minimaliseren

Omschrijving (toelichting)

Op weg naar een circulaire economie is het belangrijk dat we voor huishoudelijk grondstoffenbeheer maatregelen nemen die de impact op het milieu minimaliseren. Preventie en gebruiksduur verlenging en de verhoging van de kwaliteit van grondstoffen is daarbij belangrijk. Dit combineren we met beperking van restafvalaanbod. Op deze manier willen we dat grondstoffen zo duurzaam mogelijk ingezameld en verwerkt worden.

Kwaliteit (toelichting)

Rapportage over het onderzoek naar een toekomstbestendige milieustraat Land van Cuijk is opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

7.2.1.1 Uitvoering geven aan het vastgestelde grondstoffenbeleidsplan 2023-2033

We nemen deel aan het landelijk onderzoek van de Benchmark huishoudelijk afval, georganiseerd door branchevereniging NVRD en Rijkswaterstaat. De prestaties van de gemeente Land van Cuijk op het gebied van milieu, kosten, dienstverlening, regie en circulariteit worden vergeleken met andere gemeenten in dezelfde hoogbouwklasse: leren door te vergelijken.

Tijd (toelichting)

Het landelijk onderzoek van de Benchmark vindt plaats in 2025.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
7. MILIEU							
7.2 AFVAL	-10.927	-10.999	-10.728	-10.783	-10.802	-10.813	-10.818
Baten							
7. MILIEU							
7.2 AFVAL	13.506	14.103	14.207	14.713	14.722	14.731	14.731
Saldo	2.579	3.103	3.479	3.930	3.920	3.917	3.912

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Voordeel	500
Budgetoverhevelingen	Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2023 zijn de middelen voor het grondstoffenbeleidsplan en onderhoud glascontainers overgeheveld naar 2024.	Voordeel	260
Indexatie	De inzamel- en verwerkingskosten 2025 zijn met 2,3% geïndexeerd t.o.v. 2024.	Nadeel	200
Doorbelasting buitendienst en wagenpark	Er heeft een herberekening en herschikking plaats gevonden voor de doorbelasting van de buitendienst en het wagenpark naar de verschillende taakvelden.	Nadeel	250
Baten			
Afvalstoffenheffing en Reinigingsheffing	Baten uit afvalstoffen- en reinigingsheffing zijn bijgesteld o.b.v. berekening kostendekkendheid 2025.	Voordeel	104

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	240

Attero	In 2023 heeft er incidenteel een betaling voorgedaan in verband met de zaak Attero na uitspraak van de rechter.	Voordeel	922
Inzamelmiddelen	In 2023 waren de kosten voor aanschaf tariefzakken en kliko's lager.	Nadeel	150
Doorbelasting buitendienst en wagenpark	Er heeft een herberekening en herschikking plaats gevonden voor de doorbelasting van de buitendienst en het wagenpark naar de verschillende taakvelden.	Nadeel	250
Baten			
Afvalstoffenheffing en Reinigingsheffing	Baten uit afvalstoffen- en reinigingsheffing zijn bijgesteld o.b.v. berekening kostendekkendheid 2025. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid waardoor dit budgetneutraal verloopt voor de begroting.	Voordeel	700

7.3 Milieubeheer

Milieubeheer

Tot dit beleidsveld behoren de gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu en het realiseren van een duurzame leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

7.3.1 Stappen zetten om klimaatneutraal te zijn in 2045

Omschrijving (toelichting)

In 2045 wil onze gemeente klimaatneutraal zijn. Daarbij werken we aan twee sporen: klimaatbestendigheid en energietransitie. In het raadsprogramma committeert de gemeente zich aan een haalbare transitie naar duurzame energie. Er zijn lokale en regionale (RES-NOB) doelen gesteld, om 49% CO2 reductie te bereiken in 2023, ten opzichte van 1990.

Naast de energietransitie willen we ons ook voorbereiden op het veranderende klimaat en voorbereid zijn op wateroverlast, hitte stress en droogte. In het programma klimaatbestendig Land van Cuijk, werken we daar samen met het waterschap en woningcorporaties aan.

Tevens willen we een bijdrage leveren aan een gezonde en duurzame leefomgeving .

Kwaliteit (toelichting)

1. Hoeveelheid gereduceerd CO2
2. Aantal huishoudens met zonnepanelen
3. Het aantal woningen dat we door het Nationaal Isolatie Programma hebben laten isoleren
4. Het aantal dorpen waarvoor we een DUP proces vormen
5. Het aantal groenblauwe schoolpleinen
6. Het aantal woningen dat een houtkachel heeft laten verwijderen

Wat gaan we daarvoor doen?

7.3.1.1 Beleid maken en uitvoeren op gebied van energietransitie, klimaatbestendigheid en milieu

We willen hiermee op koers liggen om de lokale en regionale doelen (RES-NOB) te halen. We houden rekening met netcongestie. Concreet gaan we het volgende doen:

- Uitvoering geven aan het duurzaamheidsprogramma;
- Opstellen nieuw beleid voor duurzame projecten en initiatieven;
- In 2025 wordt een aantal zonneparken gerealiseerd en geëxploiteerd;
- Een aantal zon- en of windmolenparken is in behandeling voor vergunning;
- We stimuleren het gebruik van accu's en het rechtstreeks delen van energie tussen bedrijven;
- We hebben een programma om woningen met een laag energielabel en een lage WOZ-waarde versneld te verduurzamen, waarbij we inwoners financieel tegemoet komen;
- We helpen dorpen en kernen om op een goede manier van aardgas af te gaan.

Vanuit milieu maken we beleid voor geur en geluid, en we pakken overbelaste situaties aan. Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor het zoveel mogelijk oplossen van overbelaste woonsituaties als gevolg van geurhinder vanuit stallen. Voor het ontwikkelen van een aanpak en het doen van een pilot zijn reeds middelen beschikbaar. De mogelijke financiële vraag die naar verwachting voortkomt uit de Aanpak, zal separaat worden voorgelegd.

Tijd (toelichting)

2024-2025

Wat willen we bereiken?

7.3.2 Duurzamer en actiever reizen

Omschrijving (toelichting)

We willen graag een gezondere leefomgeving voor onze inwoners. Daarbij stimuleren we meer beweging en een gezonder leven. Door met minder vervoermiddelen op fossiele brandstof te reizen, wordt de uitstoot minder en de kwaliteit van onze leefomgeving beter.

Door meer actief te reizen (lopen en fietsen) of gebruik te maken van duurzaam (elektrisch) vervoer is er minder ruimte nodig voor de (fossiele) auto. Ook gedeeld vervoer (OV) of

deelvervoer (deelauto) zorgen ervoor dat er minder auto's op de weg rijden. Zo komt er meer ruimte voor de verbetering van de leefbaarheid en vergroening van onze kernen.

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoeren van de maatregelen uit het uitvoeringsplan mobiliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

7.3.2.1 Meer ruimte inrichten die bijdraagt aan een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving

Om inwoners te stimuleren minder, duurzamer en actiever te reizen gaan we onderstaand doen.

1. Als gemeente deelnemen aan stimuleringsprogramma's voor actieve mobiliteit
2. Bij de inrichting van de openbare ruimte prioriteit geven aan voorzieningen voor actieve mobiliteit, wandelen en fietsen.
3. Werkgeversbenadering, minder reizen, stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en dienstreizen

Tijd (toelichting)

2025 - 2030

Wat willen we bereiken?

7.3.3 Dorpen en voorzieningen voor iedereen goed bereikbaar maken

Omschrijving (toelichting)

Het voorzieningenniveau staat, met name in de kleine kernen, onder druk. Voorzieningen komen daardoor voor veel mensen op steeds grotere afstand.

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoering van het uitvoeringsplan mobiliteit

Wat gaan we daarvoor doen?

7.3.3.1 We doen onderzoek naar de bereikbaarheid van kleine kernen (2024) , om een beeld te krijgen van stand van zaken (feiten en data) en beleving.

Uitkomst geeft inzicht in een handelingsperspectief en wie daarvoor aan de lat staat/invloed op heeft. We gaan bereikbaarheid van voorzieningen faciliteren, stakeholders en partijen en personen informeren over het handelingsperspectief en de uitkomsten van het onderzoek. Daarnaast stellen we een dorpenstrategie op met de stedelijke regio 's-Hertogenbosch. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek en de dorpenstrategie zetten we in op stimuleren en faciliteren van oplossingen/verbeterpunten. We gaan onder andere actieve mobiliteit faciliteren. Bijvoorbeeld door goede doorfietsverbindingen te realiseren tussen dorpen en voorzieningen.

Tijd (toelichting)

2024 - 2040

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
7. MILIEU							
7.3 MILIEUBEHEER	-6.961	-13.523	-10.434	-10.137	-10.137	-10.132	-10.082
Baten							
7. MILIEU							
7.3 MILIEUBEHEER	1.686	6.605	2.518	2.218	2.218	2.218	2.168
Saldo	-5.275	-6.918	-7.916	-7.919	-7.919	-7.915	-7.914

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Subsidies besparing energie, isolatie en overige	In 2024 is de raming van de subsidies hoger dan in 2025. Zie ook baten.	Voordeel	3.400
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	520
Baten			
Subsidies besparing energie, isolatie en overige	In 2024 is de raming van de subsidie hoger dan in 2025. Het verschil met de lasten is € 300.000. Dit budget is verwerkt in het inhuurbudget, dat elders geraamd is.	Nadeel	3.700
Samenwerking RES	De inkomst die staat t.o.v. de uitgaven voor de regionale samenwerking energiestrategie, is in 2025 geraamd op programma 9. In 2024 stond deze nog in programma 7.	Nadeel	300

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Subsidies besparing energie, isolatie en overige	De projecten, waar subsidies tegenover staan, waren er nog niet in 2023. Zie ook baten.	Nadeel	2.100
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	480
Regionale Energiestrategie	De raming in 2023 was hoger. Deze raming is budgettair neutraal, gemeente is penvoerder. T.o.v. 2023 is de inkomst (algemene uitkering) op programma 9 geraamd. Zie ook inkomsten.	Voordeel	320
ODBN (Omgevingsdienst)	De ODBN voert werkzaamheden uit voor de gemeente op basis van uren * uurtarief (verplichte- en verzoektaken). In 2023 is het werkprogramma niet volledig gerealiseerd wat zorgt voor lagere kosten. Daarnaast is er sprake van stijgende loonkosten, die zijn doorberekend in het uurtarief 2024 en 2025.	Nadeel	740
Incidentele subsidies	In 2023 zijn incidentele subsidies verstrekt, o.a. groenblauwe schoolpleinen, procesgelden, impuls-gelden. Deze zijn in 2024 afgerond.	Voordeel	200
Uitvoeringsplannen milieu en klimaat	Vanaf 2024 zijn ramingen voor uitvoeringsplannen opgenomen. Dit voor de onderwerpen, Energietransitie, luchtkwaliteit, circulariteit.	Nadeel	510
Baten			
Besparing energie, isolatie woningen	De subsidies van de rijksoverheid waren er nog niet in 2023. Zie ook lasten.	Voordeel	2.100
Regionale Energiestrategie	T.o.v. 2023 is de inkomst op programma 9 geraamd. Zie ook lasten.	Nadeel	730
Incidentele subsidies	In 2023 zijn subsidies ontvangen. Deze zijn of afgerond voor 2025, of worden telkens bij de jaarrekening overgeheveld.	Nadeel	310

Mutatie reserve	Tegenover de uitgaven in 2023 staat een onttrekking aan de reserve milieubeheer.	Nadeel	250
-----------------	--	--------	-----

7.4 Investeringsen

Investeringsen

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering bouwkundig 45jr (2025)	640.000		20.622	20.480	20.338	20.196
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering Elektr. Mechan. 15jr (2025)	960.000		73.600	72.960	72.320	71.680
7.1 RIOLERING	Riolering	9.520.000		253.867	252.280	250.693	249.107
7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress (2025)	935.000		32.725	32.491	32.258	32.024
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering bouwkundig 45jr (2026)	932.000			30.031	29.824	29.617
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering Elektr. Mechan. 15jr (2026)	960.000			73.600	72.960	72.320
7.1 RIOLERING	Riolering	7.585.000			202.267	201.003	199.738
7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress (2026)	935.000			32.725	32.491	32.258
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering bouwkundig 45jr (2027)	1.030.000				33.189	32.960
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering Elektr. Mechan. 15jr (2027)	1.350.000				103.500	102.600
7.1 RIOLERING	Riolering	2.967.300				79.128	78.633
7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress klimaatbest. (2027)	935.000				32.725	32.491
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering bouwkundig 45 jr (2028)	1.932.400					62.266
7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolering Elektr.Mechan. 15jr (2028)	641.000					49.143
7.1 RIOLERING	Riolering 70jr (2028)	1.571.700					38.170
7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress (2028)	935.000					32.725
7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2025)	120.000		9.200	9.120	9.040	8.960
7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2026)	120.000			9.200	9.120	9.040
7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2027)	120.000				9.200	9.120
7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2028)	120.000					9.200

7.5 Verbonden partijen

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Bijzondere ontwikkelingen en beleidsvoornemens

In 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Dat heeft geleid tot een ander wetgevend kader en een andere manier van samenwerken met de deelnemers binnen de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN). Gezien de omvang van de Omgevingswet zal de invloed van deze wet ook in 2025 nog voelbaar zijn. Onder andere gezien het feit ook de Omgevingsdienst een rol zal krijgen bij de ontwikkelen van

meetbare milieudoelen die uiteindelijk zullen moeten landen in onze omgevingsplannen. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van de specialistische kennis van de omgevingsdienst. De regiogemeenten hebben daarbij aangegeven gezamenlijk de kaders voor een regionaal beleid te ontwikkelen waarbij gebruik zal worden gemaakt van de specialistische kennis van de ODBN.

Tegelijk is de ODBN in 2024 aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een Omgevingsanalyse, het stellen van doelen en daarbij ook het bepalen van prioriteiten. Dit alles moet haar beslag krijgen in een te ontwikkelen Uitvoerings- en handhavingsstrategie en uitvoeringsprogramma voor zowel de Vergunningverlening als ook voor de Handhaving. Dit vernieuwde kader heeft tot doel de ODBN de komende jaren nog beter in staat te stellen om de VTH milieutaken uit te voeren en daarmee een nog betere bijdrage te leveren aan de beleidsdoelstellingen van ons als gemeenten (de opdrachtgevers).

Ook worden met deze strategie de eerste stappen gezet richting meer outcomegericht werken zodat we naar de toekomst toe beter kunnen vertellen hoe ons handelen bijdraagt aan het beleid van onze opdrachtgevers en aan een schone veilige leefomgeving. De komende jaren willen we hierin graag gezamenlijk verdere stappen zetten.

Om de kwaliteit van de beleidsuitvoering te kunnen waarborgen zijn eisen gesteld aan de capaciteit, kennis en ervaring die ten minste in een organisatie aanwezig moet zijn voor elk van de onderdelen van VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Per 1 januari 2024 gelden hiervoor de kwaliteitscriteria 2.3, opgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, Omgevingsdienst NL en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het voldoen aan deze kwaliteitscriteria is een wettelijke verplichting voor het uitvoeren van de VTH-werkzaamheden. De deelnemers binnen de Gemeenschappelijke Regeling zullen ook in 2025 hierbij de vinger aan de pols houden.

Tenslotte nopen de dreigende personeelstekorten bij de ODBN als ook de verslechterde financiële uitgangspositie van (de) gemeente(n) ons nog kritischer te zijn op onze uitgaven. Het efficiënter werken maar ook datagerichter werken kunnen die financiële pijn verlichten als ook het veel duidelijker prioriteren van de werkzaamheden van de ODBN. In het werkprogramma ODBN 2025 zal dit zichtbaar moeten worden. Voorkomen moet worden dat de kwaliteit van het uitvoeringsniveau in het gedrang komt en dat onze klanten (burgers en ondernemers) te lang moeten wachten op een reactie van de ODBN.

7.6 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

7.7 Beleidsindicatoren

Energietransitie

Waarstaatjegemeente: Energietransitie

Duurzame leefomgeving

Waarstaatjegemeente: Duurzame leefomgeving

8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Dit programma gaat over de ruimtelijke beleidsontwikkeling in alle faciliteiten. Ook volkshuisvesting en wonen hoort hierbij. Concrete voorbeelden hiervan zijn de omgevingsvisie en ruimtelijke plannen. De omgevingswet is 1 januari 2024 in werking getreden. Begin 2025 stellen we onze omgevingsvisie vast. Ook zijn we bezig met het komen tot één omgevingsplan voor de gemeente Land van Cuijk. Bij het toestandkomen van de Omgevingsvisie dienen alle sectorale visies als bouwsteen en worden vraagstukken integraal benaderd. Het oplossen van het woningtekort heeft prioriteit, daar zetten we vol op in. Daarnaast maken ook grondexploitatie, vergunningverlening, Transitie Landelijk Gebied én toezicht en handhaving (VTH) onderdeel uit van dit programma.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
8. VHROSV							
8.1	-7.667	-12.742	-6.555	-6.359	-6.124	-6.073	-6.074
RUIMTELIJKE							
ORDENING							
8.2	-26.354	-29.021	-19.410	-13.361	-9.365	-9.366	-9.365
BOUWEN EN							
WONEN							
Totaal 8.	-34.021	-41.763	-25.965	-19.720	-15.489	-15.439	-15.439
VHROSV							
Baten							
8. VHROSV							
8.1	4.238	7.651	1.069	1.023	891	841	845
RUIMTELIJKE							
ORDENING							
8.2	25.798	27.692	18.740	12.752	8.754	8.754	8.754
BOUWEN EN							
WONEN							
Totaal 8.	30.036	35.342	19.809	13.776	9.645	9.595	9.599
VHROSV							
Saldo	-3.986	-6.421	-6.156	-5.945	-5.844	-5.844	-5.840

8.1 Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening

Tot dit beleidsveld horen ruimtelijke ordening, bestemmingsplannen en faciliterend grondbeleid. We richten ons op het afstemmen van ruimtelijke ontwikkelingen op de unieke kwaliteiten van het gebied. Ook het toevoegen van ruimtelijke kwaliteit en het ontwikkelen van kaders is daarbij belangrijk. We maken de omslag naar het werken onder de omgevingswet.

Wat willen we bereiken?

8.1.1 Transitie naar een Vitaal Landelijk Gebied

Omschrijving (toelichting)

De ontwikkelingen in de agrarische sector, behoefte aan duurzame, energie klimaat(adaptatie) en de verbetering van de natuur en biodiversiteit vragen om een ingrijpende transitie van het landelijk gebied. Deze transitie is één van onze prioritaire opgaven.

Kwaliteit (toelichting)

- Er is een breed gedragen visie voor een vitaal landelijk gebied en bijbehorend uitvoeringsplan vastgesteld
- De dienstverlening voor transformaties is op onderdelen verbeterd en versneld door standaardisering van regelgeving
- Er is een concept/ prototype voor datagedreven sturing en & monitoring van ontwikkelingen in het landelijk gebied
- Er is een bijdrage geleverd aan innovaties die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied.

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.1.1 Uitvoering geven aan de Visie Vitaal Landelijk gebied

In 2024 is de Visie Vitaal Landelijk gebied vastgesteld. In 2025 gaan we hier uitvoering aan geven. We werken opgavegericht en zoeken naar synergie en meekoppelkansen. Dit doen we door het verbinden van activiteiten en ontwikkelingen op het gebied van natuur en landbouw en klimaat, die zowel binnen als buiten het gemeentehuis plaatsvinden. We zijn daarbij afhankelijk van landelijke en provinciale kaders en zoeken daarin vooral naar kansen en mogelijkheden. Dat ziet er als volgt uit:

1. We geven ruimte aan nieuwe economische dragers en helpen ondernemers die willen doorontwikkelen, omschakelen of stoppen. We verbeteren onze

dienstverlening door (waar mogelijk) beleidskaders te standaardiseren en vereenvoudigen. Ook ondersteunen we bij het opstellen van bijbehorende planregels.

2. We jagen ook innovatie aan die bijdraagt aan een vitaal landelijk gebied. We helpen initiatieven vooruit door ze de weg te wijzen, partijen te verbinden en waar mogelijk belemmerende regelgeving weg te nemen. Hiervoor werken we samen met partners in de regio, andere overheden en het onderwijsveld. We maken gebruik van (co)financiering en stimuleringsgelden die vanuit het Rijk, Provincie en gebiedsprogramma's (NOVEX de Peel) beschikbaar zijn.

Tijd (toelichting)

Transitie Vitaal Landelijk Gebied 2025-2040

Wat willen we bereiken?

8.1.2 Vastgoed goed en duurzaam onderhouden en beheren

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Land van Cuijk wil met toekomstbestendige gebouwen werken aan sociale samenhang en leefbaarheid in de kernen. Vastgoed is hierbij een middel, een instrument, dat wordt ingezet om bij te dragen aan de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen. De gemeente faciliteert door middel van huisvesting een groot aantal activiteiten. Het zijn feitelijk niet de stenen maar de activiteiten die daarin plaatsvinden, die de gemeentelijke doelstellingen invullen en dienen. Een belangrijk uitgangspunt is dat voorzieningen haalbaar en betaalbaar moeten zijn.

Om de waarde van het gemeentelijk vastgoed te behouden gaan we vastgoed goed en duurzaam onderhouden en beheren. Met goed beheer wordt de kwaliteit van gemeentelijke gebouwen (kapitaal) bewaakt en kosten die nodig zijn om het vastgoed in conditie te houden inzichtelijk gemaakt.

Kwaliteit (toelichting)

Van ieder pand is een DMJOP (duurzaam meerjarig onderhoudsplan) opgesteld. Hierin wordt voor een periode van 10 jaar vooruitgekeken naar de onderhoudswerkzaamheden. Per jaar wordt vervolgens een jaarplan opgesteld waarin de onderhoudswerkzaamheden die voor dat jaar gepland staan, zijn opgenomen. Deze jaarplannen worden gedurende het jaar uitgevoerd. Als gemeente onderhouden we het merendeel (90%) van ons vastgoed in onderhoudscategorie "B". In deze onderhoudscategorie worden alle noodzakelijke en

conditieafhankelijke onderhoudsmaatregelen tezamen met preventieve onderhoudsmaatregelen over een periode van een aantal jaren zo veel mogelijk samengevoegd in één periodieke integrale onderhoudsbeurt. Hierbij zijn tevredenheid van gebruikers en het voorkomen van kapitaalvernietiging de belangrijkste argumenten. Voor gebouwen waarvan we nog niet weten wanneer deze worden afgestoten, maar wel dat ze op termijn worden afgestoten (of gerenoveerd moeten worden), kiezen wij voor de onderhoudscategorie “C”. Gebouwen die op korte termijn worden gesloopt, bekrachtigd met een collegebesluit, worden onderhouden volgens onderhoudsstrategie “D”.

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.2.1 We professionaliseren in het beheren, exploiteren en managen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.

We streven ernaar het merendeel van ons vastgoed in de onderhoudscategorie ‘B’ te onderhouden. Dit doen we aan de hand van actuele duurzame meerjarige onderhoudsplanningen (DMJOP's), die zijn opgesteld voor al onze panden. Op basis van deze DMJOP's worden de preventieve onderhoudswerkzaamheden voor de komende jaren vastgelegd. Het DMJOP dient als basis voor het op te stellen uitvoeringsplan per accommodatie. Tevredenheid van gebruikers en het voorkomen van kapitaalvernietiging zijn hiervoor de belangrijkste argumenten.

Met een complexstrategie wordt per pand of groep van panden de (middel)lange termijn doelstelling bepaald. Een goede complexstrategie draagt bij aan strategisch vastgoedbeheer, zodat in een vroeg stadium kan worden bepaald of het verstandig is een pand te verbouwen en te verduurzamen (investeren), te verkopen of te slopen.

Tijd (toelichting)

Beheer maatschappelijk vastgoed
2025 – verder

Wat willen we bereiken?

8.1.3 Verduurzamen maatschappelijk vastgoed

Omschrijving (toelichting)

In het raadsprogramma (dRaad) is de ambitie uitgesproken dat onze eigendommen (gebouwen, wagen- en machinepark) zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk in 2030, verduurzaamd zijn. Nederland moet energiezuiniger worden. Gemeenten hebben een belangrijke rol in de energietransitie waarin de overgang naar een energie neutrale

samenleving centraal staat. Naast de voorbeeldrol die we in dit kader hebben, bestaat ook de wettelijke verplichting om de gemeentelijke vastgoedportefeuille te verduurzamen.

Kwaliteit (toelichting)

Het verduurzamen van de vastgoedportefeuille is een langdurige en omvangrijke opgave die we stapsgewijs uitvoeren. Op basis van de uitgangspunten in de Routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed stellen we jaarlijks een uitvoeringsplan op waarin 10 accommodaties geselecteerd worden voor verduurzaming. Op 7 maart 2024 heeft uw raad het uitvoeringsplan voor 2024 vastgesteld. Het verduurzamen van deze accommodaties wordt projectmatig opgepakt.

Met monitoring wordt duidelijk of een maatregel het gewenste effect heeft of dat we iets moeten bijstellen. We krijgen beter inzicht in het energieverbruik, wat ook tot extra inzichten en besparingspotentieel kan leiden. Om goed te kunnen monitoren zal een speciaal duurzaamheidsdashboard ingericht worden. Dit dashboard wordt gebruikt om de voortgang van het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen bij te houden. Naast het energieverbruik, de opbrengst van zonne-energiesystemen en de gerealiseerde verduurzamingsmaatregelen, zal ook de CO₂-reductie inzichtelijk worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.3.1 Jaarlijks uitvoeringsplan verduurzaming opstellen

Het verduurzamen van de vastgoedportefeuille is een langdurige en omvangrijke opgave die we stapsgewijs uitvoeren. We maken gebouwen energiezuiniger en zetten in op het opwekken van duurzame additionele energie. Duurzaamheidsmaatregelen nemen we (zoveel mogelijk) op natuurlijke momenten om kosten te besparen en geen desinvesteringen te doen. Op 14 december 2023 heeft uw raad de routekaart 2030 vastgesteld. Door inzicht in de energieprestaties en de mogelijke maatregelen per object koppelen we duurzaamheid aan onze reguliere cyclus van uitvoering van beheer en onderhoud én aan incidentele renovatieprojecten.

Om de Routekaart financieel en uitvoeringstechnisch haalbaar te maken, is prioritering een vereiste. Het is onmogelijk om alle accommodaties in één keer te verduurzamen. Voor de prioriteitsstelling is de scorekaart uit de routekaart toegepast. Op basis van de uitgangspunten in de Routekaart stellen we jaarlijks een uitvoeringsplan op waarin 10 accommodaties geselecteerd worden voor verduurzaming.

Het jaarlijkse uitvoeringsplan verduurzaming maatschappelijk vastgoed is de uitwerking van deze routekaart en zal jaarlijks ter besluitvorming voorgelegd worden. Met de voorgestelde accommodaties zal vervolgens dat desbetreffende jaar worden gestart. Op 7 maart 2024 heeft uw raad het uitvoeringsplan voor 2024 vastgesteld.

Tijd (toelichting)

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed 2025-2030

Wat willen we bereiken?

8.1.4 Nieuw integraal omgevingsplan

Omschrijving (toelichting)

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Vanaf dat punt zijn alle (circa 900) bestemmingsplannen, enkele verordeningen en 'Bruidsschatregels' van het Rijk ons omgevingsplan. We hebben tot 1-1-2032 de tijd om deze tijdelijke onderdelen om te vormen tot een integraal omgevingsplan. Hiermee maken we de omslag naar het werken onder de Omgevingswet. Het vooruitzicht is dat de dienstverlening bij o.a. vergunningverlening daardoor zal verbeteren.

Kwaliteit (toelichting)

- In december 2024 wordt het transitieplan vastgesteld door het college met een Raadsinformatiebrief om de gemeenteraad hierover te informeren
- Het opvullen van gebieden beginnen we door in 2025 de procedure voor een gebiedsgerichte transitiewijziging voor een klein representatief gebied in het stedelijk gebied te hebben gestart en de procedure voor een gebiedsgerichte transitiewijziging in het landelijk gebied te hebben gestart. In de jaren daarna komt er steeds een groter gebied bij totdat we in 2032 een gebiedsdekkend omgevingsplan hebben.
- Voor thematisch transitiewijzigingen beginnen we in 2025 met thema's die onze dienstverlening en uitvoering van vastgesteld beleid verbeteren, waarvoor we ten minste 1 omgevingsplanwijziging hebben vastgesteld. In de jaren daarna pakken we de overige thematische onderdelen op uit het tijdelijke deel van het omgevingsplan zoals de verwerking van instructieregels van het Rijk, de Bruidsschat of lokale verordeningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.4.1 Een strategie (transitieplan) uitwerken voor de transitie naar een integraal omgevingsplan

In 2024 ronden we onze omgevingsvisie af. Deze is kaderstellend voor het omgevingsplan. We gebruiken die tijd om een strategie voor de transitiefase uit te werken.

We gaan een strategie uitwerken voor de transitie naar een integraal omgevingsplan (transitieplan). Dit plan bestaat uit:

- Uitgangspunten voor standaardisatie en/of harmonisatie van bestaande bestemmingsplanregels;
- Ontwikkeling van een juridisch casco (document- en regelstructuur) voor het integrale omgevingsplan;
- Plan van aanpak opzetten en procedureel doorlopen van omgevingsplan wijzigingen voor deelgebieden- en thema's.

Vervolgens starten met het omzetten van huidige bestemmingsplannen en verordeningen naar het nieuwe integrale omgevingsplan binnen deze gewenste structuur. Die omzetting is te groot om in één keer te doen dus doen we dit stapsgewijs door een verdeling in deelgebieden en of deelthema's (bijvoorbeeld een verdeling in kernen, bedrijventerreinen en landelijk gebied). In het transitieplan zal deze verdeling en prioritering gemaakt worden.

Tijd (toelichting)

Omgevingsplan

2024-2032

Wat willen we bereiken?

8.1.5 Ontwikkelingen afstemmen op de unieke kwaliteiten van het gebied

Omschrijving (toelichting)

Vrijwel elk gebied heeft bijzondere kwaliteiten. Fysiek zoals bijvoorbeeld een bijzondere bodemstructuur, natuurelementen en cultureel erfgoed of sociaal maatschappelijk zoals bijvoorbeeld een hechte gemeenschap. Ook de meer onzichtbare geschiedenis van een gebied (verhalen en anekdotes) behoren tot de gebiedskwaliteiten. We willen ontwikkelingen graag afstemmen op de unieke kwaliteiten van een gebied. Ook is het belangrijk kwaliteit toe te voegen.

Kwaliteit (toelichting)

- Vaststelling Nota uiterlijk van bouwwerken (vervanging welstandsnota)
- Start opstelling Visie bebouwingsconcentraties (na vaststelling van de Visie Vitaal Landelijk Gebied)

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.5.1 Kaders ontwikkelen

Het is belangrijk kaders te ontwikkelen om ontwikkelingen af te kunnen stemmen op de unieke kwaliteit van een gebied. Concreet gaan we daar het volgende voor doen:

- Welstandsnota (Nota uiterlijk van bouwwerken) actualiseren; Het welstandsbeleid wordt geactualiseerd met als uitgangspunt 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen van kwaliteit'. Hier worden eerst kaders opgehaald bij uw gemeenteraad.
- Opstellen van een visie voor bebouwingsconcentratie. We stellen een visie op voor bebouwingsconcentratie. Volgtijdelijkheid: dit traject wordt opgepakt nadat de Visie Landelijk Gebied vorm heeft gekregen.

Tijd (toelichting)

Gebiedskwaliteit

2024-2025

Wat willen we bereiken?

8.1.6 Natuur beschermen en uitbreiden en biodiversiteit versterken

Omschrijving (toelichting)

We gaan verder met de uitvoering van het Werkprogramma Natuurvisie 2024-2030. Een van de speerpunten is en blijft de aanleg van nieuwe natuur en landschapselementen. Het streven is 400 ha nieuwe natuur. Hiervoor is een Plan van Aanpak gemaakt. Het Werkprogramma bevat ook diverse projecten die insteken op het bevorderen van de biodiversiteit, o.a. door ecologisch bermbeheer, een groenportaal inrichten en het actualiseren van diverse beheerplannen. In 2025 monitoren we zowel de biodiversiteit als de basiskwaliteit Natuur.

Kwaliteit (toelichting)

- 66 Ha natuurontwikkeling in 2025;
- 22.000 Aantal bomen in 2025;
- Toename (aantal/percentage) soortenrijkdom (biodiversiteit): in 2024 is de nulsituatie bepaald. Jaarlijks (in 2025 voor het eerst) wordt de biodiversiteit gemeten en geanalyseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.6.1 Het werkprogramma uit de Natuurvisie 2024-2030 uitvoeren

In de Natuurvisie zijn vier werkprogramma's opgenomen. Daarin staan 28 maatregelen om de natuur en biodiversiteit te beschermen en uit te breiden. Daarom gaan we onder andere:

- Natuurgebieden en groenblauwe dooradering (de groenblauwe dooradering is een netwerk van kleine landschapselementen in het landelijk gebied) beschermen en uitbreiden (400ha);
- Biodiversiteit versterken in de kernen en in het buitengebied.

Tijd (toelichting)

Natuur, Landschap & Ecologie
2024-2030

Wat willen we bereiken?

8.1.7 Bewaren en beleven van erfgoed, monumenten & archeologie

Omschrijving (toelichting)

We hechten waarde aan ons erfgoed en vinden hierin de sporen uit het verleden. Zowel boven als onder de grond. Het vertelt meer over waar we vandaan komen en wie we zijn: het is onze identiteit. Het is van groot belang dat we dit erfgoed goed bewaren. Maar, we willen meer dan dat. We zetten sterk in op het beleven, ontwikkelen en verbinden. Geen statisch plan voor erfgoed, maar een dynamisch en continu proces. Het uitvoeren van deze ambities kunnen we het beste doen door kennis te delen, ideeën te ontwikkelen en deze weer in onze kernen uit te voeren.

Kwaliteit (toelichting)

- Aanwijzen monumenten/beschermden beeldbepalende panden (naar verwachting 150)
- Archeologiebeleid verankeren in omgevingsplan en definities concretiseren
- Standaard programma van eisen proefsleuven opstellen

Wat gaan we daarvoor doen?

8.1.7.1 Werkprogramma Beleidsplan Erfgoed (2023-2027) uitvoeren

In het beleidsplan Erfgoed zijn vier speerpunten opgenomen met daarin 22 punten om erfgoed te beschermen en uit te breiden.

- De instandhouding van het (onzichtbare en zichtbare) erfgoed goed regelen via de omgevingsvisie, het omgevingsplan, de Archeologische beleidsadvieskaart en Cultuurhistorische waardenkaart.
- De bescherming van het cultureel erfgoed uitbreiden met beschermde dorpsgezichten, landschappelijke structuren en gemeentelijke monumenten.
- De gezamenlijke identiteit van het Land van Cuijk versterken met de vier verhaallijnen die in het Erfgoedplan staan genoemd.
- De verbindende kracht van erfgoed als inspiratie gebruiken en laten meetellen bij toekomstige bouw- en ontwikkelopgaven.

Tijd (toelichting)

Erfgoed, Monumenten & Archeologie
2023-2027

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
8. VHROSV							
8.1 RUIMTELIJKE ORDENING	-7.667	-12.742	-6.555	-6.359	-6.124	-6.073	-6.074
Baten							
8. VHROSV							
8.1 RUIMTELIJKE ORDENING	4.238	7.651	1.069	1.023	891	841	845
Saldo	-3.429	-5.092	-5.486	-5.335	-5.234	-5.232	-5.230

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	590
Woonwagenstandplaatsen	Vanaf 2025 is een budget geraamd voor de organisatorische uitgaven realisatie woonwagenstandplaatsen.	Nadeel	120
Uitvoeringsplan St. Anthonis	In 2024 zijn projecten uit het uitvoeringsplan afgerond.	Voordeel	470
Subsidies	In 2024 zijn subsidies begroot voor aanpak isolatie, energie-armoede, gebiedsontwikkelingen, regiodeal huisvesting aandachtsgroepen. Zie ook baten.	Voordeel	6.600
Transitie en vitaal buitengebied/landbouw	Vanaf 2024 is voor de transitie en vitaal buitengebied structureel geraamd. Het incidentele budget voor dit onderwerp werd om deze reden niet meer geraamd in de begroting 2025.	Nadeel	200
Baten			
Subsidies	In 2024 zijn te ontvangen subsidies begroot voor aanpak isolatie, energie-armoede, gebiedsontwikkelingen, regiodeal huisvesting aandachtsgroepen. Zie lasten.	Nadeel	6.600

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
-----------	--------------	-----------------	--------

Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	1.110
Faciliterend grondbeleid	Bij faciliterend grondbeleid worden op basis van overeenkomsten (met de gemeente), door ontwikkelaars bouwplannen gerealiseerd. Deze ontwikkelaars dragen de kosten voor de gemeentelijke inzet, zoals maken van bestemmingsplannen, voorbereiding en aanpassing openbare ruimte. Hiervoor nemen we vooraf een raming op, maar de werkelijkheid kan hiervan afwijken. Het jaar 2023 laat dus de werkelijke lasten zien, terwijl in de begroting 2025 nog een globale raming is opgenomen.	Voordeel	850
Bijdrage ruimtelijke kwaliteit	In 2023 is de storting in de voorziening ruimtelijke kwaliteit (vanuit Anterieuere Overeenkomsten) hoger. Deze inkomsten zijn afhankelijk van de gesloten overeenkomsten en worden bijgesteld op basis daarvan. Zie ook baten.	Voordeel	2.300
Transitie en vitaal buitengebied/landbouw	In 2023 waren nog geen uitgaven voor deze onderwerpen.	Nadeel	950
Implementatie Omgevingswet	De Omgevingswet is per 1-1-2024 ingevoerd. Er is een incidenteel implementatiebudget, o.a. gevoed door bijdragen vanuit de algemene uitkering. Het restant budget wordt op basis van voortgang van het project, bij de jaarrekening (op basis van voorstel bij de jaarrekening) overgeheveld. Het is niet meerjarig geraamd.	Voordeel	200
Omgevingsplan	In 2025 start het project omgevingsplan.	Nadeel	170
Baten			
Voorziening ruimtelijke kwaliteit	In 2023 is de storting in de voorziening ruimtelijke kwaliteit (vanuit Anterieuere Overeenkomsten) hoger. Deze inkomsten zijn afhankelijk van de gesloten overeenkomsten en worden bijgesteld op basis daarvan. Zie lasten.	Nadeel	2.300
Mutatie reserve	Tegenover uitgaven in 2023 (uitvoeringsplan St. Anthonis) staat een inkomst uit de reserve. In 2025 is deze inkomst uit de reserve niet meer geraamd. Dit op basis van de voortgang van de projecten.	Nadeel	300
Subsidies	Betreft saldi van subsidies. Saldi worden op basis van voortgang bij de jaarrekening, op basis van besluitvorming overgeheveld.	Nadeel	500

8.2 Bouwen en wonen

Bouwen en wonen

Tot dit beleidsproduct behoren de grondexploitatie (niet bedrijventerreinen), volkshuisvesting en wonen.

Wat willen we bereiken?

8.2.1 Oplossen tekort aan (betaalbare) woningen

Omschrijving (toelichting)

We willen de juiste woningen op de juiste plek realiseren voor alle doelgroepen. We zetten in op uitbreiding van onze woningvoorraad met 6.555 woningen tussen 2023 en 2040.

Daaronder ook begrepen de uitbreiding van het aantal woonwagendstandplaatsen naar 53 ultimo 2028).

Kwaliteit (toelichting)

- 4.181 woningen tot en met 2030 (goedkope koop tot 278.000* euro (15%); sociale huur tot 879,66* euro (liberalisatiegrens) per maand (30%); betaalbare koop (tussen 278.000 euro en 390.000* euro) en/of middeldure huur (tussen 879,66 euro en 1.123* euro) (25%); vrije sector (maximaal 30%).
- 2.319 woningen tussen 2031 en 2040 (goedkope koop tot 278.000* euro (15%); sociale huur tot 879,66* euro (liberalisatiegrens) per maand (30%); betaalbare koop (tussen 278.000 euro en 390.000* euro) en/of middeldure huur (tussen 879,66 euro en 1.123* euro) (25%); vrije sector (maximaal 30%).

Wat gaan we daarvoor doen?

8.2.1.1 Ruimte om te wonen in integrale afweging met andere belangen (bestuurlijke) prioriteit geven.

Om het tekort aan (betaalbare) woningen op te lossen gaan we een aantal dingen doen:

1. Bouwen en wonen heeft prioriteit in afweging met andere belangen in de ruimtelijke ordening.
Het oplossen van het woningtekort heeft de hoogste bestuurlijke prioriteit” en dat betekent dat we de ruimte om te wonen prioriteit geven, maar altijd in een integrale afweging met andere (beleids)belangen.
2. We intensiveren het maken van plannen en we sturen op de juiste randvoorwaarden, zoals betaalbaarheid.
We breiden de plancapaciteit uit tot minimaal 130% van de totale opgave (ongeveer 8.500 woningen), om eventuele planvertraging op te vangen.
3. We maken beleid om ook de bestaande voorraad beter te benutten.
We werken een beleidsregel uit waarin we de mogelijkheden voor het beter benutten van de bestaande voorraad verder uitwerken, denk aan generatiewoningen, woningsplitsing, vernieuwbouw (sloop van een grote woning, waarna binnen hetzelfde oppervlak meerdere kleinere woning worden teruggebouwd), cetera.
4. We monitoren de planvoorraad en daar waar stagnatie/vertraging ontstaat grijpen we in.
We streven ernaar dat woningen in harde plannen en verleende vergunningen snel worden ontwikkeld. Om geen onnodige voorraad harde plannen te hebben willen we dat plannen binnen afzienbare tijd gerealiseerd worden. Daarom ontwikkelen we een beleidskader waarbij we de mogelijkheid hebben om niet gerealiseerde planologische directe ruimte voor woningbouw anders te bestemmen (naar bv een wijzigings-bevoegdheid) en niet gebruikte vergunningen in te trekken.

5. Voor de uitbreiding van de woonwagenstandplaatsen wordt uitvoering gegeven aan het in 2024 daarvoor vastgestelde plan van aanpak.

Tijd (toelichting)

2023-2024

Wat willen we bereiken?

8.2.2 Initiatiefnemers faciliteren om hun initiatieven en bouwplannen te kunnen realiseren

Omschrijving (toelichting)

We faciliteren initiatiefnemers om initiatieven en bouwplannen te kunnen realiseren. Dit doen we door met ze mee te denken over mogelijkheden. Samen kunnen we dan prioritaire opgaven realiseren, zoals het zorgen voor voldoende en geschikte woningen en de transitie van het landelijk gebied. Tegelijkertijd is het belangrijk dat belangen van omwonenden worden beschermd. We zoeken naar een balans in het beschermen én benutten van de fysieke leefomgeving.

Kwaliteit (toelichting)

Wat gaan we daarvoor doen?

8.2.2.1 Gericht inzetten van instrumenten en menskracht op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

De wet- en regelgeving is hierbij leidend: Omgevingswet, beleidsplannen en de uitvoerings- en handavingsstrategie VTH. We stellen hiervoor jaarlijks een uitvoeringsprogramma op. Hierin leggen we vast wat onze werkzaamheden en prioriteiten zijn. In 2025 gaat het onder ander om een proactieve aanpak op de volgende activiteiten: illegale stort van drugs, ondermijning, kamerverhuur aan arbeidsmigranten en de verkoop van alcohol. We merken dat drugsgelateerde criminaliteit steeds meer van onze inzet vraagt. In 2025 willen we tenslotte, indien hiervoor extra middelen beschikbaar komen, meer aandacht besteden aan controle op woonwagenlocaties en landschappelijke inpassing.

Sinds 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging van kracht. Deze nieuwe wettelijke kaders vragen ook in 2025 om een doorontwikkeling van onze werkprocessen. Om dit te bereiken is een procesregisseur aangesteld en worden opleidingen verzorgd. Doel is om vaker voor een oplossingsgerichte aanpak te kiezen en vroegtijdig over verzoeken in

gesprek te gaan met aanvragers. Bij tegenstrijdige belangen zorgen we voor een integrale afweging via de omgevingstafel. We constateren dat in plaats van één aanvraag er nu meerdere aanvragen komen voor activiteiten. Ook wordt eerder een Bopa (vergunning) aangevraagd dan een wijziging van het Omgevingsplan. In 2025 wordt organisatie breed ingezet op de verstedelijkingsopgave (voorzieningen, woningbouw) en uitvoering van de visie op landbouw (agrarische aanvragen). Dit vraagt voor het team Vergunningverlening extra inzet en capaciteit om de aanvraagprocedures af te ronden.

We werken samen met (uitvoerings)organisaties, zoals de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN), de Veiligheidsregio en de GGD. In 2025 werken we samen met de Omgevingsdienst aan het verbeteren van de opdrachtverlening en verantwoording.

Tijd (toelichting)

Doorlopend

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
8. VHROSV							
8.2 BOUWEN EN WONEN	-26.354	-29.021	-19.410	-13.361	-9.365	-9.366	-9.365
Baten							
8. VHROSV							
8.2 BOUWEN EN WONEN	25.798	27.692	18.740	12.752	8.754	8.754	8.754
Saldo	-557	-1.329	-670	-609	-610	-612	-610

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	2.100
Grondexploitaties woningbouw	Op grond van de herijking van de grondexploitaties, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Voordeel	11.400
Wet kwaliteitsborging bouwen (WKB)	In 2024 is een incidenteel budget t.b.v. de invoering WKB opgenomen. Dit budget volgt uit een toevoeging aan de algemene uitkering.	Voordeel	250
Baten			
Grondexploitaties woningbouw	Op grond van de herijking van de grondexploitaties, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Nadeel	8.900

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Grondexploitaties woningbouw	Op grond van de herijking van de grondexploitaties, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Voordeel	6.600
Loonkosten	De toerekening van de loonkosten worden bij elke begroting geactualiseerd en toegerekend aan de beleidsvelden. Dit heeft geen gevolgen voor het begrotingssaldo, maar de actualisatie zorgt wel voor een afwijking in het vergelijk tussen de jaren.	Nadeel	500
Woonwagens	In 2023 heeft de verkoop/overdracht plaats gevonden van de woonwagens in Mill aan Mooiland. De boekwaarde van de woonwagens zijn in 2023 volledig afgeschreven (last) en daar staat een verkoopopbrengst (baat) in 2023 tegenover.	Voordeel	1.100
Baten			
Woonwagens	In 2023 heeft de verkoop plaats gevonden van de woonwagens in Mill aan Mooiland. De boekwaarde van de woonwagens zijn in 2023 volledig afgeschreven (last) en daar staat een verkoopopbrengst (baat) in 2023 tegenover.	Nadeel	1.100
Grondexploitaties woningbouw	Op grond van de herijking van de grondexploitaties, bij de jaarrekening 2023, zijn de ramingen meerjarig bijgesteld. Deze ramingen fluctueren per jaar.	Nadeel	5.800

8.3 Investerings

Investerings

Geen investeringen.

8.4 Beleidskaders

Regelgeving, beleidsstukken en verordeningen

Hierbij verwijzen wij naar de website van de gemeente Land van Cuijk: Verordeningen

8.5 Beleidsindicatoren

Bouwen en wonen

Waarstaatjegemeente: Bouwen en wonen

9. Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene middelen en onvoorzien omvat alle baten en lasten die niet specifiek aan een programma toegerekend kunnen worden. Dit betreft bijvoorbeeld de algemene uitkering en niet-gebonden belastingen, zoals de onroerendezaakbelastingen (OZB).

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.1 ALGEMENE UITKERING	-41	0	0	0	0	0	0
9.2 LOKALE HEFFINGEN	-1.289	-1.012	-1.321	-1.321	-1.321	-1.321	-1.321
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	-66.947	-8.456	-6.603	-2.365	-2.960	-3.700	-4.323
9.4 TREASURY	-3.054	-3.619	-5.243	-7.042	-7.061	-7.051	-7.049
Totaal 9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	-71.331	-13.087	-13.166	-10.728	-11.343	-12.072	-12.693
Baten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.1 ALGEMENE UITKERING	184.080	188.118	192.883	177.564	177.205	177.464	177.816
9.2 LOKALE HEFFINGEN	24.853	26.742	28.667	27.939	27.939	27.939	27.939
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	70.619	17.925	3.202	802	802	802	802
9.4 TREASURY	3.145	3.706	5.063	6.029	6.096	6.194	6.173
Totaal 9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	282.697	236.491	229.816	212.334	212.042	212.400	212.730
Saldo	211.366	223.403	216.650	201.607	200.699	200.328	200.037

9.1 Algemene uitkering

Algemene uitkering

Een van de uitkeringen die gemeenten, via het Gemeentefonds, van het Rijk ontvangen. Deze middelen kunnen, met inachtneming van wet- en regelgeving, worden uitgegeven wettelijke taken of aan eigen (ontwikkeld) beleid.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.1 ALGEMENE UITKERING	-41	0	0	0	0	0	0
Baten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.1 ALGEMENE UITKERING	184.080	188.118	192.883	177.564	177.205	177.464	177.816
Saldo	184.039	188.118	192.883	177.564	177.205	177.464	177.816

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		
Baten			
Algemene Uitkering	De raming van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de meest actuele circulaire's die we van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de gepubliceerde Raadsinformatiebrieven.	Voordeel	4.765

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		
Baten			
Algemene Uitkering	De raming van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de meest actuele circulaire's die we van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen. Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de gepubliceerde Raadsinformatiebrieven.	Voordeel	8.803

9.2 Lokale heffingen

Lokale heffingen

Tot dit beleidsproduct behoren de OZB, parkeerbelastingen en belastingen die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.2 LOKALE HEFFINGEN	-1.289	-1.012	-1.321	-1.321	-1.321	-1.321	-1.321
Baten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.2 LOKALE HEFFINGEN	24.853	26.742	28.667	27.939	27.939	27.939	27.939
Saldo	23.564	25.730	27.346	26.618	26.618	26.618	26.618

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
OZB	Er worden extra werkzaamheden van externen op WOZ gebied verwacht in 2025	Nadeel	136
Baten			
OZB	Op basis van de werkelijke OZB-opbrengsten is de begroting met € 700.000 bijgesteld. Daarnaast wordt er rekening gehouden met een indexatie OZB van 4%.	Voordeel	1.785

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen te verantwoorden > €100.000.		
Baten			
OZB	In de begroting 2024 is een OZB-stijging opgenomen van 7,5%. In de begroting 2025 wordt rekening gehouden met een indexatie van 4%.	Voordeel	3.800

9.3 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten

Baten en lasten die niet direct toe te rekenen zijn aan één van de (beleids)programma's.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	-66.947	-8.456	-6.603	-2.365	-2.960	-3.700	-4.323
Baten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	70.619	17.925	3.202	802	802	802	802
Saldo	3.672	9.469	-3.400	-1.563	-2.158	-2.898	-3.521

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Gemeentelijke vastgoed	De loonkosten zijn conform een nieuw berekeningsmodel voor de begroting 2025 opnieuw doorgerekend aan de diverse beleidsvelden.	Voordeel	1.150
Mutaties reserves	In 2025 is de storting in de reserve kansrijk opgroeien lager.	Voordeel	360

Doorbelasting buitendienst en wagenpark	Er heeft een herberekening en herschikking plaats gevonden voor de doorbelasting van de buitendienst en het wagenpark naar de verschillende taakvelden. Dit verloopt budgetneutraal (zie 2.1).	Voordeel	330
Baten			
Mutaties reserves	Het grootste verschil wordt veroorzaakt door de budgetoverheveling 2023 waarbij een beschikking wordt gedaan uit de Algemene Reserve.	Nadeel	14.480

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Mutaties reserves	Het grootste verschil wordt veroorzaakt door de vrijval reserves bij de verwerking van de Nota Reserves en Voorzieningen in 2023.	Voordeel	60.420
Baten			
Verkoop gemeentelijke panden en gronden	In 2023 hebben er verkopen van gemeentelijke panden en gronden plaats gevonden.	Nadeel	530
Reserve gebouwenbeheer	In 2023 was er nog sprake van een reserve gebouwenbeheer en is er een onttrekking gedaan. De reserve gebouwenbeheer is vanaf 2024 vervallen.	Nadeel	170
Mutaties reserves	Het grootste verschil wordt veroorzaakt door de vrijval reserves bij de verwerking van de Nota Reserves en Voorzieningen in 2023. Tevens wordt er bij de budgetoverheveling 2022 een beschikking gedaan uit de Algemene Reserve.	Nadeel	66.450

9.4 Treasury

Treasury

Treasury activiteiten hebben met name betrekking op verstrekken of aantrekken van leningen (financieringsbehoefte). In het door de raad vastgesteld treasurystatuut staan de spelregels hoe we hier mee om dienen te gaan.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.4 TREASURY	-3.054	-3.619	-5.243	-7.042	-7.061	-7.051	-7.049
Baten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.4 TREASURY	3.145	3.706	5.063	6.029	6.096	6.194	6.173
Saldo	91	87	-180	-1.012	-966	-856	-876

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Rentelasten	Het nadeel wordt veroorzaakt door de hogere rentelasten.	Nadeel	1.620
Baten			
Doorberekening rentelasten	De doorberekening van rente in de kapitaallasten is hoger, doordat de begrote boekwaarde van de investeringen hoger is.	Voordeel	1.320

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Rentelasten	Vanwege de vele investeringen die op de rol staan zal er naar verwachting een geldlening aangetrokken moeten worden die naast de normale aflossingen ook rentelasten met zich mee zal brengen.	Nadeel	2.189
Baten			
Doorberekening rentelasten	De doorberekening van rente in de kapitaallasten is hoger, doordat de begrote boekwaarde van de investeringen hoger is.	Voordeel	1.920

9.5 Investerings

Investerings

Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
			2025	2026	2027	2028	2029
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2025-2026)	486.000		4.860	24.300	24.106	23.911
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed bouwkundig (2025-2026)	5.000.000		50.000	250.000	248.000	246.000
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed installaties (2025-2026)	4.563.000		45.630	349.830	346.788	343.746
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2025)	585.000		64.350	63.765	63.180	62.595
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2026-2027)	1.000.000			10.000	50.000	49.600
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed bouwkundig (2026-2027)	5.000.000			50.000	250.000	248.000
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed installaties (2026-2027)	5.000.000			50.000	383.333	380.000
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2026)	300.000			33.000	32.700	32.400
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2027-2028)	1.000.000				10.000	50.000
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed bouwkundig (2027-2028)	5.000.000				50.000	250.000
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed installaties (2027-2028)	5.000.000				50.000	383.333
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2027)	300.000				33.000	32.700
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2028-2029)	1.000.000					10.000
9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2028)	300.000					33.000

10. Overhead

10.1 Overhead

Overhead

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. De sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen, gericht op het realiseren van taken en doelen van een gemeente, wordt ook wel “bedrijfsvoering” genoemd. Onder de bedrijfsvoering vallen alle bedrijfsprocessen die ervoor zorgen dat een gemeente functioneert. Bedrijfsvoering gaat dus over de manier waarop een bedrijf of organisatie wordt bestuurd of beheerd.

Wat willen we bereiken?

10.1.1 Informatievoorziening verder verstevigen en datagedreven werken verder implementeren.

Omschrijving (toelichting)

Uitdagingen en vraagstukken rond informatievoorziening worden steeds complexer en volgen elkaar snel op. In 2024 wordt een nieuwe Informatievisie opgeleverd, implementatie zal ook in 2025 en verder plaatsvinden (o.a. versaaing, portfoliomanagement, architectuur). Het is van belang dat de basis van de informatiehuishouding, het fundament verder verstevigd wordt. Dat vraagt een organisatiebreed, uniform gegevensbeheer. De eerste stappen zijn in 2024 gezet voor de teams fysieke leefomgeving, verdere implementatie in de andere onderdelen van de organisatie werken we uit in 2025.

Daarnaast dient data behandeld te worden als elk ander bedrijfsmiddel met grote waarde (zoals Personeel en Financiën). Dat vraagt om optimaal gegevensbeheer en verhoogde datakwaliteit waarvoor medewerker, applicatie- en kwaliteitsmedewerkers goed toegerust moeten worden.

Datagedreven werken.

We zijn als organisatie steeds meer afhankelijk van data. Hoewel data voorheen slechts registratief werden vastgelegd, worden ze nu gebruikt om meer inzichten te krijgen in de gemeente, het beleid en onze processen. Het zijn de bouwstenen voor beleid, management- en stuurinformatie.

Kwaliteit (toelichting)

Wat gaan we daarvoor doen?

10.1.1.1 Het informatiebeleidsplan met de visie op de informatievoorziening en het uitvoeringsplan, dat in 2024 is afgerond, de komende jaren (2025 en verder) uit te voeren.

Uitvoering van acties die volgen uit de Informatiebeleidsplan (informatiestrategie, datastrategie en gegevensbeheer).

Tijd (toelichting)

2025 en verder.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
10. OVERHEAD							
10.1 OVERHEAD	-41.235	-51.583	-38.795	-38.319	-37.885	-37.878	-37.859
Baten							
10. OVERHEAD							
10.1 OVERHEAD	1.623	1.319	1.793	1.271	1.271	1.267	1.267
Saldo	-39.612	-50.264	-37.002	-37.048	-36.614	-36.612	-36.592

Toelichting overhead

Het begrote budget overhead is bestemd voor onder andere personeelslasten voor bedrijfsvoering (zoals directie, management en ondersteunende teams), huisvesting, ICT en HRM.

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
-----------	--------------	-----------------	--------

Lasten			
Overhead	Door een gewijzigde manier van overheadtoerekening in de begroting 2025 ten opzichte van de methodiek die gehanteerd werd bij de begroting 2024 ontstaat er een voordeel.	Voordeel	12.890
Baten			
Overhead	De onttrekking uit de Reserve afschrijvingslasten valt in de begroting 2025 hoger uit dan in de begroting 2024. Dit levert een voordeel op.	Voordeel	500

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Overhead	Door een gewijzigde manier van overheadtoerekening in de begroting 2025 ten opzichte van de methodiek die gehanteerd werd bij de jaarrekening 2023 ontstaat er een voordeel.	Voordeel	2.540
Baten			
Overhead	In de begroting 2025 worden opbrengsten Wet Arbeid en Zorg (WAZO) niet geraamd terwijl deze opbrengsten wel zijn gerealiseerd bij de jaarrekening 2023. Dit betekent een nadeel voor de exploitatie	Nadeel	260
Overhead	De onttrekking uit de Reserve afschrijvingslasten valt in de begroting 2025 hoger uit dan in de begroting 2024. Dit levert een voordeel op voor de exploitatie.	Voordeel	470

10.2 Investerings

Investerings

Geen investeringen.

11. Vennootschapsbelasting

11.1 Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen ingevoerd. De gemeente Land van Cuijk doet de aangifte voor alle activiteiten waar de gemeente Land van Cuijk optreedt als ondernemer en het winstoogmerk hanteert. De belangrijkste activiteiten zijn grondexploitaties en grondverkoop, opbrengsten buitenreclame en verkoop van reststromen afval.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
11.							
VENNOOTSCHAPSBELASTING							
11.1	1.635	0	0	0	0	0	0
VENNOOTSCHAPSBELASTING							
Saldo	1.635	0	0	0	0	0	0

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		
Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Vennootschapsbelasting	In 2025 worden geen VPB lasten verwacht. In 2023 is een aanslag VPB ontvangen.	Voordeel	1.640

Baten			
	Er zijn geen afwijkingen > € 100.000		

12. Onvoorzien

12.1 Onvoorzien

Onvoorzien

In het programma onvoorzien nemen wij een bedrag op voor casussen die op voorhand niet verwacht worden. De criteria hiervoor zijn onontkoombaar, onuitstelbaar en er zijn geen middelen opgenomen in de begroting.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
12. ONVOORZIEN							
12.1 ONVOORZIEN	0	-299	-299	-299	-299	-299	-299
Saldo	0	-299	-299	-299	-299	-299	-299

Toelichting - Wat mag het kosten (Begroting 2024 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen begroting 2024 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
	Er zijn geen afwijkingen > €100.000		

Toelichting - Wat mag het kosten (Realisatie 2023 - Begroting 2025)?

Toelichting belangrijkste verschillen tussen realisatie 2023 en begroting 2025 > € 100.000

Bedragen x € 1.000

Onderwerp	Omschrijving	Voor- of nadeel	Bedrag
Lasten			
Onvoorzien	De post Onvoorzien is in de jaarrekening 2023 niet benut.	Nadeel	299

Paragrafen

1. Lokale heffingen

Algemeen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is in artikel 10 een aantal eisen opgenomen waaraan deze paragraaf moet voldoen. Die eisen hebben tot doel meer transparantie in het besluitvormingsproces te bieden en daarmee een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden. Een ander doel is een betere vergelijkbaarheid van kosten en beleidsresultaten met andere gemeenten. Verder kan hiermee een versterkt inzicht in de financiële positie van de gemeenten worden bereikt.

Geraamde opbrengsten

In onderstaand overzicht zijn de geraamde opbrengsten 2025 van alle lokale heffingen weergegeven.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.2 LOKALE HEFFINGEN	0	0	-3	-3	-3	-3	-3
Baten							
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
9.2 LOKALE HEFFINGEN	24.853	26.742	28.667	27.939	27.939	27.939	27.939

Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De beleidskaders, dus ook die op het terrein van de lokale heffingen, zijn opgenomen in de programma's. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen. De beleidsuitgangspunten met betrekking tot de kostendekking en de daaraan gekoppelde tariefstelling moeten op grond van de BBV in deze paragraaf zelf worden opgenomen.

Overzicht op hoofdlijnen diverse heffingen

In dit overzicht is geprobeerd inzichtelijk te maken hoe bij de berekening van tarieven van deze heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt geborgd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Voorts wordt vermeld wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling zijn en worden gehanteerd.

Hiervoor staan de heffingen die in onze gemeenten worden geheven. Deze zijn gebaseerd op

de Gemeentewet en de Wet milieubeheer en verder uitgewerkt in de belastingverordeningen. In dit onderdeel gaan wij met name in op de rioolheffingen, de reinigingsheffingen, de graf- en begrafenisrechten/lijkbezorgingsrechten en de leges. Volgens de toelichting op de BBV moet voor deze heffingen de kostendekking inzichtelijk worden gemaakt. De geraamde baten van deze heffingen mogen de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Anders gezegd: er mag geen “winst” worden gemaakt. Dat gebeurt ook niet.

Bij het opstellen van de tarieven en de leges wordt gebruikt gemaakt van de handreikingen Kostenonderbouwing uitgebracht door de VNG en de BBV-notitie Overhead. Bij het inzichtelijk maken van de kostendekking van riolering, afval en begraven dient een berekening te worden gemaakt op basis van de volgens BBV toe te rekenen overhead.

Onroerende-zaakbelastingen

Onroerende-zaakbelastingen worden geheven van eigenaren van woningen en niet-woningen en van gebruikers van niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van enig jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking. Voor het belastingjaar 2025 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2024. Zoals in de uitgangspunten van deze begroting geformuleerd is een OZB opbrengststijging opgenomen van 4%. De regel hierbij is: stijgt de waarde, dan daalt het tarief, waarna de geraamde opbrengst gelijk blijft.

Rioolheffing

Als uitgangspunt in de kadernota 2025 is het volgende opgenomen: De lopende gemeentelijke rioleringsplannen worden geactualiseerd en vervangen door een Water en rioleringsprogramma. Dit vormt de basis voor het tarief die we opnemen in de programmabegroting 2025-2028. Bij de bepaling van de tarieven is 100% kostendekking het uitgangspunt.

De beleidsuitgangspunten (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- Rioolheffing is een bestemmingsheffing.
- Met de rioolheffing kan de gemeente naast de zorg voor het riool tevens voorzieningen bekostigen op de zorg voor het hemelwater en grondwater.
- Deze zorgtaken zijn destijds opgenomen in de door de vijf gemeenteraden vastgestelde verbrede gemeentelijke rioleringsplannen (VGRP's 2019-2023).
- Via storting en aanwending van de gevormde voorziening kunnen de tarieven gelijkmatig worden ingezet.
- Beoordeeld is welke kosten van activiteiten toerekenbaar zijn en daarmee kunnen worden verhaald via de rioolheffing.
- In verband met het ontbreken van de CAO 2025 is er een indexering op de lonen toegepast van 4,4% t.o.v. 2024.
- De overhead is extra comptabel toegerekend.
- De BTW is extra comptabel toegerekend.

- De raming van de baten is tot stand gekomen op basis van historische opbrengsten, de ontwikkeling van het aantal belastingplichtigen en de tarieven 2025.
- In 2025 bedraagt de kostendekkendheid, op basis van de huidige tarieven 100%.

Hieronder volgt nog een overzicht ten aanzien van de berekening van de kostendekkendheid rioolheffing 2025

Overzicht in de begroting			
Kosten taakveld (directe kosten + toerekenbare indirecte kosten +/- overhead +/- BTW)		€	9.608.696
Inkomsten taakveld excl. heffingen (baatbelasting + huurinkomsten)		€ 21.154	
Netto kosten taakveld			€ 9.587.542
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (conform financiële verordening LVC 2023 Art. 17 lid 3)		€	1.410.195
BTW		€ 842.063	
			€ 2.252.258
Totale kosten			€ 11.839.800
Opbrengst heffingen + aanwending voorziening			€ 11.839.800
Dekking			100%

Reinigingsheffingen

Als uitgangspunt is in de kadernota 2025 het volgende opgenomen: De vaste tarieven reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden in 2025 vooralsnog verhoogd met de inflatie. Diverse kostenontwikkelingen, lopende aanbestedingen kunnen leiden tot aanvullende tariefmaatregelen. Afhankelijk van de kostendekkendheid wordt het tarief aangepast.

De beleidsuitgangspunten (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- Reinigingsheffingen omvatten de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten.
- De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen.
- Reinigingsrechten worden in rekening gebracht voor het op verzoek van belanghebbende ophalen van bedrijfsafval wat naar aard en omvang gelijkwaardig is aan huishoudelijke afvalstoffen.
- Beoordeeld is welke kosten van activiteiten toerekenbaar zijn en daarmee kunnen worden verhaald via de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht.
- In verband met het ontbreken van de CAO 2025 is er een indexering op de lonen toegepast van 4,4% t.o.v. 2024.
- De overhead is extra comptabel toegerekend.
- De BTW is extra comptabel toegerekend.

- De raming van de baten is tot stand gekomen op basis van historische opbrengsten, de ontwikkeling van het aantal belastingplichtigen en de tarieven 2025.
- In 2025 bedraagt de kostendekkendheid, op basis van de huidige tarieven 100%.
- In 2024 zijn de kosten dermate gestegen dat aanwending van de voorziening nodig was, hierdoor kan om kostendekkendheid te bereiken in 2025 geen beroep worden gedaan op de voorziening en wordt het tekort om kostendekkendheid te bereiken direct doorberekend in de tarieven.

Hieronder volgt nog een overzicht ten aanzien van de berekening van de kostendekkendheid reinigingsheffingen 2025

Overzicht in de begroting			
Kosten taakveld (directe kosten + toerekenbare indirecte kosten +/- overhead +/- BTW)		€	
		10.686.825	
Inkomsten taakveld excl. heffingen (Opbrengsten afvalfonds)		€	
		2.506.555	
Netto kosten taakveld			€ 8.180.270
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (conform financiële verordening Lvc 2023 Art. 17 lid 3)		€ 527.930	
BTW		€	
		2.200.502	
			€ 2.728.432
Totale kosten			€ 10.908.702
Opbrengst heffingen			€ 10.908.702
Dekking			100%

Graf- en begrafenisrechten / lijkbezorgingsrechten

De beleidsuitgangspunten (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- De rechten worden geheven voor diensten die verband houden met het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen.
- Bij het streven naar een verbetering van de kostendekking wordt permanent beoordeeld of de tarieven in de pas blijven lopen met de regionale tarieven.
- Het aantal begravingen neemt af ten opzichte van het aantal crematies.
- Verhoging van de tarieven kan leiden tot nog minder begravingen.
- Beoordeeld is welke kosten van activiteiten toerekenbaar zijn en daarmee kunnen worden verhaald via de graf- en begrafenisrechten.
- In verband met het ontbreken van de CAO 2025 is er een indexering op de lonen toegepast van 4,4% t.o.v. 2024.
- De overhead is extra comptabel toegerekend.
- De raming van de baten is tot stand gekomen door historische opbrengsten, de ontwikkeling van de aantallen en de tarieven.

Hieronder volgt nog een overzicht ten aanzien van de berekening van de kostendekkendheid graf- en begrafenisrechten 2025.

Overzicht in de begroting			
Kosten taakveld (directe kosten + toerekenbare indirecte kosten +/- overhead)		€ 710.830	
Netto kosten taakveld			€ 710.830
Toe te rekenen kosten:			
Overhead (conform financiële verordening Lvc 2023 Art. 13 lid 3)			€ 220.736
Totale kosten			€ 931.566
Opbrengst grafrechten			€ 314.919
Dekking			34%

Leges

De beleidsuitgangspunten (artikel 10, onderdeel c van het BBV):

- De tarieven zijn vooral gebaseerd op historische ervaringscijfers waarbij de gemiddelde tijdsbesteding, indien meetbaar, de basis vormt.
- Voor de berekening van de directe en indirecte kosten (overhead) zijn dezelfde uitgangspunten gehanteerd zoals die bij de rioolheffing, reinigungsheffingen en de graf- en begrafenisrechten.
- Als het om heel geringe aantallen gaat is aansluiting gezocht bij landelijk gangbare tarieven.
- Gelet op het maatschappelijk belang en/of de aard van de instelling of vereniging heeft de raad besloten voor een aantal diensten vrijstelling te verlenen.
- Door de Rijksoverheid zijn wettelijke legestarieven voorgeschreven die daarmee qua tariefstelling niet beïnvloedbaar zijn door gemeentelijke kostenberekeningen.
- De Rijksoverheid hanteert voor rijbewijzen en reisdocumenten wettelijke maxima.
- De raming van de baten is een resultaat van de historische opbrengsten, de ontwikkeling van de aantallen en de tarieven.
- Voor de legesbaten omgevingsvergunningen is de raming gecompliceerder. Bij incidentele grote bouwprojecten kan toerekening van de bate aan het incidentele jaar tot schommelingen leiden. Mocht blijken dat er structureel (3 jaar) meer leges worden ontvangen dan geraamd dan zal dat – in relatie tot de kosten van het in behandeling nemen – eventueel moeten worden vertaald in lagere tarieven.

In deze paragraaf moet op grond van het BBV een overzicht van baten en lasten (2025) worden opgenomen per hoofdstuk van de tarieventabel. Ook dient voor zover mogelijk de kostendekking per hoofdstuk worden gepresenteerd. Zoals bekend beoordeelt de belastingrechter uitsluitend de kostendekking op het niveau van de totale legesopbrengsten (toets artikel 229b Gemeentewet).

Lokale lastendruk

Hieronder volgt een overzicht van de gemiddelde lokale lastendruk voor iedere eigenaar / bewoner en huurder van een gemiddelde woning in de gemeente Land van Cuijk onderscheiden naar een meerpersoons- of eenpersoonshuishouden. Deze lasten bestaan uit de onroerendezaakbelastingen, de rioolheffingen en de afvalstoffenheffing. De eerder genoemde fiscale maatregelen ten aanzien van deze heffingen zijn hierin verwerkt. Omdat de nieuwe WOZ-waarden naar waardepeildatum 1 januari 2024 nog niet bekend zijn is bij de berekening van de OZB rekening gehouden met de huidige gemiddelde WOZ-waarde van een woning, deze bedraagt € 368.000. De bedragen zijn naar beneden afgerond op hele euro's.

Berekening belastingdruk per huishouden in euro's (afhankelijk van definitieve besluitvorming)	2024	2025	Vershil 2024 met 2025
<i>Eigenaar/bewoner (gemiddeld) Meerpersoonshuishouden</i>	€	€	€
Onroerende-zaakbelasting (OZB)	392	407	15
Afvalstoffenheffing	223	261	38
Rioolheffing eigenaar	124	126	2
Rioolheffing gebruiker	132	135	3
Totaal	871	929	58
Ontwikkeling gemiddelde woonlasten t.o.v. 2025			6,6 %
<i>Eigenaar/bewoner (gemiddeld) Eenpersoonshuishouden</i>	€	€	€
Onroerende-zaakbelasting (OZB)	392	407	15
Afvalstoffenheffing	223	261	38
Rioolheffing eigenaar	124	126	2
Rioolheffing gebruiker	69	70	1
Totaal	808	864	56
Ontwikkeling gemiddelde woonlasten t.o.v. 2025			6,9 %
<i>Huurder (gemiddeld) Meerpersoonshuishouden</i>	€	€	€
Afvalstoffenheffing	223	261	38
Rioolheffing gebruiker	132	135	3
Totaal	355	396	41
Ontwikkeling gemiddelde woonlasten			11,5 %
<i>Huurder (gemiddeld) Eenpersoonshuishouden</i>	€	€	€
Afvalstoffenheffing	223	261	38
Rioolheffing gebruiker	69	70	1
Totaal	292	331	39
Ontwikkeling gemiddelde woonlasten			13,3 %

De gemeente Land van Cuijk staat momenteel (2024) op de ranglijst van de gemiddelde woonlasten op de 137e plaats van de 342 gemeenten waarbij nummer 1 de goedkoopste is.

Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige over te weinig financiële middelen beschikt, kan kwijtschelding worden verleend. De kwijtscheldingsnormen in Land van Cuijk zijn zo ruim als wettelijk is toegestaan. Vermogensbestanddelen en onverantwoord bestedingsgedrag kunnen kwijtschelding in de weg staan. Het aanvragen van kwijtschelding is in veel gevallen eenvoudig. Dat kan desgewenst zelfs digitaal via DigiD. Men hoeft dan geen uitgebreid inlichtingenformulier in te vullen en verplichte bijlagen mee te sturen.

De gemeente laat het Inlichtingenbureau een uitgebreide toets doen. Dit is een overheidsinstantie die daar helemaal voor is uitgerust. Het Inlichtingenbureau toetst of de aanvrager in aanmerking komt voor automatische kwijtschelding. Is dat niet het geval, dan ontvangt de gemeente zoveel mogelijk detailinformatie terug. Op die manier is de controle op rechtmatige verstrekking van kwijtschelding beter gewaarborgd. Voor de burger betekent dit dat zij veel minder gegevens hoeven te verstrekken. Als er een belemmering is om automatisch kwijtschelding te verlenen (bijvoorbeeld door vermogen of de kostendelersnorm), dan zal de aanvrager nadere informatie worden gevraagd.

Actuele ontwikkelingen

Gevolgen hoofdlijnenakkoord voor gemeentelijke Belastingen

OZB-tarieven gemaximeerd

Het staat de gemeenten op dit moment vrij om de OZB jaarlijks te verhogen. Hier gaat volgens het hoofdlijnenakkoord verandering in komen. Hoe ze dit willen gaan doen? Door afspraken te maken met gemeenten. Wat deze afspraken zijn en wat de maximering precies inhoud blijft vooralsnog onduidelijk. Een gemaximeerd tarief is niet een nieuwe uitvinding van dit kabinet. In 2006 en 2007 golden er ook al maximumtarieven voor de OZB. Dit werd in 2008 weer afgeschaft. Het argument was dat gemeenten moeten kunnen terugvallen op voldoende eigen belastinginkomsten en financiële ruimte zodat gemeenten maatwerk kunnen bieden voor de lokale vraagstukken.

Aanmanings- en incassokosten

Een ander punt dat in het hoofdlijnenakkoord staat is dat de aanmanings- en incassokosten van de overheid fors omlaaggaan. Een nadere uitwerking of budgettaire gevolgen worden verder niet gespecificeerd waardoor het onduidelijk is of dit ook voor de invorderingskosten van belastingen gaat gelden. Maar als dit ook voor Kostenwet invordering rijksbelastingen gaat gelden heeft dit ook gevolgen voor gemeenten. De invorderingskosten zijn een inkomstenbron waarmee de invorderings- en andere belastingwerkzaamheden deels worden bekostigd.

De uitwerking van het maximeren van de OZB en de verlaging van invorderingskosten is nog zeer onduidelijk, maar kan dus grote consequenties hebben voor de autonomie van gemeenten en financiën van gemeenten.

Onderzoek naar mogelijkheden voor invoering van een planbatenheffing en een grondbelasting ter bevordering van de woningbouw

Het ministerie van Financiën is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor invoering van een planbatenheffing en grondbelasting. Een belangrijke oorzaak van de achterblijvende woningbouw is de moeilijkheid om woningbouwprojecten financieel rond te krijgen. Ontwikkelaars zien vaak geen mogelijkheid om een redelijke winst te maken, en gemeenten lukt het vaak niet om de door hen te maken kosten voor de openbare ruimte te verhalen. De vaak hoge grondprijs is hiervan een van de oorzaken. Wanneer de gemeente besluit dat grond mag worden bebouwd, of zelfs wanneer dat besluit alleen nog maar wordt verwacht, stijgt meteen de waarde ervan. Veel geld lekt zo weg naar de eigenaren van de grond, die niet bijdragen aan de ontwikkeling ervan.

Beoogde ontwikkelingen in de WOZ

Verbeteringen en meer transparantie

De Waarderingskamer kijkt vooruit naar verdere verbeteringen in het WOZ-proces. Er wordt gewerkt aan een uitgebreider en toegankelijker WOZ-taxatieverslag, dat vanaf 2026 voor alle belanghebbenden beschikbaar zal zijn. Daarnaast wordt er meer ingezet op informeel contact met belanghebbenden, wat het vertrouwen in de WOZ-waarde moet vergroten. Het WOZ-waardeloket wordt steeds meer door burgers bevroegd, wat bijdraagt aan de transparantie en het vertrouwen in het systeem.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Het weerstandsvermogen van de gemeente geeft een indicatie van de mate waarin de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit in gevaar komt (de financiële weerbaarheid). Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de mogelijkheid voor de gemeente om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat het bestaande beleid daarvoor hoeft te worden aangepast. De omvang van het weerstandsvermogen geeft de robuustheid van de financiële positie van de gemeente aan. Het in stand houden van voldoende weerstandsvermogen is van belang om de continuïteit van de organisatie bij de uitvoering van het vastgestelde beleid te waarborgen. Het kan en mag niet zo zijn dat, wanneer er sprake is van tegenvallers, de normale bedrijfsvoering en de uitvoering van het vastgestelde beleid dusdanig onder druk komen te staan, dat van een normale of gewenste uitvoering geen sprake meer kan zijn. Bekend mag zijn dat het ontwikkelen en uitvoeren van beleid niet mogelijk is zonder risico's aan te gaan. In de dagelijkse bedrijfsvoering liggen per definitie risico's besloten. Zowel financiële als niet-financiële risico's. Van belang is een goed systeem van risicomanagement om bewust en gecaluleerd om te gaan met risico's en planmatig maatregelen te treffen om deze risico's zoveel mogelijk weg te nemen of te verminderen.

De gemeente Land van Cuijk wil als gemeente risicobewust werken door op een gestructureerde wijze risico's te inventariseren, te accepteren of te beheersen en te rapporteren. De nota Risicomanagement Land van Cuijk draagt hieraan bij door helderheid te verschaffen over de beleidsregels en verantwoordelijkheden om risicobewust te kunnen

werken. Daarnaast wordt er in deze nota aandacht besteed aan de verplichte onderdelen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

De nota Risicomangement is in het najaar 2023 vastgesteld. De beleidsregels uit deze nota zullen zoveel als mogelijk worden toegepast in de begroting 2025. De risico-inventarisatie inclusief score is echter nog niet afgerond. Voor inventarisatie van de risico's in de begroting 2025 is gekozen voor een top twaalf risico's op basis van een inventarisatie van meest voorkomende risico's in gemeentelijke risicoparagrafen 2018-2021 door de VNG aangevuld met enkele lokale 'hoofdpijndossiers'.

2. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Onderscheid wordt gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Dit is wenselijk, omdat je een risico met structurele gevolgen niet wilt dekken met incidentele middelen en anderzijds voor een incidenteel risico geen structurele maatregelen wilt nemen.

Conform de Nota Risicomangement Land van Cuijk worden de volgende onderdelen tot de weerstandscapaciteit gerekend:

a. Begrotingsruimte (structureel)

De meerjarenbegroting van de gemeente moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Als de begroting en meerjarenraming sluit met een positief saldo, is er sprake van begrotingsruimte. Vanwege de ingreep van het kabinet in het gemeentefonds vanaf 2026 adviseert de VNG voor 2026 en 2027 een realistische begroting in beeld te brengen met waarschijnlijk duidelijke tekorten. De gemeente Land van Cuijk heeft dit advies opgevolgd, waardoor de meerjarige begrotingsruimte nihil is.

b. Onbenutte belastingcapaciteit (structureel)

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog aanwezig is tussen de huidige opbrengst en de maximaal toegestane belastingopbrengst. Hierbij kijkt de gemeente Land van Cuijk alleen naar de OZB. De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB is zo groot als het verschil tussen het gehanteerde tarief en het tarief om tot een artikel 12 gemeente gerekend te worden. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2025 is vastgesteld op 0,1595. Het gewogen gemiddelde percentage 2024 voor de gemeente Land van Cuijk bedraagt 0,1433. Derhalve bedraagt de ruimte 0,0162% van de totale waarde woningen+ waarde niet-woningen gebruikers+ waarde niet-woningen eigenaren (totaal 19.084.655.000) is € 3.092.000.

c. Onvoorzien structureel

Er is een vast jaarlijks bedrag opgenomen in de begroting voor structurele onvoorziene, onvermijdelijke en onuitstelbare uitgaven ter grootte van € 0.

d. Onvoorzien incidenteel

Er is een vast jaarlijks bedrag opgenomen in de begroting voor incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onuitstelbare uitgaven ter grootte van € 299.000.

e. Algemene reserve

De Algemene reserve is onderdeel van het eigen vermogen en is gevormd uit overschotten uit de exploitatie en is in principe vrij aanwendbaar. In de op 6 april 2023 vastgestelde Nota

Reserves en voorzieningen Land van Cuijk wordt het doel van de algemene reserve als volgt omschreven: de reserve vormt een algemene buffer c.q. weerstandsvermogen. De Algemene reserve bedraagt per 1-1- 2025 € 88.838.000

f. Stille reserves

Stille reserves zijn onderdeel van het eigen vermogen, welke niet in de balans tot uitdrukking komen. Het gaat hierbij om bezittingen die geen boekwaarde hebben maar wel een marktwaarde. Het Gemeentelijk ToezichtKader 2020 geeft kaders voor de toerekening van stille reserves voor de weerstandscapaciteit. Conform de Nota Risicomanagement Land van Cuijk worden alleen de (verpachte) landbouwgrond toegerekend tot de weerstandscapaciteit met een onderscheid tussen lang en korte verpachting. Deze gronden zijn duidelijk geregistreerd, goed verhandelbaar, zijn goed te waarderen en tasten het functioneren van de gemeente bij verkoop niet aan.

Op basis van cijfers van de ASR bedraagt de gemiddelde grondprijs van bouw- en grasland in onze regio op € 8,10 per m² (1e kwartaal 2024). Voor lange verpachting wordt uitgegaan van waarde van 60% van deze grondprijs en voor korte verpachting een waarde van 70%. In 2024 bedroeg het areaal 1314 hectare lange verpachting en 376 hectare korte verpachting. De waarde van de stille reserve wordt hiermee bepaald op € 85.180.000.

Hiermee komt de structurele weerstandscapaciteit 2025 op € 3.092.000 en de incidentele weerstandscapaciteit 2025 op € 174.317.000 , in totaal op € 177.409.000.

3. Benodigde weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is naast de weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de omvang van de risico's waarmee in de begroting geen rekening is gehouden en waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten.

Zoals eerder is vermeld is de nota Risicomanagement Land van Cuijk in het najaar 2023 vastgesteld. De risico-inventarisatie inclusief score is echter nog niet afgerond. Voor inventarisatie van de risico's in de begroting is gekozen voor een top twaalf risico's op basis van een inventarisatie van meest voorkomende risico's in gemeentelijke risicoparagrafen 2018-2021 door de VNG aangevuld met enkele lokale 'hoofdpijndossiers'.

1. Grondbeleid en ruimtelijke ontwikkelingen

Achter het vaak genoemde risico van grondexploitatietekorten gaan meerdere maatschappelijke uitdagingen schuil. In de eerste plaats de krapte op de woningmarkt en de landelijke gestuurde bouwopgave. Ook zaken zoals de omgevingswet, de verduurzamingsopdracht en de stikstofproblematiek raken het gemeentelijk grondbeleid. Grondbeleid – zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid Land van Cuijk – is geen doel op zich maar een middel. Het is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te realiseren.

De gemeente dient een passend financieel weerstandsvermogen op te bouwen voor de risico's van grondexploitaties. Risico's door het effect van vertraging van de opbrengsten, het effect van een lagere indexering van de opbrengsten, het effect van stijging van de rente.

Een mogelijke methode van risicoberekening is de hantering IFLO-norm van het ministerie

van Binnenlandse Zaken. Deze norm is een snelle en eenvoudige manier om het minimaal noodzakelijke weerstandscapaciteit te bepalen. De norm bestaat uit 2 elementen:

- a. 10% van de boekwaarden van de exploitaties;
- b. 10% van de nog te maken kosten in deze exploitaties.

2. De digitalisering en informatieveiligheid

De toenemende digitalisering biedt zowel kansen als bedreigingen. Kansen zijn dat een gemeente de dienstverlening en de taken efficiënter en gebruiksvriendelijker kan vervullen. De bedreigingen komen neer op het kunnen weerstaan van cybercriminaliteit, geen goede gegevensbescherming en/of langdurige uitval van systemen.

Een cybercrisis is iedere (opzettelijke) verstoring, uitval of misbruik van een gedigitaliseerd proces, (informatie-) systeem of informatiedienst die de maatschappelijke continuïteit, openbare orde en veiligheid bedreigt of verstoort.

Mogelijke (financiële) risico's

- Bij ransomware: wel of niet betalen van het losgeld (kan onder andere effect en effectduur beïnvloeden);
- Inhuur: inschakelen forensische experts en digitale experts van buiten;
- Vrijgeven systeem: duur van monitoring van het systeem na (mogelijke) infectie ten opzichte van het vrijgeven van het systeem;
- Herstel systemen: kosten tot herstel getroffen systemen;
- Uitschakeling (nog niet getroffen) systemen: uitschakelen van systemen en/of applicaties waardoor bepaalde bedrijfsprocessen stilvallen met als doel isolatie, maar met als gevolg onduidelijke keteneffecten;
- Voortgang dienstverlening: dienstverlening valt stil vanuit getroffen en nog niet getroffen systemen.
- Datalek van privacygevoelige informatie.

Iedere gemeente behoort te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Overheid (BIO). Dit is het minimumniveau van maatregelen dat dient te zijn geïmplementeerd.

De onzekerheid op de mogelijke financiële impact van inbreuken op de integriteit, betrouwbaarheid en beschikbaarheid van gegevens is in het algemeen, dus niet voor een specifiek geval, bijzonder groot. Daarom wordt dit risico voorlopig opgenomen voor 10% van de ICT-kosten 2025 in het weerstandsvermogen.

3. Energie- en andere transities

Gemeenten hebben een cruciale rol in de energietransitie. De energietransitie en de klimaatdoelen kennen meerdere stippen aan de horizon, zoals een halvering van de broeikasgassen (2030) of van het aardgas af (2050). Het rijk heeft voor deze transities geen expliciete taakstelling opgelegd, maar heeft gekozen voor een meerjarige programmatische aanpak met landsdekkende integrale regionale energie strategieën (RES). De besluitvorming over deze strategieën vindt plaats via het Omgevingsbeleid van rijk, provincies en gemeenten.

De gemeente Land van Cuijk heeft binnen de RES Noordoost Brabant een opgave afgesproken om vóór 2030 een vastgestelde hoeveelheid duurzame elektriciteit opwek gerealiseerd te hebben. Daarnaast heeft de raad de ambitie om in 2045 een klimaatneutraal

Land van Cuijk te zijn. Riskante innovaties, dure pilots en oplopende prijzen voor fossiele bronnen en investeringen in duurzaamheid zijn voorbeelden van gebeurtenissen waar deze transitie voorlopig nog mee te maken zal krijgen. Dit risico wordt voorlopig opgenomen voor 10% van de energietransitiekosten 2025 in het weerstandsvermogen.

4. Gemeenschappelijke regelingen

Elke gemeente heeft te maken met gemeenschappelijke regelingen. De invloed die een gemeente erop kan uitoefenen verschilt per partij, terwijl gemiddeld ruim 20% van de begroting bestemd is voor gemeenschappelijke regelingen.

Cao en prijsontwikkelingen werken over het algemeen door in de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen.

Conform artikel 15 BBV dient in de paragraaf verbonden partijen de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente opgenomen te worden. In dit artikel wordt ook een relatie gelegd met artikel 11 BBV (Weerstandsvermogen).

Op basis van de Kadernota's 2025 bedragen de kosten GR in de gemeente Land van Cuijk in 2025 € 16.695.000.

5. Het sociaal domein

Het sociaal domein omvat het geheel aan ondersteunende sociale voorzieningen voor de lokale samenleving. De gemeente voert uit wat in onder meer de Jeugdwet (JW), de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet (PW) wordt voorgeschreven. Voor het sociaal domein gelden binnen deze beleidskaders onzekerheden aan zowel de uitgaven- als de inkomstenkant. Het betreffen open eind regelingen waarbij de uitgaven niet altijd beheersbaar zijn. Naast risico in de ontwikkeling van het aantal zorgvoorzieningen geldt ook hier het inflatie-risico. Binnen de Participatie geldt daarnaast dat de uitgaven conjunctuurgevoelig zijn. Tenslotte geldt dat de middelen die het Rijk beschikbaar stelt aan de gemeenten voor deze taken ter discussie staan en dat zorgt voor onzekerheden aan de inkomstenkant. Als risico houden we rekening met een financieel risico van 2% op prijs en 2% op volume aan van de geraamde kosten 2025.

6. Grote (infrastructurele) projecten

Een project betekent per definitie risico-gestuurd werken, gefaseerd, met tussentijdse mijlpalen en een duidelijk eindresultaat. De meeste grote projecten zijn complex qua uiteenlopende belangen, tijdsduur en technologische zekerheid. De huidige cumulatie van ontwikkelingen maakt dat de gemeente bij met name de uitvoering van projecten te maken heeft met schaarste aan personeel, schaarste aan materialen, schaarste aan energiebronnen en -dragers en beperkingen als gevolg van de milieu- en stikstofproblematiek. Hierdoor kunnen projecten veel duurder worden en kan de uitvoering vertraging oplopen.

In de kwantificering van dit risico is rekening gehouden met een extra stijging van 1% over de toename vaste activa in 2025.

7. Rentestijging

De gemeente trekt langlopende leningen aan om in de eigen financieringsbehoefte te voorzien. De jaarlijkse kosten van de financieringsbehoefte (rentelasten) worden bepaald door de omvang van de bestaande leningenportefeuille, de financieringsbehoefte als gevolg van voorgenomen investeringen en de van toepassing zijnde rentetarieven.

De ECB is medio 2024 begonnen met het verlagen van de leenkosten. De centrale bank heeft vanaf midden 2022 in een recordtempo de rente verhoogd om de hoge inflatie te bestrijden. Inmiddels is de inflatie alweer een stuk gezakt, waardoor de rentetarieven weer omlaag kunnen. De laatste tijd lijken de economische vooruitzichten te verslechteren, waardoor de verwachting is dat in 2025 de rente verder zal worden verlaagd. Onzekerheden (zoals oorlogsdreigingen, verkiezingsuitslagen, handelsoorlogen) kunnen het rentebeleid beïnvloeden.

8. Gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds kende de afgelopen jaren veel fluctuaties. De verschillende crisis situaties hebben effect gehad op de rijksuitgaven. De “trap op-trap af” systematiek in de algemene uitkering werkt deze fluctuaties in de hand, terwijl gemeenten behoefte hadden aan stabiliteit. De discussie rondom de herverdeling heeft ook onrust veroorzaakt. Dit heeft geleid tot het inbouwen van meer stabiliteit in de algemene uitkering van de komende jaren. De “trap op-trap af” systematiek is losgelaten en gemeenten hebben meer duidelijkheid over herverdelingseffecten.

De belangrijkste wijzigingen in de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk zijn het vervroegen van de nieuwe financieringsystematiek van 2027 naar 2024 en het schrappen van de opschalingskorting vanaf 2026. Het kabinet vraagt hiervoor wel een prijs. In 2025 wordt het gemeentefonds eenmalig € 675 miljoen lager vastgesteld. Vanaf 2026 stijgt het structureel met € 750 miljoen oplopend tot ongeveer € 1 miljard in 2029. Door negatieve compensatie van de oude accrestranches en lagere compensaties blijft het resterende financieel ravijn vanaf 2026 structureel € 2,5 miljard.

9. Arbeidsmarkt/Organisatie

Eén van de belangrijkste uitdagingen binnen de gemeente Land van Cuijk is het vasthouden van de balans tussen de ambities van het bestuur, de financiële middelen en de capaciteit in de organisatie (zowel kwalitatief als kwantitatief). De arbeidsmarkt is zeer krap, nieuw personeel werven blijft de komende periode moeilijk. Deze krapte zal waarschijnlijk voorlopig aanhouden. Dat noopt ons anders te kijken naar de arbeidsmarkt en het werven van nieuwe medewerkers. Deze ontwikkelingen brengen het risico met zich mee dat de voorgenomen ambities niet of niet met hetzelfde tempo kunnen worden gerealiseerd. Inhuur van personeel kost aanzienlijk meer dan eigen personeel. Dit risico wordt ingeschat op 10% van de salariskosten personeel 2025.

10. Schadestaatsprocedure faillissement scheepswerf

Deze latente schadeclaim kan (potentieel) een groot financieel risico voor de gemeente opleveren. Hoe groot dit risico is, is helaas onduidelijk. De advocaat van de curator die het faillissement van de scheepswerf (de scheepswerf is al in 2011 failliet gegaan) heeft al meermaals aangekondigd een zg. schadestaatsprocedure te starten. De gemeente moet hiertoe worden gedagvaard. Eerder is namelijk door de Hoge Raad geoordeeld dat de voormalige gemeente Grave aansprakelijk is voor het faillissement van de scheepswerf. In een aparte dagvaardingsprocedure (de schadestaatsprocedure dus) moet vervolgens worden vastgesteld hoe veel de schade vervolgens bedraagt. Tot op de dag van vandaag is ons niet bekend welk bedrag gevorderd kán en zál worden. Er gaan verschillende bedragen over tafel, variërend van 1 miljoen tot 10 miljoen Euro. Een claim zal terdege onderbouwd moeten worden, wat een lastige exercitie schijnt te zijn.

Via onze aansprakelijkheidsverzekeraar (CB) is een advocaat van AKD op deze zaak gezet.

Daarnaast geldt dat de locatie van de voormalige scheepswerf vanuit ruimtelijk oogpunt een 'doorn in het oog' is en voor de kern Grave (weer vanuit ruimtelijk oogpunt) een ideale locatie zou zijn om een woningbouwontwikkeling tot stand te brengen. We zijn met de burgemeester en portefeuillehouder wonen in gesprek om de juiste strategie te bepalen en beide dossiers op elkaar af te stemmen. Vooral nog lijkt deze strategie erop neer te komen om een afwachtende houding aan te nemen en geen actief contact te zoeken met de voormalige eigenaar van de scheepswerf. Dat betekent ook dat woningbouw ter plaatse voorlopig niet realistisch lijkt.

Het feit dat we een (top)advocaat op de zaak hebben zitten en het feit dat we politiek-bestuurlijk telkens de strategie in dit dossier bepalen en bijstellen, kunnen als maatregelen worden beschouwd om de risico's zo veel als mogelijk te beheersen.

De risico's in dit dossier zijn liggen met name op de volgende categorieën:

- Politiek/bestuurlijk imago
- Financieel/economisch
- Geografisch ruimtelijk.

11. Garantstellingen

De gemeente heeft zich in het verleden garant gesteld voor een aantal geldleningen. De meeste garantstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen. Bij problemen worden deze fondsen als eerste aangesproken. Onze gemeentelijke verantwoordelijkheid betreft de zogenaamde achtervang. Hierbij is het risico aanzienlijk gereduceerd. Op dit moment bedraagt het saldo van de gegarandeerde leningen circa € 260 miljoen (stand 31-12-2023). Hiervan is het overgrote gedeelte overgegaan naar de waarborgfondsen. De overige verstrekte geldleningen bedragen € 1,7 mln.

12. Klimatrisico's

Bij natuurrampen en/of extreem weer kunnen in de openbare ruimte grote schades ontstaan door wateroverlast, storm, droogte en brand die niet door de verzekering worden gedekt. Waar we de laatste jaren daarnaast steeds meer mee te maken krijgen is aantasting door of bestrijding van onze beplanting tegen overlast of schade door insecten en ziekte. Bovenstaande risico's leiden tot een totaal financieel risico van € 28.644.000 . Uitgaande van een zekerheidspercentage van 90% leidt dit tot een benodigde weerstandscapaciteit van € 25.780.000 .

4. Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal, de weerstandsratio. Deze ratio wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

Ratio Land van Cuijk begroting 2025: $\text{€ } 177.409.000 / \text{€ } 25.780.000 = 6,88$

Onderstaande waarderingstabel is opgenomen in de Nota Risicomanagement Land van Cuijk:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidsregel is in de Nota Risicomanagement opgenomen: de ratio van het weerstandsvermogen dient minimaal uit te komen op het waarderingscijfer B (ruim voldoende) volgens de waarderingsstabel. Indien de ratio lager uitvalt dan B, wordt er een plan aan de raad voorgelegd om de beschikbare weerstandscapaciteit te vergroten en/of de benodigde weerstandscapaciteit te verlagen.

Conclusie:

De weerstandsratio van de gemeente Land van Cuijk 2025 is uitstekend. Ten opzichte van de begroting 2024 is de ratio met bijna 3 punten verbeterd. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds door verbetering van de beschikbare weerstandscapaciteit (toename algemene reserve en toename waarde landbouwgrond) en verlaging benodigde weerstandscapaciteit (met name afname risico rentestijging en risicobepaling grote projecten).

5. Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten een basis-set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en jaarrekening. Het betreft de volgende kengetallen:

- Netto schuldquote en deze gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
- Solvabiliteitsratio.
- Grondexploitatie.
- Structurele exploitatieruimte.
- Belastingcapaciteit.

Doel van deze kengetallen is om u op eenvoudige wijze inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Begroting 2025						
Kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024 (P)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	0,37	0,83	1,22	1,46	1,60	1,65
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,32	0,79	1,17	1,41	1,55	1,60
Solvabiliteitsratio	0,45	0,30	0,25	0,21	0,18	0,15
Structurele exploitatieruimte	0,05	0,01	0,00	-0,06	-0,07	-0,07
Grondexploitatie	0,07	0,11	0,08	0,06	0,03	0,02
Belastingcapaciteit	0,86	0,93	0,93			

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een normale netto schuldenlast ligt tussen de 0% en 100%. Matig is tot 130% en daarna is dit slechter.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Dit cijfer ligt doorgaans rond de 30% bij gemeenten.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting (OZB). Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Hoe hoger dit percentage, hoe beter. In onderstaande grafiek wordt dit kengetal weergegeven als de mate waarin structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingdruk binnen de gemeente Land van Cuijk ligt enigszins onder het landelijke gemiddelde.

Positie gemeente Land van Cuijk

In de nota Risicomanagement Land van Cuijk is een methode vastgesteld om de kengetallen in samenhang te beoordelen. Op deze wijze kan een totaal oordeel worden gegeven over de financiële positie van de gemeente Land van Cuijk in vergelijking met voorgaande jaren. Ook kan de financiële positie worden vergeleken met andere gemeenten.

Kengetal	Begroting 2025	Score	Toelichting
Netto gecorrigeerde schuldquote	117%	20	Ten opzichte van de jaarrekening 2023 en de begroting 2024 neemt dit kengetal fors toe en groeit in de komende jaren verder door naar een risicovol niveau. De toename wordt veroorzaakt door de groei van de vaste en vlottende schulden als gevolg van het investeringsniveau.
Solvabiliteitsratio	25%	27	Ten opzichte van de jaarrekening 2023 en de begroting 2024 neemt dit kengetal af en daalt de komende jaren verder door naar een risicovol niveau. De daling wordt veroorzaakt door enerzijds een afname van het eigen vermogen (inzet reserves) en anderzijds een toename van het balanstotaal (met name de schuldpositie).

Grondexploitatie	8%	15	Ten opzichte van de begroting 2024 daalt dit kengetal en deze trend zet zich komende jaren voort als gevolg van de dalende waarde gronden in exploitatie. Het niveau "minst risicovol" wordt hierdoor versterkt.
Structurele exploitatieruimte	0%	6	Ten opzichte van de jaarrekening 2023 en de begroting 2024 neemt dit kengetal licht af en verschuift de komende jaren naar een meest risicovol niveau. Oorzaak is de forse terugval in financiële middelen vanaf 2026.
Belastingcapaciteit	93%	5	Dit kengetal blijft ten opzichte van de begroting 2024 en heeft als score "minst risicovol".
Totaalcijfer		73	

Conclusie:

In de Nota Risicomanagement Land van Cuijk is de streefwaarde van het totaalcijfer van de kengetallen bepaald op 78 punten en is minimaal 60 punten. Komt het puntentotaal onder de 70, dan wordt dit toegelicht en aangegeven hoe en wanneer het weer uitkomt op minimaal 70 punten.

De begroting 2025 van de gemeente Land van Cuijk laat een dalende trend zien waardoor het totaalcijfer van de kengetallen met 73 punten beneden de streefwaarde van 78 punten is gekomen. Zonder verdere maatregelen zal het totaalcijfer de komende jaren zelfs onder de minimale waarde van 60 punten komen.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud komen op diverse programma's voor. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Het betreft onderhoud van kapitaalgoederen voor:

- Wegen
- Openbare verlichting
- Groen
- Bomen
- Bos- en natuurterreinen
- Speelvoorzieningen
- Riolering
- Gebouwen
- Civiele objecten

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, het uit het beleid voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting. In de diverse tabellen staat een * bij exploitatie, dit betekent dat de kapitaallasten ten laste van de exploitatie komen. De volgende beheerplannen zijn in 2023 door de raad vastgesteld in het kader van integraal beheer openbare ruimte (IBOR).

Beheerplan	Datum vaststelling	Cyclus	Jaar herziening
------------	--------------------	--------	-----------------

Beheerplan wegen	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan openbare verlichting	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan groen	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan bomen	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan bos- en natuurterreinen	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan speelvoorzieningen	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan civieltechnische objecten	sep-23	5 jaar	2028
Beheerplan vastgoed	dec-23	5 jaar	2028
Water- en rioleringsprogramma (Wrp)	dec-23	3 jaar	2026

Openbare ruimte

De openbare ruimte wordt intensief gebruikt en is steeds belangrijker als ontmoetings- en verblijfsplek. De gebruikers van deze openbare ruimte verwachten dat deze aantrekkelijk is en aansluit op de behoeften. Het uitgangspunt daarbij is dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig is.

We staan voor een complexe opgave om de groeiende druk op onze wegen, pleinen en parken op een duurzame en zo kostenefficiënte wijze in te richten en te beheren. De grote vraagstukken zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, grondstoffenschaarste en gezondheid hebben een sterke relatie met het beheer van de openbare ruimte.

De komende decennia staat ook de nieuwe gemeente Land van Cuijk voor grote vervangingsopgaven. De grootste groei van de dorpen vond plaats in de naoorlogse periode. Veel gebouwen, infrastructuur en beplantingen uit die tijd moeten worden vernieuwd of vervangen. Deze vervangingsopgave is een grote kans voor vernieuwing en de verbinding met de sociaalmaatschappelijke opgaven. Kansen om gebieden gasloos te maken, klimaatadaptief en circulair.

De kwaliteit van de openbare ruimte, en daarmee ook het beheer, is van groot belang voor de lokale economie en de leefbaarheid in de kernen. Deze kwaliteit willen we minimaal vasthouden, waar mogelijk naar een hoger niveau tillen en aan laten sluiten bij het veranderend gebruik. In 2023 heeft harmonisatie van de diverse beheer -en beleidsplannen plaatsgevonden. Alle afzonderlijke beheerplannen zijn middels het integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) door de gemeenteraad vastgesteld en geven de uitvoeringskaders voor alle onderdelen in de openbare ruimte voor de komende jaren mee.

Wegen

Een grote gemeente als Land van Cuijk heeft ook een groot areaal aan wegen/verhardingen. In onderstaande tabel een onderverdeling

Omschrijving	Eenheid	Aantal
--------------	---------	--------

Asfaltverharding	m2	4.800.000
Elementenverharding (beton)	m2	2.400.000
Elementenverharding (gebakken materiaal)	m2	713.000
Betonverharding	m2	184.000
Zand -en halfverharde wegen	m2	1.700.000
Bermen (verhard)	m2	245.000
Markeringen (belijning)	km	560
Markeringen (figuratie)	m2	25.000

De wegverharding wordt, volgens de beleidsuitgangspunten van het integraal beheer openbare ruimte (IBOR) op beeldkwaliteit onderhouden. Hiervoor geldt kwaliteitsniveau B, met uitzondering van de centrumgebieden waarvoor A-niveau geldt.

We richten ons verder op een integrale aanpak om zoveel mogelijk werk met werk te kunnen maken. Denk daarbij aan combinatie met rioleringswerkzaamheden, verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid, werkzaamheden nutsbedrijven en woningbouwprojecten.

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan wegen	Budget	Dekking uit
Onderhoud verharding (groot onderhoud)	€ 2.605.000	Exploitatie
Onderhoud verharding (levensduurverlengend)	€ 1.300.000	Exploitatie*
Onderhoud verharding (klein onderhoud)	€ 344.000	Exploitatie
Vervanging verhardingen	€ 1.788.000	Exploitatie*
Onderhoud belijning en markeringen	€ 179.000	Exploitatie
Onderhoud onverharde wegen	€ 128.000	Exploitatie
Onderhoud wegbermen	€ 166.000	Exploitatie
Verstevigen wegbermen	€ 475.000	Exploitatie*

Openbare verlichting

In het kader van integraal beheer openbare ruimte (IBOR) is ook het beheerplan openbare verlichting vastgesteld. De missie voor de openbare verlichting is het realiseren en in stand houden van een duurzame en betrouwbare openbare verlichting, waarbij de burger zich veilig voelt in het openbaar gebied. De gemeente kiest er voor om nieuw te plaatsen verlichting tijdens nachtelijke uren te dimmen. In het buitengebied gaat de gemeente terughoudend om met verlichten om onnodige lichtvervuiling tegen te gaan. De gemeente heeft zo'n 22.000 lichtmasten in beheer.

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan openbare verlichting	Budget	Dekking uit
Onderhoud openbare verlichting	€ 350.000	Exploitatie

Vervanging openbare verlichting	€ 864.000	Exploitatie*
---------------------------------	-----------	--------------

Groen

Het openbaar groen wordt, volgens de beleidsuitgangspunten van het integraal beheer openbare ruimte (IBOR) op beeldkwaliteit onderhouden. Hiervoor geldt kwaliteitsniveau B, met uitzondering van de centrumgebieden (A). Het openbaar groen draagt bij aan een prettige leefomgeving en draagt bij aan klimaatadaptatie. Bij vervanging of reconstructie van groen wordt gezocht naar een integrale aanpak met andere beheeropgaven. Onderstaand een overzicht van de actuele kengetallen (bij benadering):

Omschrijving	Eenheid	Aantal
Bosplantsoen (binnen de bebouwde kom)	m2	659.000
Vaste planten	m2	48.000
Wisselperken	stuks	38
Bodembedekkers	m2	143.000
Heesters	m2	317.000
Hagen	m2	96.000
Grasveld	m2	1.370.000
Ruw gras (niet zijnde berm, binnen bebouwde kom)	m2	2.100.000
Bloemrijk gras	m2	37.000
Ruigte	m2	59.000
Ruigte (berm)	are	35.000
Ruw gras (berm)	are	26.000

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan groen	Budget	Dekking uit
Onderhoud openbaar groen	€ 4.450.000	Exploitatie
Vervanging groen	€ 575.000	Exploitatie*

Bomen

De gemeente Land van Cuijk heeft een groot areaal aan bomen. Het betreft zo'n 90.000 stuks. Bomen dragen bij aan het tegengaan van hittestress door het bieden van natuurlijke verkoeling. Verder dragen bomen bij aan leefgenot voor mens en dier. Het beheer van de bomen vindt plaats op basis van periodieke inspecties, waarbij veiligheid een leidend uitgangspunt is. Bij vervanging van bomen wordt vooral gezocht naar een integrale aanpak met andere beheeronderdelen.

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan bomen	Budget	Dekking uit
-------------------------------	--------	-------------

Onderhoud bomen	€ 1.343.000	Exploitatie
Vervanging bomen	€ 1.110.000	Exploitatie*

Bos- en natuurterreinen

De gemeente Land van Cuijk heeft een groene uitstraling en derhalve ook een grote omvang aan bos -en natuurterreinen in beheer. Voor bos -en natuurterreinen geldt dat er geen specifiek beheerniveau is vastgesteld. Het beheer sluit aan op de index "natuur en landschap" van de provincie. Voor terreinen die hieraan voldoen geldt instandhoudingsbeheer, voor de terreinen die hier nog niet aan voldoen geldt ontwikkelingsbeheer. Onderstaand een overzicht van het areaal aan bos -en natuuronderdelen:

Omschrijving	Eenheid	Aantal
Amfibieënpoeien	stuks	195
Bos met accent productie	ha	495
Bos met accent recreatie	ha	100
Cultuurbos	ha	90
Knipscheerheg struweel (Maasheggen)	km	105
Droge heide	ha	16
Droog bos met accent natuur	ha	210
Houtwallen jeneverbes struweel	ha	8
Klein bosje	ha	10
Knip -en scheerheg	ha	3
Kruiden -en faunarijk grasland	ha	155
Nat hooiland	ha	5
Nat bos met accent natuur	ha	20
Dassenraster	km	10
Veekerend raster	km	20

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan bos- en natuurterreinen	Budget	Dekking uit
Onderhoud bos- en natuurterreinen	€ 496.000	Exploitatie

Speelvoorzieningen

De gemeentelijke speelvoorzieningen dragen bij aan tal van thema's als ontmoeten in de buitenruimte en natuurlijk het bewegen. De insteek is dat speelvoorzieningen uitdagend zijn, ruimte bieden voor samenspelen, maar ook voor vrij spel en dat het bijdraagt aan vergroenen en landschapsverbetering om zo onder andere ook bij te dragen aan een

klimaatadaptieve leefomgeving. Voor speelvoorzieningen geldt dat er functioneel beheer plaats vindt: de veiligheid en de technische kwaliteit is van primair belang. De gemeente heeft het onderstaande areaal aan speelvoorzieningen in beheer:

Omschrijving	Eenheid	Aantal
Speeltoestellen	stuks	1081
Sporttoestellen	stuks	399
Speelprikkel	stuks	101
Verhardingen	m2	11.200
Veiligheidsondergrond	m2	35.000

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan speelvoorzieningen	Budget	Dekking uit
Onderhoud speelvoorzieningen	€ 179.000	Exploitatie
Vervanging speelvoorzieningen	€ 700.000	Exploitatie*

Riolering

De voormalige, afzonderlijke gemeenten kenden ieder hun eigen VGRP, maar vanuit het samenwerkingsverband Land van Cuijk is het beleid op dit vlak al grotendeels geharmoniseerd en in 2023 formeel bekrachtigd met het vaststellen van het "programma water en riolering 2024-2026". De specifieke aandachtspunten in de planperiode zijn:

- Data verder op orde krijgen zodat er goede "wateroverlast berekeningen" kunnen worden gemaakt;
- Onderzoek naar H2S-gassen;
- Klimaatbestendigheid vergroten binnen de gemeente, o.a. met de projectgroep Klimaatbestendig Land van Cuijk.

Vanuit het ministerie is in 2022 aangegeven dat bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen "water en bodem sturend" moeten zijn. Dit zal de komende jaren ook de nodige opgaven met zich meebrengen in het kader van omgaan met hemelwater en klimaatadaptieve keuzes.

De gemeente heeft het volgende areaal te beheren:

Omschrijving	Eenheid	Aantal
Kolken	stuks	36.000
Lengte vrijvervalriolering	km	561
... vuilwater	km	77
... hemelwater	km	122
... gemengd	km	362
Drukriolering	km	400
Persleiding (excl. drukrioolstelsel)	km	15
Drainage	km	5

Infiltrerende verharding	ha	10
Wadi's en bodempassages	ha	35
IT -en DIT-riool	km	27
Overige voorzieningen hemelwater	stuks	220
Lijn -en roostergoten	km	8
Gemalen droge opstelling en randvoorzieningen	stuks	35
Gemalen natte opstelling	stuks	110
Pompunits mechanische riolering	stuks	1.850
IBA's, decentrale zuiveringen en septic-tanks	stuks	95
Watergangen	km	560
Beschoeiingen	km	20
Duikers in het oppervlaktewater in beheer	stuks	1.300

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving	Budget	Dekking uit
Uitvoeringsprogramma water en riolering 2024-2026	€ 11.120.000	Rioolheffing

Gebouwen

M.i.v. 2024 zijn de gemeentelijke maatschappelijke vastgoedobjecten opgenomen in een vastgoedregistratie. Met de vastgoedregistratie is een volgende stap gezet om het beheer en onderhoud beter in grip te krijgen. In 2024 is daarnaast gestart met de uniformering en actualisatie van het meerjarig onderhoudsprogramma (MJOP) van diverse gemeentelijke vastgoedobjecten. Het uitvoeringstraject van deze actualisatie loopt door in 2025 en is onderdeel van de jaarlijkse activiteiten om de onderhoudsstaat van de verschillende vastgoedobjecten in beeld te houden. In 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan de routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed.

Civiele objecten

In 2023 is in het kader van integraal beheer openbare ruimte (IBOR) het achterliggende beheerplan "civieltechnische kunstwerken" vastgesteld.

De gemeente Land van Cuijk heeft een groot aantal civieltechnische kunstwerken in beheer, onderstaand de onderverdeling:

Soort object	Eenheid	Aantal
Bruggen	Stuks	190
Keersluis	Stuks	1
Tunnels en viaducten	Stuks	20
Kades en keerwanden	Stuks	37
Aanlegsteigers	Stuks	15
Straatelementen	Stuks	23
Duikers	Stuks	27
Diversen	Stuks	19

Voor de civieltechnische kunstwerken geldt dat het er functioneel beheer plaats vindt: de veiligheid en de technische kwaliteit is van primair belang.

Financiële consequenties beleidskader

Omschrijving beheerplan civieltechnische kunstwerken	Budget	Dekking uit
Onderhoud civieltechnische kunstwerken	€ 230.000	Exploitatie
Groot onderhoud civieltechnische kunstwerken	€ 216.000	Voorziening
Vervanging civieltechnische kunstwerken	€ 60.000	Exploitatie*

4. Financiering

Algemeen

Deze paragraaf vloeit voort uit bepalingen van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet beoogt het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden en het beheersen van financiële risico's. Voor de gemeente Land van Cuijk is deze regelgeving vertaald in een 'treasurystatuut' dat door de gemeenteraad is vastgesteld op 3 januari 2022.

Treasuryfunctie

In het treasurystatuut worden allereerst het begrippenkader en de doelstellingen van de treasuryfunctie geformuleerd. Deze worden vervolgens geconcretiseerd voor verschillende deelgebieden van treasury: risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer. Daarna worden de organisatorische randvoorwaarden van de treasuryfunctie weergegeven. Daarbij ligt het accent op de helderheid betreffende de verdeling van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Tot slot worden de uitgangspunten vastgelegd voor de informatie die noodzakelijk is om het gehele proces beheersbaar en meetbaar te maken en te houden.

De treasuryfunctie van onze gemeente dient tot:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, valutarisico's, kredietrisico's en interne liquiditeitsrisico's.
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- Het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van de financiële verordening.

Risicobeheer

De financiële risico's bestaan uit renterisico's, koersrisico's, valutarisico's, interne liquiditeitsrisico's en kredietrisico's.

De Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken. In het door de raad vastgestelde Treasurystatuut wordt aangegeven hoe de gemeente Land van Cuijk deze wet in de praktijk toepast. Het doel van dit statuut is, naast het beperken van deze risico's, het verhogen van een slagvaardig beleid bij het aantrekken respectievelijk het uitzetten van gelden. Een belangrijke eis uit de Wet FIDO is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer prudent (voorzichtig) dient te zijn. De gemeente Land van Cuijk heeft geen beleggingen die niet in het verlengde van de publieke taak liggen.

Renterisico

Bij de inwerkingtreding van de Wet FIDO is het begrip 'renterisiconorm' ingevoerd. De renterisiconorm beoogt een zodanige opbouw van de leningenportefeuille, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen wordt beperkt. Uitgangspunt hierbij is om zoveel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De wettelijk vastgestelde renterisiconorm van 20% houdt in dat in enig jaar de aflossing van de lange schuld niet hoger mag zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Uit de berekening van de huidige renterisiconorm, zoals hieronder weergegeven, blijkt dat voor de jaren 2025- 2028 de renterisiconorm niet wordt overschreden.

Koersrisico

De koersrisico's van de gemeente zijn zeer beperkt omdat uitsluitend middelen worden uitgezet bij de schatkist of bij andere overheden. Dit gebeurt in vastrentende waarden. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de einddatum is dus geen sprake van koersrisico's.

Valutarisico

Valutarisico's worden door onze gemeente uitgesloten. Er worden uitsluitend leningen verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's. Aandelen worden in de balans opgenomen tegen de nominale waarde, waardoor er geen koersrisico's worden gelopen.

Kredietrisico

De gemeente gaat leningen aan, zet middelen uit en verleent garanties uitsluitend ten behoeve van de publieke taak. Uitzettingen geschieden uitsluitend aan tegenpartijen die aan de in het treasurystatuut genoemde eisen voor kredietwaardigheid voldoen. Daardoor worden kredietrisico's beperkt.

Kasgeldlimiet

Om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken is in de Wet FIDO de kasgeldlimiet opgenomen. Dit houdt in dat de gemeente haar financieringsbehoefte voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten bij aanvang van het jaar. Voor onze gemeenten bedraagt de limiet voor 2025 € 28.237.085.

Renterisiconorm

Voor de lange termijn wordt de renteonzekerheid uitgedrukt in het renterisico. In de Wet Fido is een renterisiconorm voor decentrale overheden vastgelegd. Het uitgangspunt van de

renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden (leningen met een looptijd van langer dan één jaar). Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Gelet op de huidige opgenomen geldleningen komen we niet in de problemen met de renterisiconorm in 2025.

Modelstaat B (Renterisico vaste schuld over de jaren 2025 t/m 2028)					
Stap	Variabelen renterisico(norm)	Jaar T:	Jaar T+1:	Jaar T+2:	Jaar T+3:
		2025	2026	2027	2028
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	9.894.782	9.402.746	9.302.042	9.310.489
3	Renterisico (1 + 2)	9.894.782	9.402.746	9.302.042	9.310.489
4	Renterisiconorm	66.440.200	60.962.400	59.521.400	59.468.800
5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	56.545.418	51.559.654	50.219.358	50.158.311
5b = 3 > 4	Overschrijding renterisiconorm				
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal jaar T	332.201.000	304.812.000	297.607.000	297.344.000
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4 = 4a x 4b / 100	Renterisiconorm (van alleen jaar T)	66.440.200	60.962.400	59.521.400	59.468.800

Schatkistbankieren

Op basis van de Wet Verplicht schatkistbankieren zijn decentrale overheden (o.a. gemeenten) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist bij het Ministerie van Financiën aan te houden. Dit houdt in dat geld en vermogen niet bij banken en instellingen buiten de schatkist mogen worden gehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden.

Financiering

De commissie BBV heeft in 2023 een nieuwe rentenotitie uitgebracht. In deze notitie wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De belangrijkste wijziging, van de nieuwe rentenotitie, betreft de rentetoe rekening aan de grondexploitaties. Vanaf 2016 was in verband met de invoering van

de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor grondexploitatie de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitatie. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitatie vervallen en ligt het voor de hand de rente-omslag ook te gebruiken voor de rente aan de grondexploitatie. In onderstaand overzicht wordt o.a. inzicht gegeven in de rentelasten en het renteresultaat.

Rentetoerekening

De commissie BBV heeft in 2017 een rentenotitie uitgebracht waarin men adviseert om het renteschema uit deze notitie op te nemen in de financieringsparagraaf. In onderstaand overzicht wordt hierdoor o.a. inzicht gegeven in de rentelasten en het renteresultaat.

Renteschema (Begroting 2025)		Bedragen (x € 1.000)
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	5.026
b	De externe rentebaten (idem)	95
	Saldo rentelasten en rentebaten	4.931
	De rente die aan de facilitaire grondexploitatie (kostenverhaal) moet worden doorberekend	310
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-310
d1.	Rente over eigen vermogen	-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	4.621
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	4.456
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	165

5. Bedrijfsvoering

Algemeen

De paragraaf Bedrijfsvoering biedt inzicht in de beleidsvoornemens betreffende bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en beleid (waaronder de administratieve organisatie, treasury, planning en control en de interne controle) en facilitaire dienstverlening. De kwaliteit van onze bedrijfsvoering bepaalt mede het welzijn van onze dienstverlening.

Ook in het jaar 2025 worden verdere kaders gesteld om te komen tot een wendbare, innovatieve en betrouwbare organisatie waarin de opgaven vanuit de kernen centraal staan en er goed wordt samengewerkt.

Personeel

In 2025 worden de thema's Strategische Personeelsplanning (SPP), Duurzame Inzetbaarheid en Leren & Ontwikkelen vanuit de HRM beleidsvisie onder de werktitel "het Land van Cuijk ontwikkelt door" verder verankerd in de organisatie. Het centraal stellen van de medewerkers, arbeidsverhoudingen en medewerkers ontwikkeling zijn hierin belangrijke aspecten.

Om naar een nieuw realistisch perspectief te bewegen, sturen wij in 2025, op basis van SPP, verder op de gewenste structurele en incidentele capaciteit. Dit om met de juiste ambtelijke realisatiekracht uitvoering te kunnen geven aan onze opgaven en ambities. Dat betekent dat er nadrukkelijk gekeken gaat worden naar de gewenste/noodzakelijk geachte capaciteitsvraag versus de bestaande bezetting. Dit kan in 2025 leiden tot aanpassingen in de formatie en functies zoals dat voor LvC is vastgesteld. Dit met het doel de inzet vanuit de organisatie en de uitvoering van de ambities in balans te brengen.

De gemeente Land van Cuijk beweegt zich in een omgeving die voortdurend verandert door bijvoorbeeld technologische ontwikkelingen en verandering van gemeentelijke taken. Daarnaast zorgen ook bestuurlijke ontwikkelingen voor dynamiek. Dit vraagt om duurzaam inzetbare medewerkers die zelf in staat zijn regie te nemen over hun loopbaan en gezond en gemotiveerd aan het werk kunnen blijven. Om dit te bewerkstelligen zijn de HRM thema's van de gemeente Land van Cuijk; "opleiding & ontwikkeling, mobiliteit & flexibiliteit en vitaliteitsbeleid & gezondheid" in 2025 aangesloten bij de thema's uit de CAO Gemeenten.

In 2025 verhuizen we naar het nieuwe gemeentehuis te Boxmeer. "Samen onder één dak" maakt dat activiteit gericht werken een belangrijk thema is waarbij flexibel werken, vitale medewerkers en duurzame reisbewegingen centraal worden gesteld.

Het verankeren van de genoemde thema's in 2025 dragen mede bij aan het versterken van de krachtige werkgeverspositie van de gemeente Land van Cuijk binnen de regionale arbeidsmarkt.

Dienstverlening en huisvesting

Als gemeente Land van Cuijk verbinden we ons aan de kernwaarden betrouwbaar, innovatief en wendbaar. Deze kernwaarden zijn bepalend voor het imago van de organisatie. Door de kernwaarden in onze dienstverlening toe te passen, blijven we geloofwaardig. Uiteindelijk blijven we steeds op zoek naar manieren waarop we onze dienstverlening kunnen verbeteren. Innoveren doen we waar mogelijk samen onze inwoners en (maatschappelijk) ondernemers bij het verbeteren van onze dienstverlening.

De nadruk in het dienstverleningsconcept, inclusief het uitvoeringsplan, ligt op het ontwikkelen van de dienstverlening. Het continu verbeteren van de kwaliteit van onze (digitale) dienstverlening vraagt om het voortdurend meten op alle contactkanalen,

producten en processen. De antwoorden uit deze verschillende onderzoeken geven waardevolle informatie over de aspecten waarop de organisatie wordt gewaardeerd of waar juist ruimte is voor verbetering. Hiermee kunnen we situationeel op zoek gaan naar waar dienstverlening nog beter kan en tegelijkertijd geeft het inzicht in hoe betrouwbaar, innovatief en wendbaar we zijn. Om deze kernwaarden goed in te kunnen zetten en toe te kunnen (blijven) passen, is het nodig om structureel te investeren in expertise en middelen. Daarnaast blijft de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening en online communicatie van belang.

Eind 2024 wordt het vernieuwbouwde gemeentehuis Land van Cuijk te Boxmeer bouwkundig opgeleverd. Aansluitend zal de inrichting van het gemeentehuis plaatsvinden. Vanaf het tweede kwartaal 2025 zal onze dienstverlening plaatsvinden vanuit deze centrale huisvesting.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging en Privacy zal in 2025 zal gaan over een verdere professionalisering waarbij we de uitwerking van de afgelopen drie jaar investeren moeten terugzien. Daarnaast zal veel aandacht blijven uitgaan naar regelmatige bewustwordingsacties richting medewerkers en management.

We blijven stappen zetten bij het controleren en toezien op impactvolle en risicovolle processen en applicaties. Zijn hier persoonsgegevens bij betrokken, dan doen we dit via Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Daarnaast wordt het Control Framework verder uitgebreid. Hieraan verbinden we de bestaande auditprocedures van ENSIA, DigiD, Suwinet en de Wet politiegegevens.

In 2025 blijven we vooruit kijken naar de toekomst en investeren we in kennis, advisering en het begeleiden van de implementatie van NIS2 (Cyberbeveiligingswet) en Kunstmatige Intelligentie (AI). Bovendien zal gekeken worden hoe dit goed geïntegreerd kan worden in de adviserende, toezichthoudende en controlerende taken van het cluster Informatiebeveiliging en Privacy.

Inkoop

De gemeente Land van Cuijk werkt voor wat betreft inkoop en aanbesteden volgens de Aanbestedingswet 2012 die is ingaan op 1 juli 2016. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Land van Cuijk (vastgesteld in uw raad van 29 september 2022) is dan ook een uittreksel van voornoemde wetgeving. Wel is er in het eigen beleid extra aandacht voor specifieke items waar rekening mee gehouden dient te worden. Denk hierbij aan het kansen bieden aan de lokale en regionale economie. Tevens is er aandacht voor social return (Kadernotitie 3.0), duurzaamheid en circulariteit.

Interne controle

Het college van burgemeester en wethouders geeft een rechtmatigheidsverantwoording betreffende de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording wordt door de externe accountant beoordeeld op getrouwheid.

Het cluster interne auditing heeft als doel de borging van deze rechtmatigheid en de getrouwheid van de jaarstukken van de gemeente. Dit doen we op grond van het vastgestelde normenkader en relevante wet- en regelgeving op basis van het interne controleplan.

Voor 2025 willen we interne auditing verder professionaliseren. Dit willen we realiseren aan de hand van een controleplanning op basis van risico analyse, de controle uitvoering van gegevensgericht naar procesgericht en daar waar mogelijk op basis van data analyse en een verdere samenwerking met andere clusters.

ICT

De uitdagingen en vraagstukken rondom de informatievoorziening en ICT worden steeds groter en complexer. Daarnaast volgen ontwikkelingen elkaar steeds sneller op. De afgelopen twee jaar is er gewerkt aan het leggen van een stabiele basis voor zowel informatieadvies als ICT. In deze periode is er minder aandacht besteed aan trends, verplichtingen en ontwikkelingen die er op ons afkomen. In 2025 moeten wij hiermee aan de slag, zodat we ook in de toekomst een stabiele en robuuste ICT omgeving behouden.

Om een toekomstbestendige ICT omgeving en informatievoorziening te kunnen realiseren en borgen is er in 2024 een nieuw informatiebeleidsplan, visie op de digitale werkplek en datastrategie opgesteld. De start van de implementaties van de visies zal in 2025 plaatsvinden. Het implementeren van de opgestelde visies vraagt veel capaciteit en kennis van de teams. We dienen namelijk ook de huidige winkel draaiende te houden. Dit vraagt om extra inzet van kennis en kunde. Om de uitdagingen adequaat het hoofd te bieden, is het vereist om extra te investeren in de informatievoorziening.

Informatiebeheer

Ook in 2025 is het doel om het informatiebeheer van de organisatie te optimaliseren. Het op orde hebben en houden van de informatiehuishouding is niet alleen een wettelijke verplichting, maar ook een voorwaarde voor openheid en transparantie. De juiste informatie op de juiste plaats (integere informatie) draagt bij aan een efficiënte taakuitvoering en daarnaast aan informatieveiligheid en -privacy. In de huidige informatiebeleidsvisie gemeente Land van Cuijk is vastgelegd dat alle informatie, zoveel als mogelijk, in één centraal zaakstelsel wordt gebundeld. Daarom blijft optimalisatie van ons zaakstelsel "Join Zaak en Document" ook in 2025 een voortdurend aandachtspunt en wordt er uitvoering gegeven aan de actiepunten uit het verbeterplan informatiebeheer 2024-2025. Naast de reguliere werkzaamheden is er in 2025 extra aandacht voor de verhuizing naar Boxmeer en de ontwikkelingen op het gebied van Microsoft 365 en de impact hiervan op de informatiehuishouding.

Financiën

De afgelopen tijd is steeds meer ingezet op realistisch begroten, zowel op de korte als de lange termijn. Dit proces zal ook in 2025 verder worden geborgd. Dit gaan we doen middels de P&C cyclus en de (kaderstellende) verordeningen.

In het kader van processen richten we onze aandacht ook meer op de toekomst. Denk hierbij aan robotisering, automatisering en digitalisering, dit ten behoeve van onze interne en externe dienstverlening.

6. Verbonden partijen

Algemeen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting en jaarstukken aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft. Dat zijn deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen. Het is niet de bedoeling te rapporteren over alle partijen waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is. Het criterium is daarom gelegd bij die partijen waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang (artikel 1 lid d BBV) wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Met een financieel belang (artikel 1 lid c BBV) wordt bedoeld: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Overzicht verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regeling	Programma	Gemeenschappelijke regeling	Vennootschappen en coöperaties	Stichtingen en verenigingen
Euregio Rijn-Waal	3	X		
Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	7	X		
Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant	6	X		
Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)	1	X		
GGD Hart voor Brabant	6	X		
Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN)	1	X		
Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost	6	X		
GR voor het toezicht op het openbaar onderwijs	4	X		
Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant	4	X		
Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	6	X		
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost	1			X
Bank Nederlandse gemeenten	1		X	
Regio Noord-Oost Brabant	3			X
Brabant Water	1		X	
Agrifood Capital	3			X
Regionaal Bedrijvenpark Laarakker	3		X	

Enexis Holding N.V.	3		X	
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	3		X	
CSV Amsterdam BV	3		X	

Bijzondere ontwikkelingen

Gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen

Per 1 juli 2022 is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Het doel van deze wetswijziging is het versterken van de positie van de raden bij besluitvorming door gemeenschappelijke regelingen. Een ander doel is de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken. Dit gebeurt deels door bestaande bevoegdheden aan te passen. De wet biedt ook nieuwe instrumenten aan voor de raad.

Een deel van deze wijzigingen volgt direct uit de wet en gold meteen op 1 juli 2022. Een aanpassing van de GR is hiervoor niet nodig. De wet schrijft voor dat de andere wijzigingen binnen twee jaar, uiterlijk op 1 juli 2024, opgenomen moeten zijn in de GR. Een aantal gemeenschappelijke regelingen en de coördinatiegemeente Meierijstad hebben het voortouw genomen om samen een plan van aanpak te maken voor de invoering van de gewijzigde Wgr. In de raadsinformatiebrief RIS 2023-RIB-131 d.d. 28 juni 2023 bent u hierover geïnformeerd. Inmiddels zijn alle gemeenschappelijke regelingen hierop aangepast.

Motie Kritisch op gemeenschappelijke regelingen

In de raadsvergadering van 6 juli 2023 is de motie "Kritisch op- gemeenschappelijke regelingen" aangenomen. In deze motie verzoekt de gemeenteraad het College 1. om in het vervolg zowel in het dagelijks bestuur en algemeen bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regelingen als in haar eigen besluitvorming kritischer te zijn op de kosten bij gemeenschappelijke regelingen en 2. in raadsvoorstellen over P&C stukken van gemeenschappelijke regelingen een meerjarig overzicht van de kosten voor onze gemeente en de effecten hiervan op ons begrotingssaldo toe te voegen. Het College heeft deze motie gedeeld met de deelnemende gemeenten in het coördinatie-overleg en uitgevoerd in 2024 bij de behandeling van de Kadernota's en Begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

Motie Uniforme aanpak gemeenschappelijke regelingen

In de raadsvergadering van 27 juni 2024 is de motie "Uniforme aanpak gemeenschappelijke regelingen" aangenomen. In deze motie verzoekt de gemeenteraad het College om in te zetten op een generieke bezuiniging vanaf 2026 die in verhouding staat tot de gemeentelijke bezuinigingsopgave, in beginsel bij alle gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden en dit te organiseren tussen alle gemeenten in onze regio. Het College heeft deze motie inmiddels ingebracht in het coördinatie-overleg gemeenschappelijke regelingen.

Centrumregelingen

De gemeente Land van Cuijk neemt deel aan twee centrumregelingen, te weten Centrumregeling WMO Brabant Noordoost en centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant. De Wet gemeenschappelijke regelingen kent vijf (publiekrechtelijke) samenwerkingsverbanden: Openbaar lichaam, Bedrijfsvoeringsorganisatie, Gemeenschappelijk orgaan, Centrumregeling en Regeling zonder meer. Bij een centrumregeling worden bestuursbevoegdheden van het ene gemeentebestuur gemandateerd aan en uitgeoefend door het gemeentebestuur van een andere gemeente. Een centrumregeling vereist geen nieuwe organisatie; er is anders dan bij het openbaar lichaam, de bedrijfsvoeringsorganisatie en het gemeenschappelijk orgaan geen sprake van verzelfstandiging. Er is ook geen sprake van een eigen rechtspersoonlijkheid. Derhalve vallen de centrumregelingen niet onder de verbonden partijen.

Euregio Rijn-Waal

Algemene informatie		
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme	
URL:	https://www.euregio.org/	
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen	
Bestuurlijk vervanger:		
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling	
Bestuurlijk belang		
Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur Euregioraad door Marieke Moorman, Maarten Jilisen, Marcel van den Elzen en een vacature. Vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door Marieke Moorman.		
Openbaar belang		
De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij ongeveer 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.		
De belangrijkste risico's		
Niet van toepassing		
Financieel belang		
Vanaf 2024 wordt de bijdrage jaarlijks verhoogd. Hierbij wordt uitgegaan van de gemiddelde inflatie in Nederland en Duitsland van de afgelopen 5 jaar. De nieuwe bijdrage 2025 is nog niet bekend. De werkelijke bijdrage 2023 bedroeg € 18.625 en de werkelijke bijdrage 2024 € 19.300.		
	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	24.498	24.498

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Algemene informatie	
Programma:	7. Milieu
URL:	https://www.odbn.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	David Sölez

Bestuurlijk vervanger:			
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk belang			
Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door David Sölez.			
Openbaar belang			
De omgevingsdienst voert voor de deelnemende gemeenten en de provincie taken uit op het gebied van omgevingsrecht en levert als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage aan een schone, leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant-Noord. De werkwijze van de omgevingsdienst is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de uitvoeringskosten voor overheid en samenleving en het verder optimaliseren van vergunningverlening en toezicht en handhaving.			
De belangrijkste risico's			
Iedere organisatie loopt natuurlijk risico's. De omgevingsdienst streeft ernaar om risico's zoveel mogelijk te ondervangen door het treffen van beheersmaatregelen, de benodigde verzekeringen af te sluiten en/of buffers te vormen voor niet voorzienbare financiële tegenvallers. Aan het begin van 2021 is een nieuwe actualisatie van het risicoprofiel van de omgevingsdienst uitgevoerd. Hierbij zijn alle financiële risico's meegenomen die, na het nemen van beheersmaatregelen, nog steeds een mogelijke financiële impact hebben die niet uit de reguliere exploitatie gedekt kan worden. Eventuele risico's die afgedekt zijn door middel van een verzekering, een getroffen voorziening of een specifiek aangewezen bestemmingsreserve, zijn buiten beschouwing gelaten. Bij het bepalen van de impact van het risico is rekening gehouden met de kans van optreden van het risico. De impact van het risico wordt daardoor bepaald door de ingeschatte financiële jaarmvang te vermenigvuldigen met de kans van optreden. Daar waar een risico mogelijk een meerjarig effect heeft, is uitgegaan van het principe dat de financiële impact in één jaar vermenigvuldigd is met twee, vanuit het principe dat twee jaar doorgaans voldoende is om maatregelen te nemen om de financiële impact van het risico te beperken of te verwerken in de begroting. Per risico zijn de genomen beheersmaatregelen opgenomen en is inzicht gegeven in de financiële omvang, kans van optreden en impact van het risico.			
Financieel belang			(bedragen x € 1.000)
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	nb	3.725	4.675
Eigen vermogen per 1-1	nb	9.262	8.157
Eigen vermogen per 31-12	nb	8.157	8.160
Vreemd vermogen per 1-1	nb	12.329	11.529
Vreemd vermogen per 31-12	nb	11.529	11.491
Resultaat	nb	35	0

Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant - bestuur

Algemene informatie	
Programma:	6. Sociaal domein
URL:	https://www.wvs-nb.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Willy Hendriks - van Haren
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk belang	
Gemeenten zijn (indirect) eigenaar/aandeelhouder van IBN. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningsschap. Sinds 2019 is er een nieuwe governance structuur operationeel. Vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door Willy Hendriks - van Haren.	
Openbaar belang	
Het Werkvoorzieningsschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningsschap is namens elf gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.	
De belangrijkste risico's	

De hele operatie waarbij één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt werd geïntroduceerd is ook een bezuinigingsmaatregel. Met minder geld meer werkzoekenden bedienen. De financiële consequenties zullen geleidelijk in beeld worden gebracht met de daarbij behorende keuzes

Financieel belang

(bedragen x € 1.000)

	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	24,248	24,710	24,766
Eigen vermogen per 1-1	28.788	28.554	28.554
Eigen vermogen per 31-12	28.554	28.554	28.554
Vreemd vermogen per 1-1	1.054	179	179
Vreemd vermogen per 31-12	179	179	179
Resultaat	0	0	0

Brabant Historisch Informatie Centrum (BHIC)

Algemene informatie

Programma:	1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid
URL:	https://www.bhic.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Marieke Moorman
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang

De gemeente Land van Cuijk is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door burgemeester Moorman.

Openbaar belang

Het Brabants Historisch Informatie Centrum heeft een wettelijke taak en een maatschappelijke opgave. De wettelijke taak bestaat uit het goed, geordend en toegankelijk beheren voor het Rijk, de aangesloten gemeenten, de aangesloten waterschappen en de provincie van de archieven die aan het BHIC zijn overgedragen. Dit alles volgens de Archiefwet en de daaruit voortvloeiende richtlijnen. De maatschappelijke opgave is de verspreiding van de kennis van de Brabantse geschiedenis.

De belangrijkste risico's

Uitgangspunt blijft dat binnen het beschikbare budget wordt gebleven en dat nieuw beleid budgettair neutraal wordt gerealiseerd. Belangrijkste risico's zijn gerelateerd aan de bijdragen van de participanten en prijsstijgingen.

Financieel belang

bedragen x € 1.000)

	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	354,2	398,1	424,5
Eigen vermogen per 1-1	1.576	1.621	1.477
Eigen vermogen per 31-12	1.621	1.477	1.299
Vreemd vermogen per 31-12	1.100	990	880

Algemene informatie			
Programma:	6. Sociaal domein		
URL:	https://www.ggdhvb.nl		
Verantwoordelijk bestuurder:	Willy Hendriks - van Haren		
Bestuurlijk vervanger:			
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk belang			
Vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door Marieke Moorman en Willy Hendriks - van Haren.			
Openbaar belang			
<p>De GGD geeft uitvoering aan de wet Publieke Gezondheid. De GGD doet dit in opdracht van de binnen de regio Oost-Brabant vallende 19 gemeenten. Het doel van de GGD is om mensen gezonde kansen te bieden om alles uit hun leven te halen. Het beleid van de GGD richt zich op de publieke en preventieve gezondheid; de taken die de overheid op zich neemt om de gezondheid van iedereen te bewaken, beschermen en bevorderen, zonder dat mensen daar altijd om vragen. Daarbij hebben ze extra aandacht voor mensen die meer hulp nodig hebben, bijvoorbeeld omdat ze kwetsbaar zijn of zorg mijden. Samenwerking staat daarbij centraal. De GGD wil haar kennis actief verbinden aan partijen in het sociaal- en veiligheidsdomein en het openbaar bestuur. De financiële voordelen, kwaliteit zorg/dienstverlening en het brede pakket aan diensten zijn argumenten voor gemeenten om deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.</p> <p>Taken GGD:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdgezondheid • Gezondheidsbescherming • Gezondheidsbevordering en leefstijl • Monitoren, signaleren en advies • Toezicht houden • Publieke gezondheid bij rampen en crisis • Openbare geestelijke gezondheidszorg 			
De belangrijkste risico's			
<ul style="list-style-type: none"> • Het werk kan onder door nieuwe ontwikkelingen onder druk komen staan, zoals de oorlog in Oekraïne en de vluchtelingen uit dat land, een toenemende asielstroom en een pandemie. • Dubbele vergrijzing en toenemende druk op de mantelzorg. • Hervorming van de jeugdzorg heeft invloed op de werkzaamheden van de GGD. • Door schaarste op de arbeidsmarkt vertrekken medewerkers en zijn vacatures moeilijk in te vullen. Dit kan leiden tot achterstanden in het primaire proces. 			
Financieel belang			
(bedragen x € 1.000)			
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	3.884,3	3.894,5	4.115
Eigen vermogen per 1-1	7.749	4.024	4.459
Eigen vermogen per 31-12	4.024	4.459	3.980
Vreemd vermogen per 31-12	17.769	12.924	13.174

Veiligheidsregio Brabant Noord (VRBN)

Algemene informatie	
Programma:	1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

URL:	https://www.vrbn.nl		
Verantwoordelijk bestuurder:	Marieke Moorman		
Bestuurlijk vervanger:			
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk belang			
Vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door Marieke Moorman.			
Openbaar belang			
De Veiligheidsregio Brabant-Noord heeft als taak zorg te dragen voor crisisbeheersing, risicobeheersing, brandweezorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crisis met als doel gezamenlijk de fysieke veiligheid en maatschappelijke continuïteit in de regio te borgen.			
De belangrijkste risico's			
De Veiligheidsregio wordt geconfronteerd met forse prijsstijgingen op drie onderdelen, namelijk huisvesting, energie en personeelslasten. Zij wordt hiervoor gecompenseerd via de indexering van de gemeentelijke bijdrage. De daadwerkelijke consequenties zijn voor 2025 moeilijk in te schatten.			
Financieel belang			
Begroting 2025 is gebaseerd op begroting VRBN 2025.			
(bedragen x € 1.000)			
		Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente		6.600	6.882
Eigen vermogen per 1-1		15.924	19.149
Eigen vermogen per 31-12		19.149	21.252

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost

Algemene informatie	
Programma:	6. Sociaal domein
URL:	https://www.regiotaxinoordoostbrabant.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Willy Hendriks - van Haren
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk belang	
Vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door Willy Hendriks - van Haren.	
Openbaar belang	
De regeling heeft ten doel het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een stelsel van kwalitatief hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer. Dit samenwerkingsverband is opgericht om een geïntegreerd en algemeen toegankelijk vervoerssysteem te ontwikkelen op grond van de Wmo, waardoor mensen zich lokaal kunnen verplaatsen. De doelgroep van deze regeling zijn mensen met een beperking die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer en andere inwoners van Land van Cuijk.	
De belangrijkste risico's	
Belangrijkste risico's betreffen:	
1. Stijging vervoersvolume als gevolg van demografische en maatschappelijke ontwikkelingen;	

2. Onzekerheden beheersbaarheid van vervoer (aanbesteding, voldoende personeel etc.);
3. Effecten NEA-indexering (o.a. stijgende energieprijzen, stijgende lonen etc.).

Financieel belang

(bedragen x € 1.000)

	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente netto exploitatiekosten		830	727
Bijdrage gemeente Beheerskosten		135	135
Eigen vermogen per 1-1	844	839	639
Eigen vermogen per 31-12	839	764	539
Vreemd vermogen per 1-1	368	391	350

GR voor het toezicht op het openbaar onderwijs

Algemene informatie			
Programma:	4. Onderwijs		
Verantwoordelijk bestuurder:	Joost Hendriks		
Bestuurlijk vervanger:			
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling		
Bestuurlijk belang			
De gemeente Land van Cuijk is centrumgemeente. Daarnaast is de wethouder onderwijs uit elke betrokken gemeente vertegenwoordigd in het Overlegorgaan toezicht openbaar onderwijs dat jaarlijks advies uitbrengt aan de centrumgemeente over de uitvoering van de toezichthoudende taken.			
Openbaar belang			
Het bestuur van het openbaar onderwijs is ondergebracht bij deze stichting. De gemeente heeft op grond van artikel 48 van de Wet op het primair onderwijs een toezichthoudende taak ten aanzien van het openbaar onderwijs. Het toezicht beperkt zich tot de in de wet genoemde taken.			
De belangrijkste risico's			
Niet van toepassing.			
Financieel belang			
Voor de uitvoering van de toezichthoudende taken en het secretariaat van het Overlegorgaan toezicht openbaar onderwijs door de centrumgemeente verstrekt elke deelnemende gemeente een gelijke bijdrage.			
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	0	0	0

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant

Algemene informatie	
Programma:	4. Onderwijs
URL:	https://www.rblbno.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Joost Hendriks
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling

Bestuurlijk belang			
Vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door Joost Hendriks.			
Openbaar belang			
Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor de regio de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 16 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een MBO-diploma op minimaal MBO-niveau 2.			
De belangrijkste risico's			
Deze gemeenschappelijke regeling kent een beperkte risicoparagraaf. Indien de gemeente haar bijdrage aan het RBL drastisch terugbrengt, kan de dekking van de RBL-begroting in geding komen. Leerplicht is echter een wettelijke taak, waardoor bezuinigen op de bijdrage aan RBL feitelijk geen optie is.			
Financieel belang			
(bedragen x € 1.000)			
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	227	227	252
Eigen vermogen per 1-1	592	583	583
Eigen vermogen per 31-12	583	583	583
Vreemd vermogen per 1-1	niet van toepassing		

Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

Algemene informatie	
Programma:	6. Sociaal Domein
URL:	https://www.ravbrabantmwn.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Marieke Moorman
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk belang	
Vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door Marieke Moorman.	
Openbaar belang	
Het openbaar lichaam heeft ten doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg. Bij de RAV staat de patiënt centraal. Kwaliteit van zorg en patiëntveiligheid staan hoog in het vaandel.	
De RAV Brabant Midden-West-Noord heeft tot taak:	
<ul style="list-style-type: none"> • Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening. • Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg. • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van het Regionaal Ambulance Plan. • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen voor de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Hulpverleningsdienst Brabant-Noord.	

De doelstelling van de RAV Brabant Midden-West-Noord is het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd.			
De belangrijkste risico's			
Het grote knelpunt in de paraatheidsuitbreiding is nog steeds personeel. Het is al jaren erg lastig om voldoende geschikt personeel te werven en het personeelstekort in de acute zorg zal de komende jaren alleen nog maar toenemen. De RAV Brabant MWN heeft de laatste jaren veel aandacht besteed aan het bevorderen van de instroom van nieuwe medewerkers, duurzame inzetbaarheid van het zittende personeel en efficiëntere capaciteitsplanning.			
Financieel belang			
De begroting 2025 is kostendekkend en er is geen gemeentelijke bijdrage in opgenomen.			
(bedragen x € 1.000)			
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijdrage van gemeente	0	0	0
Eigen vermogen per 1-1	14.293	15.119	15.099
Eigen vermogen per 31-12	15.119	14.758	14.758
Vreemd vermogen per 1-1	27.001	24.060	29.324
Vreemd vermogen per 31-12	24.060	29.324	27.024
Resultaat	900	0	0

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Algemene informatie	
Programma:	1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid
URL:	https://www.veiligheidshuizen.nl/veiligheidshuizen/zvbnbno
Verantwoordelijk bestuurder:	Marieke Moorman
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Vereniging
Bestuurlijk belang	
Openbaar belang	
Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is dé plek waar veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen voor de integrale aanpak van complexe problematiek. Het is een netwerksamenwerking tussen partners uit de zorg- en strafrechtketen en gemeentelijke partners.	
Alle partners kunnen complexe casuïstiek waarvoor inzet van de zorg-, straf- en bestuurlijke keten nodig is, aanmelden bij het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis geeft advies over de aanpak, biedt expertise op het verbinden van partijen op het snijvlak van zorg en veiligheid en voert waar nodig procesregie. De hoofdtaken van het Veiligheidshuis zijn:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Procesregie op keten overstijgende, complexe casuïstiek (probleemgestuurd en oplossingsgericht). 2. Adviseren van ketenpartners en gemeenten over de aanpak van (complexe) casuïstiek. 3. Signaleren van (overstijgende) knel- en verbeterpunten, gericht op optimalisatie van keten- en netwerksamenwerking.	
De belangrijkste risico's	

Indexering en reguliere loonontwikkelingen hebben tot gevolg dat de gemeentelijke bijdrage in 2025 toeneemt met € 0,09 per inwoner tot een bedrag van € 1,25 per inwoner. Voor de gemeente Land van Cuijk betekent dat een bijdrage van € 113.940. Risico's liggen in een stijging van de case-load of een uitbreiding van de werkzaamheden.

Bank Nederlandse gemeenten

Algemene informatie	1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid		
Programma:			
URL:	https://www.bng.nl		
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen		
Bestuurlijk vervanger:			
Soort verbonden partij:	NV		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG Bank. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Toelichting. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat, alsmede het door de statuten beperkte werkkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).		
De belangrijkste risico's	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat, alsmede het door de statuten beperkte werkkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.		
Financieel belang	De gemeente heeft 88.463 aandelen van € 2,50. Er wordt jaarlijks achteraf dividend uitgekeerd. Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 254 miljoen (2022: EUR 300 miljoen). De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 en 2025 kan de bank daarom niet maken. Over 2023 bedroeg de winstuitkering 2,16 per aandeel. (bedragen x € 1.000)		
	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Eigen vermogen per 1-1	4.615.000	n.v.t.	n.v.t.
Eigen vermogen per 31-12	4.721.000	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen per 31-12	110.819.000	n.v.t.	n.v.t.

Regio Noord-Oost Brabant

Algemene informatie	
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme

URL:	https://www.rnob.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Marieke Moorman
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Convenant tussen 11 gemeenten en 2 waterschappen
Bestuurlijk belang	
Vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door Maarten Jilissen	
Openbaar belang	
RNOB is een samenwerking van en door 11 gemeenten en 2 waterschappen in de regio Noordoost-Brabant. Gezamenlijk worden de maatschappelijke en economische uitdagingen opgepakt die we alleen door samenwerking voor elkaar krijgen. Zo wordt slagvaardig gewerkt aan een regio waar het goed leven, wonen en werken is.	
De belangrijkste risico's	
Niet van toepassing.	
Financieel belang	
Op basis van de afspraken in het vernieuwde Samenwerkingsconvenant storten de gemeenten en waterschappen uit de regio een financiële bijdrage op de Regiorekening waarbij de bijdrage 2024 de basis is en er jaarlijks een indexering plaatsvindt. Voor gemeenten is de basis € 3 per inwoner. De bijdrage van de waterschappen voor de Regiorekening is 6,5% van de totale bijdrage van alle gemeenten. Daarnaast is er een jaarlijkse bijdrage van de gemeenten uit de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant. Deze bedraagt € 1 per inwoner voor het programma arbeidsmarkt. Voor de bijdrage 2025 wordt een gewogen index toegepast van 4,05%. In totaal bedraagt de gemeentelijke bijdrage voor 2025 € 4,16 per inwoner. De bijdrage bestaat uit 3 componenten: Samenwerking RNOB € 1,62 per inwoner, Agrifood Capital € 1,50 per inwoner en NOB Werkt € 1,04 per inwoner.	

Brabant Water

Algemene informatie	
Programma:	1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid
URL:	https://www.brabantwater.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	NV
Bestuurlijk belang	
De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van Brabant Water. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
Openbaar belang	
Het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater binnen het distributiegebied op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde manier tegen een zo laag mogelijke prijs. De uitvoering van de wettelijke taak op het gebied van de openbare drinkwatervoorziening.	
De belangrijkste risico's	
Niet van toepassing.	
Financieel belang	

De gemeente is aandeelhouder (82.628 aandelen). Er wordt geen dividend uitgekeerd. Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 17 juni 2022 is het Dividendbeleid 2022-2026 vastgesteld. Dit houdt in dat vanaf het boekjaar 2022 dividend wordt uitgekeerd mits na uitkering van het dividend de solvabiliteit bestendig gehandhaafd blijft boven de streefwaarde van 50% én de indicatieve credit rating minimaal op het niveau van A bestendig gehandhaafd blijft. Het uit te keren dividend zal maximaal 35% van de netto winst bedragen. Tijdens de AVA van 17 juni 2024 is geconcludeerd dat er op basis van dit beleid geen ruimte is voor het toekennen van een dividenduitkering vanuit de winst over het boekjaar 2023.

	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023
Eigen vermogen 31 december	€ 690 miljoen	€ 699 miljoen
Vreemd vermogen 31 december	€ 576 miljoen	€ 619 miljoen
Resultaat	€ 5,3 miljoen	€ 9,2 miljoen

Agrifood Capital

Algemene informatie	
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme
URL:	https://www.agrifoodcapital.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilissen
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	Stichting
Bestuurlijk belang	
Vertegenwoordigd in de Bestuurlijke Coördinatiegroep door Marieke Moorman. Vertegenwoordigd in de Klankbordgroep door Jochem Jacobs en Bregje van Lieshout.	
Openbaar belang	
De Stichting heeft als doel het versterken van het unieke economische ecosysteem van AgriFood Capital ter bevordering van de (inter)nationale competitiviteit in de regio Noordoost-Brabant en daarmee ook in Nederland. De vertegenwoordigers met een verbinding naar de overheid informeren en raadplegen de bestuurlijke regiegroep (BRG) regio Noordoost-Brabant (RNOB) over de activiteiten van de Stichting.	
De belangrijkste risico's	
Geen.	
Financieel belang	
Er wordt vanuit de Regio Noordoost Brabant (bijdrage 2025 € 4,16 per inwoner) een jaarlijkse bijdrage ter beschikking gesteld (in 2025 € 1,50 per inwoner).	

Regionaal bedrijvenpark Laarakker

Algemene informatie	
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme
URL:	http://www.laarakker.com
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	CV
Bestuurlijk belang	
Het bestuur van RBL B.V. wordt gevormd door een statutair directeur. Deze directeur is benoemd op voordracht van de gemeente Land van Cuijk. RBL B.V. is beherend vennoot van RBL C.V. Besluiten van de RBL C.V. betreffende daden van beschikking of beheer worden genomen door het bestuur van de RBL B.V. De gemeente Land van Cuijk heeft stemrecht als commanditaire vennoot van RBL C.V. Bepaalde te nemen directiebesluiten hebben voorafgaande goedkeuring van de raad van commissarissen nodig, respectievelijk de algemene vergadering van aandeelhouders van de RBL B.V. De gemeente Land van Cuijk heeft per 31 maart 2022 volledige zeggenschap over RBL B.V./C.V.	

Openbaar belang
Behoud en bevordering van werkgelegenheid door realisatie van een bedrijventerrein.
De belangrijkste risico's
De gebruikelijke risico's bij dit soort participaties en grondexploitaties. Na uittreding van BNG Gebiedsontwikkeling in 2022 zal de gemeente als enige aandeelhouder de resterende ontwikkeling van het bedrijvenpark voor 100% voor eigen rekening en risico uitvoeren.
Financieel belang
Alle toekomstige positieve en negatieve ontwikkelingen zijn voor 100% voor rekening en risico van de gemeente. De deelneming is op de balans van de gemeente Land van Cuijk opgenomen onder de financiële vaste activa.

Enexis Holding N.V.

Algemene informatie	
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme
URL:	https://www.enexisgroep.nl
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	NV
Bestuurlijk belang	
De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Openbaar belang	
<p>Als gevolg van de invoering van de wet Onafhankelijk netbeheer in Nederland is Essent gesplitst in een netwerkbedrijf en een productie en leveringsbedrijf per 30 juni 2009. Op basis van de wet worden de publieke aandeelhouders van Essent N.V. voor exact hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder van Enexis. Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost-, en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofdoelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes. Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor en duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. • Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie. Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijke kosten. • Klanten weten wat ze aan ons hebben. Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. <p>Focus ligt op de uitvoering van de energietransitie en het beperken van transportschaarste. Ontwikkelingen op het gebied van warmte, waaronder het nieuwe wetsvoorstel, zijn voor Enexis aanleiding om het strategisch plan op dit onderwerp nader uit te werken. Enexis verwacht dit in het voorjaar van 2024 ter vaststelling voor te leggen aan de AVA.</p>	
De belangrijkste risico's	
<p>De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A-credit-rating behoudt. Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelingsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. De AVA heeft in april 2023 ingestemd met het akkoord. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een boekwinst van € 1,1 mld. Hiervan is € 100 mln uitgekeerd aan de aandeelhouders. Tevens heeft de AVA besloten om het huidige dividendbeleid te handhaven om jaarlijks maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering uit te keren als dividend aan de aandeelhouders onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A-rating profiel kan verliezen. Er is sprake van een solide financiële positie.</p>	
Financieel belang	

Het financiële belang bij effectenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (daling dividend). De gemeente bezit 23.177 aandelen met een nominale waarde van € 1 per aandeel. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft in haar vergadering van 25 april 2024 het dividend over het boekjaar 2023 vastgesteld op € 0,2418044 per aandeel. Na aftrek dividendbelasting ontvangt de gemeente Land van Cuijk netto € 4.763,66

(bedragen x € 1.000.000)

Enexis Holding BV	31 december 2022	31 december 2023
Eigen vermogen	5.441	5.320
Vreemd vermogen	4.907	5.140
Resultaat na belasting	1.300	72

Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Algemene informatie	
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme
URL:	n.v.t.
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen
Bestuurlijk vervanger:	
Soort verbonden partij:	B.V.
Bestuurlijk belang	
De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Openbaar belang	
Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent). Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfs onderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond en is het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publieke Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtreding van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publieke Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichting meer en kan PBE als vennootschap worden ontbonden. Het bestuur van de vennootschap treft op dit moment voorbereidingen voor het definitief opheffen van de vennootschap en om de resterende liquide middelen na de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 26 september 2024 uit te keren aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.	
De belangrijkste risico's	
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterende werkkapitaal in deze vennootschap.	
Financieel belang	

De gemeente Land van Cuijk heeft een belang van 0,0155%. Op 25 april 2024 hebben de aandeelhouders in d Algemene Vergadering van Aandeelhouders ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 400.000 voor CSV Amsterdam BV (identieke aandeelhouders). Deze kapitaalstorting zal worden verrekend met de financiële vereffening bij de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV. In bijgaande cijfers is deze verrekening meegenomen.

(bedragen x € 1.000)

	31 december 2023	31 december 2024	31 december 2025
Eigen vermogen	1.444	0	0
Vreemd vermogen	32	0	0
Resultaat	-36	-20	0
Agio / Dividend	0	1.028	0

CSV Amsterdam BV

Algemene informatie			
Programma:	3. Economie, Recreatie en Toerisme		
URL:	n.v.t.		
Verantwoordelijk bestuurder:	Maarten Jilisen		
Bestuurlijk vervanger:			
Soort verbonden partij:	B.V.		
Bestuurlijk belang			
De zeggenschap die met dit aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.			
Openbaar belang			
Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).			
CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.			
Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.			
De belangrijkste risico's			
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterende werkkapitaal van deze vennootschap.			
Financieel belang			
De gemeente Land van Cuijk heeft een financieel belang van 0,0155%			
(bedragen x € 1.000)			
	31 december 2023	31 december 2024	31 december 2025

Eigen vermogen	84	484	0
Vreemd vermogen	64	7	0
Resultaat	-126	-265	-20
Agio / Dividend	0	0	175

Op 25 april 2024 hebben de aandeelhouders in de Algemene vergadering van aandeelhouders ingestemd met een aanvullende kapitaalstorting van € 400.000 voor CSV Amsterdam BV. Deze kapitaalstorting zal worden verrekend met de financiële vereffening bij de opheffing van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (identieke aandeelhouders). In bovengenoemde cijfers is deze verrekening meegenomen.

In februari 2024 heeft CSV de motivering beroepschrift tegen de naheffingsaanslag bij de Rechtbank ingediend. De inhoudelijke zitting bij de Rechtbank staat gepland op 3 september 2024. Afhankelijk van de uitspraak van de Rechtbank (verwachting eind 2024) zal, in overleg met de Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. In de begroting 2025 is in bovenstaand overzicht rekening gehouden dat de vennootschap zal worden beëindigd.

In bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met een eventuele éénmalige bate voortvloeiende uit een positieve uitspraak van de Rechtbank voor CSV.

7. Grondbeleid

Algemeen

In de paragraaf grondbeleid wordt ingegaan op het grondbeleid van de gemeente Land van Cuijk en de hiervan te verwachten resultaten. In 2023 is de Nota grondbeleid 2023 vastgesteld, in deze nota wordt beschreven op welke wijze de gemeente uitvoering geeft aan haar grondbeleid. Grondbeleid is dienend aan de gemeentelijke ambities en doelstellingen. De nota kan gezien worden als een instrument die de gemeente waar nodig kan inzetten indien regie of betrokkenheid gewenst is. Per locatie/gebiedsontwikkeling wordt afgewogen welk grondbeleid, instrumentarium of geschikte samenwerkingsvorm wordt toegepast, met als doel het behalen van ruimtelijke en maatschappelijke doelen. Voor alle keuzes geldt dat de gemeente de risico's zo veel mogelijk beperkt en beheerst. Zie hiervoor ook de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Woningmarkt

In de Woon(zorg)visie | Gemeente Land van Cuijk zijn de belangrijkste ambities en opgaven vastgesteld. Grondbeleid is een middel om de ruimtelijke doelstellingen die hieruit voortvloeien te verwezenlijken.

Beleid

Actief grondbeleid

De gemeente onderscheidt in essentie drie vormen van grondbeleid: actief, faciliterend en samenwerkend. Op basis van de voor- en nadelen per grondbeleidsvorm is de gemeente tot de conclusie gekomen dat een 'situationeel grondbeleid' voor Land van Cuijk het meest passend is, waarbij in principe actief grondbeleid de voorkeur heeft. Dit betekent concreet dat de gemeente per situatie zal afwegen welke grondbeleidsvorm geschikt is bij de belangen van de gemeente, marktpartijen en de samenleving.

Zie Land van Cuijk Woont voor het actuele aanbod van bouwkavels en woningbouwprojecten. Het huidige overzicht van beschikbare kavels op bedrijventerreinen is te zien op Kavelkaarten Land van Cuijk.

Facilitair grondbeleid

De gemeente faciliteert ontwikkelingen van private ontwikkelaars mits deze bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om de gemeentelijke kosten te verhalen, als zij bouwplannen mogelijk maken en doen dit bij voorkeur met een anterieure overeenkomst. De onderdelen die in de overeenkomst worden opgenomen zijn genoemd in de Nota kostenverhaal 2023. De regeling verplicht bestuursorganen om de door het bestuursorgaan gemaakte kosten voor publieke voorzieningen naar evenredigheid te verhalen op de initiatiefnemers die profijt hebben van de publieke voorzieningen (Afdeling 13.6 Omgevingswet).

De private ontwikkelaar vergoedt de gemeente de kosten die zij maakt om de ontwikkeling mogelijk te maken. Denk hierbij aan ambtelijke inzet (plankosten) en aanpassingen in het openbaar gebied.

Financiële positie

Parameters

De invloed van gebruikte parameters in langlopende grondexploitaties is groot. Daarom is het van belang deze parameters zorgvuldig vast te stellen en jaarlijks te monitoren. De trends en ontwikkelingen die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan zijn hierbij van belang. Daarnaast zijn recente marktontwikkelingen relevant voor de verwachte ontwikkeling van de parameters in de komende periode. In onderstaande tabel zijn de parameters verwerkt zoals we deze hanteren binnen de grondexploitatieprojecten. Deze parameters zijn gebaseerd op een recent extern advies, welke periodiek worden geactualiseerd. Het gehanteerde rentepercentage is bepaald conform de Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 en Notitie Rente 2023. Ten opzichte van jaarrekening 2023 is een percentage van 1,00% in plaats van 1,08% gehanteerd.

Parameters	2024	2025	2026	2027 >
Rente	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Opbrengstenstijging woningbouw	0,00%	2,00%	2,00%	1,00%
Opbrengstenstijging bedrijventerreinen	0,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Kostenstijging	3,00%	3,00%	3,00%	2,00%

Lopende grondexploitaties

De gemeente Land van Cuijk heeft momenteel 60 actieve grondexploitaties. Bij de jaarrekening 2023 zijn de grondexploitaties geactualiseerd.

Hieronder een overzicht van de resultaten van de meest recent geactualiseerde grondexploitaties.

(N=Nadeel, V=Voordeel), Bedragen x €1.000

Nr	Grondexploitatie	Eindjaar	Boekwaarde 1-1-2024	Eindwaarde JR 2023 rente 1,00%	NCW JR 2023 rente 1,00%	
I. Woningbouw						
Beers						
900101	Bouwkavel De Wisse	2024	-100	-57	-55	V
900103	CPO II Beers	2025	-400	-1.268	-1.219	V
Beugen						
900201	Lange Heggen West	2026	173	613	578	N
Boxmeer						
900302	Bakelgeert	2026	2.789	1.394	1.314	N
900303	Hoek Steen-Burg.Verkuilstraat	2026	1.007	929	876	N
900304	Maasbroekse Blokken afr 1e fase	2024	-1.320	-1.072	-1.051	V
Cuijk						
900401	De Valuwe	2024	3.317	4.313	4.229	N
900404	Heeswijkse Kampen, fase 3	2028	-12.192	-15.350	-13.903	V
900405	Zicht op Parkbos	2024	-321	-233	-229	V
900407	Grotestraat	2030	3.814	370	322	N
900408	Merlet	2026	-453	-1.102	-1.038	V
900409	Mgr. Zwijssenstraat	2026	-1.093	-498	-469	V
900410	Robijnlaan	2026	-1.436	-809	-762	V
Grave						
900701	De Sprankel	2027	310	-641	-593	V
Groeningen						
900801	Achter de kapel	2025	-20	-168	-162	V
Haps						
900901	De Schans	2024	-911	-767	-752	V
900902	Beerseweg	2024	856	659	646	N
900903	vm gemeentewerf Haps (CPO)	2024	196	363	356	N
Holthees						
901001	Horstenweg	2026	350	505	476	N
Landhorst						
901201	Landhorst Oost	2024	-1.661	-1.052	-1.031	V
901202	De Vlieger Landhorst	2025	97	56	53	N

Ledeacker						
901401	Den Dries	2025	-708	-610	-587	V
901402	Den Dries fase III	2030	1.671	162	141	N
901403	Den Dries fase IV	2029	33	-380	-337	V
Maashees						
901601	Achter de school	2026	-419	-448	-423	V
Mill						
901701	Havikstraat	2024	-61	-7	-7	V
901703	Leeuwerik	2024	-77	-62	-60	V
901704	t Kavelt	2028	-656	-1.274	-1.154	V
901705	Concertzaal	2024	10	73	71	N
901707	Tielemans	2029	719	-137	-121	V
Oeffelt						
901801	Hogehoek	2024	-223	-204	-200	V
901802	Brakels Eng	2031	424	1.425	1.216	N
Overloon						
902001	Stevenbeekseweg	2024	-983	-754	-739	V
Rijkevoort						
902102	Achter de Molen fase III	2028	-344	-399	-362	V
Sambeek						
902201	Catharinaklooster	2024	-1.096	-626	-614	V
Sint Agatha						
902301	St. Agatha	2024	406	631	619	N
Sint Anthonis						
902401	Sprenkel op de Beek	2024	-457	-418	-410	V
902402	Drieskens fase II - III	2035	1.561	-976	-770	V
902404	Hanenspoor	2024	823	1.054	1.033	N
902405	Oelbroeck woningbouw	2026	4.764	5.550	5.230	N
902406	Zuidzijde Breestraat	2026	774	1.012	954	N
902407	Gemeentehuis e.o.	2025	860	126	121	N
902408	Garage van de Weem	2025	570	529	508	N
Vierlingsbeek						
902901	Soetendaal	2026	-227	5	5	N
902902	't Hulder	2026	533	357	336	N

Vortum-Mullem						
903001	Sint Cornelisstraat	2024	-451	-199	-195	V
903002	Luinbeekweg	2025	-197	468	450	N
Wanroij						
903104	Kattenstraat	2025	-72	231	222	N
Westerbeek						
903201	Koehardstraat - Den Eik	2025	-452	-565	-543	V
Wilbertoord						
903301	Moerboom III	2025	-1.020	-1.542	-1.483	V
II. Recreatie						
Linden						
911501	Dommelsvoort	2028	1.158	820	742	N
III. Bedrijventerrein						
Beugen						
950201	Sterckwijck	2035	18.030	-128	-101	V
Beugen						
950301	Uitbreiding Saxe Gotha	2024	-845	-666	-653	V
Cuijk						
950401	Groot Heiligenberg	2026	2.294	58	55	N
950402	Beijerd en 't Riet-West	2025	1.253	-1.492	-1.434	V
950403	Homburgterrein	2027	6.858	4.320	3.991	N
950404	Lange Linden	2027	92	-436	-403	V
Grave						
950701	Bedrijvenpark De Bons	2025	680	-477	-458	V
Mill						
951701	Mill-Zuid	2024	-1.294	-944	-925	V
Wanroij						
953101	Molenveld fase II - III	2028	-130	-1.332	-1.206	V
Totaal			26.804	-11.071	-9.905	

Toelichting op de tabel: (€-1: Opbrengsten > Kosten , €1: Kosten > Opbrengsten)

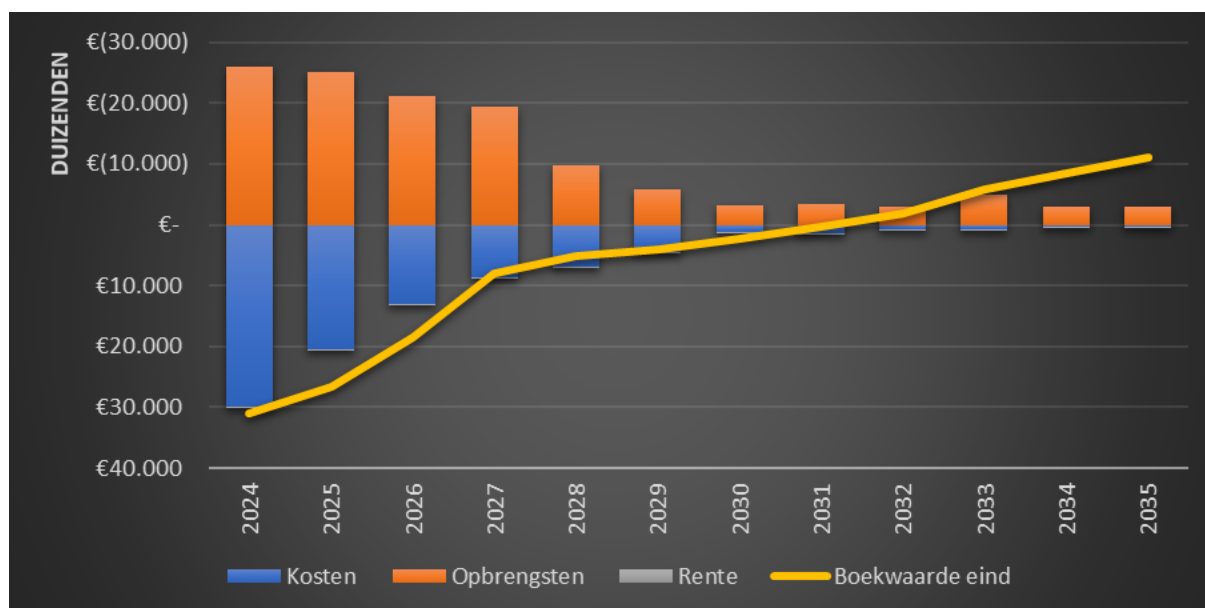
Conform de aanbeveling in de Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 wordt, t.o.v. voorgaande jaren, ook de eindwaarde per grondexploitatie gepresenteerd.

Boekwaarde

De boekwaarde is het totaal van de gerealiseerde kosten en gerealiseerde opbrengsten op een bepaald moment. Als de boekwaarde positief is dan zijn de gerealiseerde kosten hoger dan de gerealiseerde opbrengsten. Andersom als de boekwaarde negatief (-/-) is dan zijn de gerealiseerde opbrengsten hoger dan de gerealiseerde kosten. Bij gebiedsontwikkelingen gaat de kost voor de baat uit. Dit wil zeggen dat voorinvesteringen in het gebied nodig zijn, voordat opbrengsten door gronduitgifte worden gerealiseerd. Onderstaande figuur laat de prognose zien van kosten, opbrengsten en het verloop van de boekwaarde van alle grondexploitaties.

Het financieel resultaat op eindwaarde van alle grondexploitaties bedraagt €11.076.000 positief.

Winstnemingen

In de Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 is door de commissie BBV bepaald dat, indien het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, tussentijdse winst dient te worden genomen. Het betreft een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. De regels met betrekking tot de winstneming zijn door de commissie BBV concreet geworden. De BBV commissie heeft de “percentage of completion” regel (PoC) opgenomen om gemeenten in staat te stellen om tussentijds tot winstneming over te gaan. In formule ziet dat er als volgt uit:

$$\% \text{ kostenrealisatie} \times \% \text{ opbrengstrealisatie} = \% \text{ PoC}$$

(ingeval de kosten voor 50% zijn gerealiseerd en de gronden voor 50% zijn verkocht, dan is de PoC dus 25%)

Bij de actualisatie voor de jaarrekening heeft dit geleid tot tussentijdse winstnemingen binnen de grondexploitaties van de gemeente Land van Cuijk. In de begroting is geen rekening gehouden met een eventuele winstneming op de bouwgrondexploitaties.

Voorzieningen

Naast projecten met een verwacht positief resultaat zijn er ook projecten met een verwacht negatief resultaat. Bij de jaarrekening zijn er voor de gecalculeerde verliezen voorzieningen gevormd zie BBV Artikel 44. De voorzieningen worden conform de financiële verordening gevormd op basis van de Netto Contante Waarde (NCW).

8. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)

Woo

De Wet Open Overheid (Woo) bestaat uit de passieve aanvraag (het woo-verzoek) en de actieve openbaarmaking van informatiecategorieën. Het passieve gedeelte van de wet open overheid is per 1 mei 2022 in werking getreden. Het actieve gedeelte gaat in per 1 november 2024 en verplicht bestuursorganen om 17 informatiecategorieën openbaar te maken. De verplichting tot het openbaar maken van deze documenten verloopt gefaseerd tot begin 2026.

De eerste vijf categorieën die in november actief openbaar moeten worden gemaakt zijn:

1. Wet- en regelgeving
2. Overige besluiten van algemene strekking
3. Organisatiegegevens
4. Bereikbaarheidsgegevens
5. Vergaderstukken- en verslagen van de staten generaal (geldt niet voor gemeenten).

Categorie 1 t/m 4 worden door gemeente Land van Cuijk al openbaar gemaakt op www.overheid.nl of op de eigen gemeentelijke website. Medio 2025 moet de tweede lichte categorieën openbaar worden gemaakt. Een derde lichte volgt later in 2025 en de laatste categorieën moeten begin 2026 openbaar staan. Voor sommige categorieën maken we nog niets actief openbaar. Hiervoor is een publicatieplatform nodig om de stukken en informatie op te zetten. Voor het ingaan van de tweede lichte moet er een publicatieplatform zijn aangeschaft en geïmplementeerd,. Dit wordt naar verwachting Q4-2024/ Q1-2025 gedaan.

Naast het platform is bewustwording ook een belangrijk aspect. Het publiceren brengt een extra handeling met zich mee. Het projectteam brengt in kaart wat er nog moet gebeuren en helpt de teams bij de verandering die eraan komt. Daarnaast biedt de Woo-coördinator ondersteuning en voorlichting inzake de Woo werkzaamheden.

Het rijk heeft middelen beschikbaar gesteld, zowel incidenteel voor de implementatie van de wet als structureel voor de uitvoering op de lange termijn. Uit de incidentele middelen worden de projectleider, woo-coördinator en de implementatiekosten voor het platform en benodigde koppelingen betaald. Bij de structurele kosten moet vooral gedacht worden aan

onderhoudskosten van ICT infrastructuur en personeelskosten voor de uitvoering.
Hiervoor zal naar verwachting in 2025 het budget worden aangesproken.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Programma	Realisatie 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
LASTEN						
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	-18.025	-19.253	-20.907	-20.871	-20.837	-20.838
2. OPENBARE RUIMTE	-22.904	-22.770	-26.086	-26.995	-27.515	-27.880
3. ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	-8.329	-12.562	-18.236	-15.277	-14.451	-14.463
4. ONDERWIJS	-12.023	-13.228	-12.827	-13.291	-14.682	-14.533
5. SPORT EN CULTUUR	-13.448	-14.949	-14.986	-15.386	-16.286	-15.987
6. SOCIAAL DOMEIN	-127.596	-136.410	-131.087	-131.230	-129.071	-129.246
7. MILIEU	-25.244	-31.503	-29.448	-29.372	-29.702	-29.562
8. VHROSV	-33.890	-41.763	-25.965	-19.720	-15.489	-15.439
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	-5.998	-7.817	-8.156	-10.624	-11.239	-11.968
10. OVERHEAD	-40.817	-51.096	-38.690	-38.215	-37.781	-37.774
11. VENNOOTSCHAPSBELASTING	1.635	0	0	0	0	0
12. ONVOORZIEN	0	-299	-299	-299	-299	-299
Totaal lasten	-306.639	-351.650	-326.687	-321.280	-317.352	-317.989
BATEN						
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	2.109	1.229	1.222	1.222	1.222	1.222
2. OPENBARE RUIMTE	1.702	1.524	1.526	1.526	1.526	1.526
3. ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	6.212	8.285	12.470	9.430	8.570	8.570
4. ONDERWIJS	3.459	2.793	2.633	2.718	2.718	2.718
5. SPORT EN CULTUUR	2.755	1.874	1.717	1.697	1.459	1.459
6. SOCIAAL DOMEIN	35.671	35.124	27.876	28.310	27.561	27.561
7. MILIEU	25.170	31.721	28.616	28.918	29.208	28.844
8. VHROSV	29.086	34.813	19.401	13.413	9.415	9.415
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	213.063	218.993	226.997	212.315	212.023	212.381
10. OVERHEAD	881	612	581	581	581	581
Totaal baten	320.108	336.968	323.039	300.130	294.283	294.277
Totaal saldo baten en lasten	13.469	-14.682	-3.648	-21.150	-23.069	-23.712
TOEVOEGING AAN RESERVES						
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	0	0	0	0	0	0
2. OPENBARE RUIMTE	-5.145	0	0	0	0	0

3. ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	-362	-105	-260	-260	-260	-260
4. ONDERWIJS	0	0	0	0	0	0
5. SPORT EN CULTUUR	0	-3.479	0	0	0	0
6. SOCIAAL DOMEIN	-3.249	-1.044	-47	0	0	0
7. MILIEU	0	0	0	0	0	0
8. VHROSV	-132	0	0	0	0	0
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	-65.333	-5.270	-5.011	-104	-104	-104
10. OVERHEAD	-418	-487	-104	-104	-104	-104
Totaal toevoeging van reserves	-74.639	-10.385	-5.422	-468	-468	-468
ONTTREKKING RESERVES						
1. BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID	0	0	74	0	0	0
2. OPENBARE RUIMTE	2.782	368	416	458	458	458
3. ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	1.838	478	130	181	188	202
4. ONDERWIJS	344	1.678	1.190	863	345	285
5. SPORT EN CULTUUR	634	4.380	482	482	567	305
6. SOCIAAL DOMEIN	7.439	2.285	2.368	1.604	804	908
7. MILIEU	259	42	63	63	63	63
8. VHROSV	950	529	408	362	230	180
9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	69.634	17.498	2.819	19	19	19
10. OVERHEAD	742	707	1.212	690	690	686
Totaal onttrekking van reserves	84.622	27.965	9.162	4.722	3.364	3.106
Totaal saldo reserves	9.983	17.580	3.740	4.254	2.896	2.638
Resultaat	23.452	2.898	92	-16.896	-20.173	-21.074

Uitgangspunten

Voor de financiële opbouw van de programmabegroting 2025-2028 zijn onderstaande uitgangspunten/grondslagen geformuleerd.

Omschrijving uitgangspunt	Begroting 2025
Indexering salaris/loonkosten	
In de begroting 2025 hanteren wij het prijsindexcijfer 'loonvoet sector overheid' uit de meicirculaire 2024 van 4,4%	4,40%
Indexering leveringen, goederen en diensten	
In de begroting 2025 hanteren wij het prijsindexcijfer 'bruto binnenlands product' uit de meicirculaire 2024: 2,3 %	2,30%
Algemene uitkering	Meicirculaire 2024

De algemene uitkering ramen wij in de begroting volgens de meicirculaire 2024. Een van de componenten is de compensatie voor de verwachte indexatie.	
Rekenrente	1,00 %
De rekenrente is berekend op basis van de richtlijnen zoals ze in de notitie rente (commissie BBV) zijn opgenomen. Het percentage voor 2025 wordt berekend op 1,00 %. Het rentepercentage geldt voor de bestaande investeringen, nieuwe investeringen en grondexploitaties. Bij de begroting berekenen we of dit percentage nog voldoet.	
Disconteringsvoet (grondexploitaties)	2,00 %
De commissie BBV heeft een notitie grondexploitatie vastgesteld. In deze notitie wordt o.a. ingegaan op de disconteringsvoet die gemeenten moeten hanteren voor het berekenen van de toekomstige baten en lasten van grondexploitaties en voor het bepalen van de te treffen verliesvoorziening. De disconteringsvoet die gemeenten vanaf 2016 moeten hanteren in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitatie bedraagt 2,00 %.	
Verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen)	
De vastgestelde begrotingen van de GR-en door het Algemeen bestuur vormen de basis voor de lasten in de begroting.	
Belastingen/heffingen	
Onroerendezaakbelasting (OZB)	4,00%
Rioolheffing	
De lopende gemeentelijke rioleringsplannen worden geactualiseerd en vervangen door een Water en rioleringsprogramma. Dit vormt de basis voor het tarief die we opnemen in de programmabegroting 2025-2028. Voor het jaar 2025 is de inwonersbijdrage gelijkgesteld aan de indexatie. De nieuwe tarieven vindt u onder paragraaf 1 Lokale heffingen.	100% kostendekkendheid
Reinigingsheffing	
De vaste tarieven reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden in 2025 vooralsnog verhoogd met de inflatie. Diverse kostenontwikkelingen, lopende aanbestedingen kunnen leiden tot aanvullende tariefmaatregelen. Afhankelijk van de kostendekkendheid wordt het tarief aangepast. De nieuwe tarieven vindt u onder paragraaf 1 Lokale heffingen.	100% kostendekkendheid

Incidentele baten en lasten

Zoals benoemd bij de financiële uitgangspunten en in afwijking van de financiële verordening worden alleen incidentele baten en lasten > € 50.000 als incidenteel aangemerkt. Hierbij hanteren ook het uitgangspunt als de lasten/baten over meerdere jaren betrekking hebben.

bedragen x € 1.000

Lasten						
Programma	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	Toelichting
1	80 Jaar Vrijheid 2024/2025	74				Financiële ondersteuning diverse activiteiten in gemeente Land van Cuijk i.k.v. 80 jaar vrijheid
3	Storting in algemene reserve i.v.m. opbrengsten verkoop landbouwgronden	260	260	260	260	Incidentele baten worden toegevoegd aan de algemene reserve
4	Tijdelijke huisvesting Nienekes	369				Tijdelijke huisvesting in verband met nieuwbouw school conform raadsbesluit van 28 september 2023

4	Haalbaarheidsonderzoeken	60	60	60		Uitvoeren haalbaarheidsonderzoeken voor scholen opgenomen in het IHP. Scholen kunnen een aanvraag doen op grond van de Verordening onderwijshuisvesting.
6	Storting van bijdrage Koersplan beschermd wonen 2024-2028 in reserve	46				Uitvoering geven aan regionale beleidskader WMO 2024-2028 cf. raadsbesluit 9 maart 2023
6	Werkagenda psychisch kwetsbaren 2024-2028	1.974	2.238	2.540	2.644	Uitvoering geven aan regionale beleidskader WMO 2024-2028 cf. raadsbesluit 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: Talentontwikkeling en Opgroeiklimaat pilots	470	470			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: Preventief Aanbod pilots	449	449			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: Specialistische jeugdhulp pilots	98	98			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: Veilig Opgroeien (pilots)	250	250			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: monitoring en sturing	0	40			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: Welzijn- en zorgstructuur pilots	265	265			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
6	Kansrijk Opgroeien: Educatie pilots	300	300			Project conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023
7	Begraven	50	50	50	50	Inhaalslag m.b.t. bovengronds ruimen van graven, waarvan de nabestaanden afstand hebben gedaan.
7	Alle gebouwen van het aardgas af in 2045	1.600	1.600	1.600	1.600	Nederland heeft grote klimaatambities, de gemeente Land van Cuijk wil in 2045 Klimaatneutraal, o.a. dat alle gebouwen van het aardgas af zijn. In 2030 moet de CO2-uitstoot met ten minste 55% zijn gedaald als opmaat naar een klimaatneutraal in 2050. Het Rijk heeft het beleidsprogramma Klimaat gepresenteerd. Dit richt zich op het bereiken van ten minste 55% CO2-reductie in 2030. Eerder hebben gemeenten en provincies zich gecommitteerd aan het Klimaatakkoord en de daarin genoemde doelstelling van 49%.
7	Spuk LAI (Lokale Aanpak Isolatie)	500	200	200	200	Alle energie die we besparen hoeven we niet duurzaam op te wekken. We gaan ons de komende jaren richten op het isoleren van woningen met de laagste energie labels. Vanuit het rijk worden

						middelen beschikbaar gesteld die te besteden zijn tot 31-12-2026.
8	Invoering Omgevingswet / Integraal Omgevingsplan	175	180	197	147	Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden Vanaf dit punt zijn alle (circa 900) bestemmingsplannen, enkele verordeningen en 'Bruidsschatregels' van het rijk ons omgevingsplan. We hebben tot 1-1-2032 de tijd om al deze tijdelijke onderdelen om te vormen tot een integraal omgevingsplan, waarmee de omslag naar het werken onder de Omgevingswet helemaal gemaakt kan worden. Het vooruitzicht is dat de dienstverlening bij o.a. vergunningverlening daardoor zal verbeteren. In totaal hebben we tot en met 2029 een bedrag van € 848.800 nodig. Vanuit de decembercirculaire (2023) Algemene Uitkering van het Rijk hebben wij eenmalig een bedrag van € 628.000 ontvangen voor de invoering van de Omgevingswet.
8	Klantgemak: transitie landbouw door standaardisering en vereenvoudigen procedures	200	150			We willen het voor agrariërs die willen transformeren gemakkelijker maken door voor veelkomende gewenste ontwikkelingen standaardregels op te stellen
9	Storting frictievergoeding in algemene reserve	4.093				In de 1e bestuursrapportage 2022 is besloten om het gehele begrote bedrag op te voeren t.b.v. frictiekosten voor de jaren 2022 t/m 2025. Hiervoor is een bedrag onttrokken uit de algemene reserve van 12 miljoen. In de jaren 2023 t/m 2025 is een (terug)storting begroot van 4 miljoen. Hiertegenover staat de ontvangst in de algemene uitkering
9	Storting in algemene reserve i.v.m. opbrengsten verkoop gronden	104	104	104	104	Incidentele baten worden toegevoegd aan de algemene reserve
9	Storting in reserve kansrijk opgroeien	814				Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve kansrijk opgroeien
10	Robotic Process Automation	50				Eerst aanzet tot het automatiseren van de administratie in het bezwarenproces
10	Storting in afschrijvingsreserve gemeentehuis nieuwbouw	104	104	104	104	Op basis van het raadsbesluit m.b.t. de nieuwbouw van het gemeentehuis Boxmeer wordt er jaarlijks een bedrag van € 104.000 toegevoegd aan de reserve afschrijvingslasten om de reserve op peil te brengen. Als de nieuwbouw in gebruik wordt genomen wordt de afschrijvingsreserve geanalyseerd.
10	Informatievoorziening en datagedreven werken	200				IV basis op orde brengen met o.a. architectuur, portfoliomanagement. Datagedrevenwerken doorontwikkelen. Datastrategie implementeren.

10	Bewerken over te brengen archieven	80				verplichting vanuit de Archiefwet dat archieven na 20 jaar moeten worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats: voor ons is dat bij het BHIC
10	Digitale werkplek	100				Professionalisering digitale werkplek
10	WOO	92				Incidenteel over te hevelen middelen vanuit de AU t.b.v. de uitvoering van de Wet Open Overheid.
Totaal incidentele lasten		12.777	6.818	5.115	5.109	

Baten						
Programma	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	Toelichting
1	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last 80 jaar Vrijheid 2024/2025	74				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
3	Verkoop landbouwgrond	260	260	260	260	Betreft verkoop van stukken landbouwgrond, welke eigendom zijn van de Gemeente Land van Cuijk.
4	Beschikking reserve i.v.m. Nienekes	369				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
4	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last haalbaarheidsonderzoeken	60	60	60		Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
4	Onttrekking reserve Kansrijk Opgroeien: Welzijn- en zorgstructuur pilots	265	265			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien
4	Onttrekking reserve Kansrijk Opgroeien: Educatie pilots	300	300			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien
6	Onttrekking uit reserve a.g.v. werkagenda 2024-2028		18	320	424	Onttrekking uit reserve als gevolg van werkagenda 2024-2028 cf. raadsbesluit 9 maart 2023
6	Koersplan beschermd wonen 2024-2028	2.020	2.220	2.220	2.220	Inkomst van centrumgemeente voor de uitvoering van regionale beleidskader WMO 2024-2028 cf. raadsbesluit 9 maart 2023
6	Onttrekking reserve Kansrijk Opgroeien: Talentontwikkeling pilots	470	470			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien.
6	Onttrekking reserve Kansrijk Opgroeien: Preventief Aanbod pilots	449	449			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien.

6	Onttrekking reserve Kansrijk Opgroeien: specialistische jeugdhulp pilots	98	98			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien.
6	Onttrekking reserve Kansrijk Opgroeien: Veilig Opgroeien (pilots)	250	250			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien.
6	Kansrijk Opgroeien: monitoring en sturing	0	40			Conform het raadsbesluit beleidsnota kansrijk opgroeien in het Land van Cuijk van 9 maart 2023 worden bedragen onttrokken aan de reserve kansrijk opgroeien.
7	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last begraven	50	50	50	50	Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve.
7	Alle gebouwen van het aardgas af in 2045	1.600	1.600	1.600	1.600	Nederland heeft grote klimaatambities, de gemeente Land van Cuijk wil in 2045 Klimaatneutraal, o.a. dat alle gebouwen van het aardgas af zijn. In 2030 moet de CO2-uitstoot met ten minste 55% zijn gedaald als opmaat naar een klimaatneutraal in 2050. Het Rijk heeft het beleidsprogramma Klimaat gepresenteerd. Dit richt zich op het bereiken van ten minste 55% CO2-reductie in 2030. Eerder hebben gemeenten en provincies zich gecommitteerd aan het Klimaatakkoord en de daarin genoemde doelstelling van 49%.
7	Spuk LAI (Lokale Aanpak Isolatie)	500	200	200	200	Alle energie die we besparen hoeven we niet duurzaam op te wekken. We gaan ons de komende jaren richten op het isoleren van woningen met de laagste energie labels. Vanuit het rijk worden middelen beschikbaar gesteld die te besteden zijn tot 31-12-2026.
8	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last Invoering Omgevingswet / Integraal Omgevingsplan	175	180	197	147	Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
8	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last klantgemak	200	150			Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
9	Frictiekostenvergoeding in algemene uitkering	4.093				In de algemene uitkering zit voor de jaren 2023 t/m 2025 een vergoeding voor frictiekosten
9	Verkoop gronden	104	104	104	104	Betreft verkoop van gemeentelijke gronden
9	Onttrekking algemene reserve i.v.m. storting reserve kansrijk opgroeien	814				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
10	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last robotic process automation	50				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve

10	Onttrekking algemene reserve i.v.m. storting afschrijvingsreserve gemeentehuis	104	104	104	104	Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
10	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last Informatievoorziening en datagedreven werken	200				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
10	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last Bewerken over te brengen archieven	80				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
10	Beschikking algemene reserve i.v.m. incidentele last digitale werkplek	100				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
10	Beschikking algemene reserve i.v.m. WOO	92				Incidentele lasten worden onttrokken uit de algemene reserve
Totaal incidentele baten		12.777	6.818	5.115	5.109	
Saldo incidentele baten en lasten		0	0	0	0	

Financiële positie

Inleiding

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de uitwerking van de begroting op de financiële positie in de komende jaren van de gemeente Land van Cuijk. Onderdeel van deze financiële positie betreffen de geprognosticeerde balans, het emu-saldo, overzicht reserves en voorzieningen en investeringskredieten.

Geprognosticeerde balans

Gemeenten zijn verplicht een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren op te nemen onder de uiteenzetting van de financiële positie. Het meerjarig opnemen van de geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

Bedragen x €1.000

Activa	Begroting 01-01-25	Begroting 01-01-26	Begroting 01-01-27	Begroting 01-01-28	Begroting 01-01-29
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	14.011	14.524	14.099	13.326	12.565
Materiële vaste activa	429.966	539.611	572.247	592.720	585.704
Financiële vaste activa	24.969	24.969	24.969	24.969	24.969
Totaal vaste activa	468.946	579.104	611.315	631.015	623.238

Vlottende activa					
Vorraden	30.983	26.596	18.598	7.958	5.223
Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	59.572	59.572	59.572	59.572	59.572
Liquide middelen	300	300	300	300	300
Overlopende activa	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Totaal vlottende activa	101.855	97.468	89.470	78.830	76.095
Totaal algemeen	570.801	676.572	700.785	709.845	699.333
Passiva					
Vaste passiva					
Algemene reserve	88.838	85.172	84.992	84.944	85.007
Bestemmingsreserves	82.295	82.221	78.146	75.297	72.596
Begroot resultaat (cumulatief)	2.895	2.987	-13.908	-34.080	-55.151
Voorzieningen	40.690	39.810	39.386	38.513	37.819
Vaste schulden looptijd > 1 jaar	123.887	230.842	267.990	297.637	301.627
Totaal vaste passiva	338.605	441.032	456.606	462.311	441.898
Vlottende passiva					
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	199.196	202.540	211.179	214.534	224.435
Overlopende passiva	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
Totaal vlottende passiva	232.196	235.540	244.179	247.534	257.435
Totaal algemeen	570.801	676.572	700.785	709.845	699.333

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 01-01-2025	Storting	Onttrekking	Begroting 01-01-2026	Storting	Onttrekking	Begroting 01-01-2027	Storting	Onttrekking	Begroting 01-01-2028	Storting	Onttrekking	Begroting 01-01-2029
Algemene reserve	88.8	4.4	8.1	85.	3		84.9	3		84.9	3		85.0
Land van Cuijk	38	56	22	172	64	544	92	64	411	44	64	301	07
BR	64.8	3.0	2.1	65.	1	2.	63.4	1	2.	60.9	1	2.	58.6
Afschrijvingsreserves	01	58	62	698	04	329	73	04	633	43	04	381	66
BR AR													
Budgetoverheveling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR Civiele objecten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR duurzaamheid	10	-	-	10	-	-	10	-	-	10	-	-	10
BR Egal. Uitv. Reg. Opvang,zorg en onderst. ps. kwets	4.3 54	47	-	4. 401	-	18	4. 383	-	320	4. 063	-	424	3. 640
BR Energiearmoede	2.1 71	-	-	2. 171	-	-	2. 171	-	-	2. 171	-	-	2. 171
BR Extra invest. Duurzaamh., leefbaarheid en vrz.	632	-	-	632	-	-	6 32	-	-	6 32	-	-	6 32
BR Hoogkoor	1.1 27	-	-	1. 127	-	-	1. 127	-	-	1. 127	-	-	1. 127
BR Kansrijk Opgroeien	4.3 91	8 14	1.8 32	3. 373	-	1. 832	1. 541	-	-	1. 541	-	-	1. 541
BR kunst	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

BR Maasboulevard	369	-	-	369	-	-	369	-	-	369	-	-	369
BR onderhoud gebouwen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR Onderhoud gebouwen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR Onderzoekskosten GVP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR Onvoorzienbare risico's bouwgrondexploitatie	1.060	-	-	1.060	-	-	1.060	-	-	1.060	-	-	1.060
BR Openbare verlichting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR Plankosten	60	-	-	60	-	-	60	-	-	60	-	-	60
BR Reconstructie algemeen	36	-	-	36	-	-	36	-	-	36	-	-	36
BR Stimulering Groenblauwe schoolpleinen	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50
BR Uitvoeringsprogramma exploitatie SA	684	-	-	684	-	-	684	-	-	684	-	-	684
BR Uitvoeringsprogramma SA	962	-	-	962	-	-	962	-	-	962	-	-	962
BR UP toekomstige loonkosten SA	401	-	-	401	-	-	401	-	-	401	-	-	401

BR Volkshuisvesting	415	-	-	415	-	-	4	15	-	-	4	15	-	-	4	15
BR Warmtetransitie	600	-	-	600	-	-	6	00	-	-	6	00	-	-	6	00
BR Wegen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
BR Wonen en Leefbaarheid Cuijk	173	-	-	173	-	-	1	73	-	-	1	73	-	-	1	73
Totaal bestemmingsreserves	82.296	3.919	3.994	82.222	104	4.179	78.147	104	2.953	75.297	104	2.805	72.597			

De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Soort voorziening	Omschrijving	Begroting 01-01-2025	Storting	Onttrekking	Vermindering	Begroting 01-01-2026	Storting	Onttrekking	Vermindering	Begroting 01-01-2027	Storting	Onttrekking	Vermindering	Begroting 01-01-2028	Storting	Onttrekking	Vermindering	Begroting 01-01-2029
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening Grondexploitaties	4.230	-	-	-	4.230	-	-	-	4.230	-	-	-	4.230	-	-	-	4.230
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening Milieuzaken Stevensbeek	8	-	-	-	8	-	-	-	8	-	-	-	8	-	-	-	8

Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening Verontreinigde gronddepots	25	-	-	-	25	-	-	-	25	-	-	-	25	-	-	-	25
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening Verplichtingen voormalig personeel	70	-	-	-	70	-	-	-	70	-	-	-	70	-	-	-	70
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders	11.918	215	-	-	12.133	215	-	-	12.349	215	-	-	12.564	215	-	-	12.779
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening Wachtgeldverplichtingen wethouders	124	-	-	-	124	-	-	-	124	-	-	-	124	-	-	-	124
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening verlofsparen	189	-	-	-	189	-	-	-	189	-	-	-	189	-	-	-	189
Voorziening voor verplichtingen en risico's	Voorziening RVU	128	-	-	-	128	-	-	-	128	-	-	-	128	-	-	-	128

Voorziening voor egalisatie	Voorziening civieltechnische kunstwerken	839	145	-	216	768	145	-	130	783	145	-	298	630	145	-	492	283
Gelden van derden met specifieke bestemming	Voorziening Landschapsfonds - Boxmeer	36	-	-	-	36	-	-	-	36	-	-	-	36	-	-	-	36
Gelden van derden met specifieke bestemming	Voorziening Bomenfonds	228	-	-	-	228	-	-	-	228	-	-	-	228	-	-	-	228
Gelden van derden met specifieke bestemming	Voorziening Ruimtelijke kwaliteit - SA	720	-	-	-	720	-	-	-	720	-	-	-	720	-	-	-	720
Gelden van derden met specifieke bestemming	Voorziening Onderhoud fietsbrug Cuijk-Mook	506	-	-	-	506	-	-	-	506	-	-	-	506	-	-	-	506

e bestem ming																			
Gelden van derden met specifiek e bestem ming	Voorziening Afvalinzamelin g	95	-	-	-	95	-	-	-	95	-	-	-	95	-	-	-	95	
Gelden van derden met specifiek e bestem ming	Voorziening Riolering	18.847	-	1.024	-	17.822	-	654	-	17.168	-	935	-	16.233	-	563	-	15.671	
Gelden van derden met specifiek e bestem ming	Voorziening verbetering Ruimtelijk kwaliteit LvC	1.579	-	-	-	1.579	-	-	-	1.579	-	-	-	1.579	-	-	-	1.579	
Gelden van derden met specifiek e bestem ming	Voorziening Ruimtelijk kwaliteit - buitengebied M	118	-	-	-	118	-	-	-	118	-	-	-	118	-	-	-	118	

bestemming																			
Gelden van derden met specifiek bestemming	Voorziening Ruimtelijk kwaliteit - Kernen M	365	-	-	-	365	-	-	-	365	-	-	-	365	-	-	-	365	
Gelden van derden met specifiek bestemming	Voorziening Prinsental Grave bijdr. parkeren	418	-	-	-	418	-	-	-	418	-	-	-	418	-	-	-	418	
Gelden van derden met specifiek bestemming	Voorziening Kwaliteitsverbetering buitengeb. Cuijk	246	-	-	-	246	-	-	-	246	-	-	-	246	-	-	-	246	
Totaal		40.689	360	1.024	216	39.808	360	654	130	39.385	360	935	298	38.512	360	563	492	37.818	

EMU-saldo

De term EMU-saldo moet worden gezien tegen de achtergrond van het (Europese) streven naar houdbare overheidsfinanciën. Europese begrotingsregels zijn grotendeels vastgelegd in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). De belangrijkste uitgangspunten van het SGP zijn:

1. Het EMU-saldo ofwel het nationale begrotingstekort mag niet groter zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (bbp). Van dit tekort neemt het Rijk 2,5% voor zijn rekening en de decentrale overheden 0,5%.
2. De EMU-schuld: de overheidsschuld moet lager zijn dan 60% van het bbp.
3. Het structurele EMU-saldo: elk land heeft een Medium Term Objective. Dit is een landenspecifiek structureel saldo (het saldo na correctie voor de conjunctuur) dat op de middellange termijn gerealiseerd moet worden. Voor Nederland is dit een structureel begrotingstekort van maximaal 0,5% van het bbp.

In Nederland is het SGP verankerd in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Het EMU-saldo bevat de inkomsten en uitgaven van de hele Nederlandse overheid en de beheersing ervan is ook een verantwoordelijkheid van alle lagen van de overheid. De Wet Hof bevat een bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden een gezamenlijke en gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de Europese begrotingseisen te respecteren. De Wet Hof bevat ook procedurebepalingen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de gelijkwaardige inspanningsplicht van de decentrale overheden (gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen). Deze gelijkwaardige inspanning in termen van een macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk, wordt aan het begin van een kabinetsperiode na bestuurlijk overleg, voor de duur van de kabinetsperiode vastgesteld. In het bestuurlijk overleg van 18 januari 2013 is een akkoord bereikt voor de ontwikkeling van de decentrale overheden met een na te streven ontwikkeling van - 0,5% in 2013 naar respectievelijk - 0,2% (ambitie) en - 0,3% (tekortnorm) in 2017. Hoewel er sprake is van een macro norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden is die niet onderverdeeld in een (micro)norm per individuele overheid. Wel is er sprake van een referentiewaarde per individuele overheid. De koepelorganisaties van decentrale overheden hebben aangegeven dat de idee van een macro norm voldoende borgt dat de decentrale overheden hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de naleving ervan serieus nemen.

In de Wet Hof is wel opgenomen dat de decentrale overheden een sanctie opgelegd kunnen krijgen bij een overschrijding van de macro norm ook als Nederland als geheel uit hoofde van de afspraken uit het SGP geen financiële sanctie opgelegd zou krijgen door de Europese Raad. Het instrumentarium in de Wet Hof, bestuurlijk overleg met als laatste redmiddel een sanctie-instrument, biedt de minister van Financiën een instrument om zijn verantwoordelijkheid in te vullen ter beheersing van het EMU-saldo van decentrale overheden.

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het vernieuwde BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo. Via de geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Het EMU-saldo of vorderingensaldo is het financieringssaldo minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking, uitgedrukt in geld, van een overheid die lid is van de EMU.

Het EMU saldo van de gemeente Land van Cuijk is:

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2024 (P)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Exploitatiesaldo voor toevoeging aan / onttrekking uit reserves (BBV, artikel 17c)	2.666	-3.649	-21.150	-23.068	-23.709
-/- Mutatie (im)materiële vaste activa	53.164	-345	-425	-773	-761
+/+ Mutatie voorzieningen	-950	-880	-424	-873	-694
-/- Mutatie voorraden (inclusief bouwgronden in exploitatie)	-10.082	-4.387	-7.998	-10.640	-2.735
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, inclusief de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
EMU-Saldo	-41.366	203	-13.151	-12.528	-20.907

Investerings

Hier vindt u het overzicht van de meerjareninvesteringen 2025 -2028.

De investeringen voor het begrotingsjaar 2025 vóóren wij onder de volgende voorwaarden bij de programmabegroting.

- Reguliere investeringen (vervangingsinvesteringen) en investeringen volgend uit beheerplannen worden middels begroting direct vastgesteld.
- Investeringen < € 500.000 worden middels begroting direct vastgesteld.
- Overige investeringen zoals nieuw beleid dienen altijd op een later tijdstip opnieuw voorgesteld aan de raad ter autorisatie.
- Voor investeringen, welke op een later tijdstip worden geautoriseerd, wordt bij de begroting een voorbereidingskrediet van 10% geautoriseerd met een maximum van € 200.000.

Jaar	Programma	Beleidsveld	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten				
					2025	2026	2027	2028	2029
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verkeersveiligheid (2025)	125.000		6.250	6.200	6.150	6.100

2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verbetering verk veilig Grotestr Sambk (2025)	625.000	6.250	6.250	31.250	31.000
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Herinrichting kruispunten N321 Grave-Beers 2024	1.035.000	11.500	40.250	39.963	39.675
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Herinrichting Raadhuisplein Boxmeer (2025)	937.500	46.875	46.500	46.125	45.750
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Inrichting openb. ruimte Nienekes 2023	260.000	13.000	12.896	12.792	12.688
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2025)	1.300.000	99.667	98.800	97.933	97.067
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Blauwkop 2025-2028	869.000	30.415	30.198	29.981	29.763
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Fietsbrug 2025	2.403.000	84.105	83.504	82.904	82.303
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa fietspad 7,5km 2025	1.709.000	59.815	59.388	58.961	58.533
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Klooster Velp 2025	78.000	2.730	2.711	2.691	2.672
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa lelyzone 2025	34.000	1.190	1.182	1.173	1.164
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Pad Lage Wijdth 2025	34.000	1.190	1.182	1.173	1.164
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Meekoppelkans Dijkverst. CuRa Reek-Overlangel 2025	153.000	5.355	5.317	5.279	5.240
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2025)	1.787.500	62.562	62.116	61.669	61.222
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2025)	475.000	23.750	23.560	23.370	23.180
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU proces Fietsstraat Oeffeltseweg Beugen (2025)	437.500	15.312	15.203	15.094	14.984
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU reconstr aansluiting Hazewinkel Beugen (2025)	437.500	4.375	4.375	4.375	4.375

2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU reconstructie Hanenstraat Velp (2025)	300.000		10.500	10.425	10.350	10.275
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Bruggen Padbroek 2025	60.000		2.100	2.085	2.070	2.055
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2025)	164.000		8.200	8.134	8.069	8.003
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2025)	700.000		21.000	20.860	20.720	20.580
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verlichting fietspad Maash-Vbeek-Venray (2025)	381.250		19.062	18.910	18.757	18.605
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie 2025	16.720.000		167.200	167.200	585.200	581.020
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging openbaar groen (2025)	575.000		20.125	19.981	19.838	19.694
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen 2025	100.000		3.500	3.475	3.450	3.425
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2025)	1.109.750		38.841	38.564	38.286	38.009
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Aanleg van het geboortebos 2025	100.000		3.500	3.475	3.450	3.425
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Meekoppelkansen Verborgten Raamvallei 2025	100.000		3.500	3.475	3.450	3.425
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Natuurontw. (Ecologische verbindingzones) 2025	514.000		17.990	17.862	17.733	17.604
2025	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Uitvoeringsagenda meerjarenvisie natuur 2025	150.000		5.250	5.213	5.175	5.138
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verkeersregelinstantie Raamweg Cuijk (2026)	50.000			3.833	3.800	3.767
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verkeersveiligheid (2026)	125.000			6.250	6.200	6.150
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2026)	1.300.000			99.667	98.800	97.933
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2026)	1.787.500			62.562	62.116	61.669
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2026)	475.000			23.750	23.560	23.370
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2026)	115.000			5.750	5.704	5.658

2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2026)	580.000			17.400	17.284	17.168
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie 2026	6.260.000			62.600	62.600	219.100
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging openbaar groen (2026)	575.000			20.125	19.981	19.838
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen (2026)	100.000			3.500	3.475	3.450
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2026)	1.109.750			38.841	38.564	38.286
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Aanleg van het geboortebos 2026	100.000			1.000	3.500	3.475
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Meekoppelkansen Verborgten Raamvallei 2026	100.000			3.500	3.475	3.450
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Natuurontw. (Ecologische verbindingzones) 2026	514.000			17.990	17.862	17.733
2026	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Uitvoeringsagenda meerjarenvisie natuur 2026	150.000			5.250	5.213	5.175
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verkeersveiligheid (2027)	125.000				6.250	6.200
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2027)	1.300.000				99.667	98.800
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2027)	1.788.000				62.580	62.133
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2027)	475.000				23.750	23.560
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2027)	100.000				5.000	4.960
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2027)	670.000				20.100	19.966
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	UP Mobiliteitsplan (opgave woningb.) 2027	3.885.000				38.850	94.000
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging groen (2027)	575.000				20.125	19.981
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen (2027)	100.000				3.500	3.475
2027	2. OPENBARE RUIJTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2027)	1.111.000				38.885	38.607

2027	2. OPENBARE RUIMTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Meekoppelkansen Verborgen Raamvallei 2027	100.000				3.500	3.475
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	WIU Verkeersveiligheid (2028)	125.000					6.250
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Levensduur verlengend groot onderhoud wegen (2028)	1.300.000					99.667
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Reconstructie wegen (2028)	1.788.000					62.580
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Verstevigen wegbermen (2028)	475.000					23.750
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging armaturen (2028)	152.000					7.600
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	Vervanging lichtmasten (2028)	487.000					14.610
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.1 VERKEER EN VERVOER	UP Mobiliteitsplan (opgave woningb.) 2027	5.515.000					94.000
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging openbaar groen (2028)	575.000					20.125
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.2 OPENBAAR GROEN	WIU Openbaar groen (2028)	100.000					3.500
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.2 OPENBAAR GROEN	Vervanging bomen (2028)	1.111.000					38.885
2028	2. OPENBARE RUIMTE	2.3 WATER	Renovatie Keersluis (2028)	540.000					18.900
2025	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.1 ECONOMIE	Initiëren toeristische ontwikkeling 2025	200.000		42.000	41.600	41.200	40.800
2025	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2025)	699.500		45.856	45.468	45.079	44.690
2025	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2025)	100.000		6.555	6.500	6.444	6.389
2026	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.1 ECONOMIE	Initiëren toeristische ontwikkeling 2026	200.000			42.000	41.600	41.200
2026	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2026)	699.500			45.856	45.468	45.079
2026	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2026)	100.000			6.555	6.500	6.444

2027	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2027)	700.000				53.667	53.200
2027	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2027)	100.000				6.555	6.500
2028	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	Vervanging spelen (2028)	700.000					45.889
2028	3.ECONOMIE, RECREATIE EN TOERISME	3.2 Recreatie en Toerisme	WIU Speelvoorzieningen (2028)	100.000					6.555
2025	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitv.progr IHP Elzendaal-Metameer Boxmeer 2024	30.358.126		303.581	1.062.53 4	1.054.94 5	1.047.35 5
2025	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Aanvullend krediet De Sprong-Wanroij en Uitbreiding basisschool De Waai- Cuijk	1.857.000		18.570	64.995	64.531	64.067
2025	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitvoer.progr IHP Merlet Cuijk - Grave 2025	12.816.000		128.160	448.560	445.356	442.152
2025	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitvoer.progr IHP Stekske Langenboom 2025	4.036.000		40.360	141.260	140.251	139.242
2026	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitvoer.progr IHP Palet Boxmeer 2026	4.298.000			42.980	150.430	149.355
2027	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitvoer.progr IHP Lindekring St Agatha 2027	1.862.000				18.620	65.170
2027	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitvoer.progr IHP St Anna Vortum 2027	1.799.000				17.990	62.965
2028	4. ONDERWIJS	4.2 ONDERWIJSHUISVESTIN G	Uitvoer.progr IHP Antonius Maashees	1.857.000					64.995
2025	5. SPORT EN CULTUUR	5.1 SPORT	Revital. sportpark Groenendijkse Kampen Cuijk 2025	19.000.000		190.000	950.000	942.400	934.800
2025	5. SPORT EN CULTUUR	5.2 CULTUUR	Uitbreiding Myllesweerd (2025- 2026)	2.129.000		21.290	106.450	105.598	104.747
2025	5. SPORT EN CULTUUR	5.2 CULTUUR	Verduurzaming Myllesweerd (2025- 2026)	437.000		33.503	33.212	32.921	32.629
2025	5. SPORT EN CULTUUR	5.2 CULTUUR	Vervanging W&E- installaties	514.000		25.700	25.494	25.289	25.083

			Myllesweerd 2025-2026						
2025	6. SOCIAAL DOMEIN	6.1 LEEFBAARHEID	MFA Wilbertoord 2025	2.500.000		25.000	125.000	124.000	123.000
2025	6. SOCIAAL DOMEIN	6.1 LEEFBAARHEID	Renovatie De Jachthoorn Sint Hubert 2025	400.000		20.000	19.840	19.680	19.520
2025	6. SOCIAAL DOMEIN	6.1 LEEFBAARHEID	Uitbreiding wijkacc. De Driewiek Boxmeer-N 2025	600.000		30.000	29.760	29.520	29.280
2025	6. SOCIAAL DOMEIN	6.1 LEEFBAARHEID	Uitbreiding wijkacc. De Esterade Grave-Oost 2025	70.000		3.500	3.472	3.444	3.416
2025	6. SOCIAAL DOMEIN	6.1 LEEFBAARHEID	MFA Katwijk 2025	825.000		41.250	40.920	40.590	40.260
2025	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g bouwkundig 45jr (2025)	640.000		20.622	20.480	20.338	20.196
2025	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g Elektr. Mechan. 15jr (2025)	960.000		73.600	72.960	72.320	71.680
2025	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Riolering	9.520.000		253.867	252.280	250.693	249.107
2025	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress (2025)	935.000		32.725	32.491	32.258	32.024
2025	7. MILIEU	7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2025)	120.000		9.200	9.120	9.040	8.960
2026	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g bouwkundig 45jr (2026)	932.000			30.031	29.824	29.617
2026	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g Elektr. Mechan. 15jr (2026)	960.000			73.600	72.960	72.320
2026	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Riolering	7.585.000			202.267	201.003	199.738
2026	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress (2026)	935.000			32.725	32.491	32.258
2026	7. MILIEU	7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2026)	120.000			9.200	9.120	9.040
2027	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g bouwkundig 45jr (2027)	1.030.000				33.189	32.960
2027	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g Elektr. Mechan. 15jr (2027)	1.350.000				103.500	102.600
2027	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Riolering	2.967.300				79.128	78.633
2027	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress klimaatbest. (2027)	935.000				32.725	32.491

2027	7. MILIEU	7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2027)	120.000				9.200	9.120
2028	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g bouwkundig 45 jr (2028)	1.932.400					62.266
2028	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Gemalen+drukriolerin g Elektr.Mechan. 15jr (2028)	641.000					49.143
2028	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Riolering 70jr (2028)	1.571.700					38.170
2028	7. MILIEU	7.1 RIOLERING	Tegengaan hittestress (2028)	935.000					32.725
2028	7. MILIEU	7.2 AFVAL	Vervanging GFT-cocons (2028)	120.000					9.200
2025	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2025-2026)	486.000		4.860	24.300	24.106	23.911
2025	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed bouwkundig (2025- 2026)	5.000.000		50.000	250.000	248.000	246.000
2025	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed installaties (2025- 2026)	4.563.000		45.630	349.830	346.788	343.746
2025	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2025)	585.000		64.350	63.765	63.180	62.595
2026	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2026-2027)	1.000.000			10.000	50.000	49.600
2026	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed bouwkundig (2026- 2027)	5.000.000			50.000	250.000	248.000
2026	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed installaties (2026- 2027)	5.000.000			50.000	383.333	380.000
2026	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2026)	300.000			33.000	32.700	32.400
2027	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2027-2028)	1.000.000				10.000	50.000
2027	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELE N	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed bouwkundig (2027- 2028)	5.000.000				50.000	250.000

2027	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Verduurzamen gem.vastgoed installaties (2027-2028)	5.000.000				50.000	383.333
2027	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2027)	300.000				33.000	32.700
2028	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Beheerplan vastgoed (2028-2029)	1.000.000					10.000
2028	9. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	9.3 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Vervanging wagenpark (2028)	300.000					33.000
				227.212.776	0	2.325.290	6.039.813	7.942.741	9.501.699
Kapitaallasten									
Jaar	Investeringsbedrag	2025	2026	2027	2028	2029			
2025	133.024.626		2.325.290	5.039.580	5.445.399	5.403.787			
2026	40.470.750			1.000.233	1.677.561	1.821.273			
2027	32.392.300				819.781	1.534.829			
2028	21.325.100					741.810			
Totaal	227.212.776	0	2.325.290	6.039.813	7.942.741	9.501.699			

Overzicht per jaar van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

<i>Structurele onttrekkingen aan reserves</i>				
	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve	2.800			
BR Afschrijvingsreserves	2.162	2.329	2.633	2.381
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	4.962	2.329	2.633	2.381

Algemene reserve

Vanuit de provincie wordt ruimte geboden om het tekort voor het begrotingsjaar 2025 gedeeltelijk (maximaal 10%) op te vangen met een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve. Het saldo van de algemene reserve is voldoende om deze onttrekking te doen. Deze onttrekking uit de reserve mag als structureel aangemerkt worden.

Bestemmingsreserve afschrijvingsreserve

Het onttrekken van de afschrijvingen uit de daarvoor bestemde bestemmingsreserve afschrijvingslasten kan als structureel aangemerkt worden.

Structurele onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen structurele toevoegingen aan reserves begroot.

Taakvelden per programma

Taakvelden per programma

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten							
0.1 Bestuur	-4.692	-5.923	-6.198	-6.154	-6.119	-6.119	-6.119
0.10 Mutaties reserves	-74.640	-10.384	-5.421	-468	-468	-468	-468
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-23.450	-2.895	-92	16.895	20.172	21.071	21.035
0.2 Burgerzaken	-3.839	-2.778	-3.161	-3.161	-3.161	-3.161	-3.161
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-713	-1.586	-547	-697	-1.346	-2.022	-2.594
0.4 Overhead	-40.817	-51.096	-38.690	-38.215	-37.781	-37.774	-37.755
0.5 Treasury	-3.054	-3.619	-5.243	-7.042	-7.061	-7.051	-7.049
0.61 OZB woningen	-798	-449	-626	-626	-626	-626	-626
0.62 OZB niet-woningen	-336	-350	-413	-413	-413	-413	-413
0.64 Belastingen overig	-155	-214	-282	-282	-282	-282	-282
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-41	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-901	-1.898	-1.344	-1.863	-1.809	-1.873	-1.925
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1.635	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-6.083	-6.897	-7.191	-7.191	-7.191	-7.191	-7.190
1.2 Openbare orde en veiligheid	-3.412	-3.905	-4.608	-4.616	-4.367	-4.368	-4.367
2.1 Verkeer en vervoer	-14.107	-13.632	-15.494	-16.144	-16.559	-16.842	-17.203
2.2 Parkeren	-201	-150	-178	-201	-205	-204	-204
2.4 Economische havens en waterwegen	-168	-182	-237	-294	-293	-293	-310
3.1 Economische ontwikkeling	-950	-1.075	-1.168	-1.068	-1.068	-1.068	-1.068
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-4.373	-7.595	-12.821	-9.778	-8.864	-8.862	-8.861
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-275	-688	-830	-831	-831	-831	-831
3.4 Economische promotie	-1.478	-2.495	-2.537	-2.653	-2.693	-2.668	-2.666
4.1 Openbaar basisonderwijs	-64	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-6.593	-7.192	-7.254	-7.718	-9.109	-8.960	-8.980
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.567	-6.386	-5.873	-5.873	-5.573	-5.573	-5.571
5.1 Sportbeleid en activering	-766	-1.232	-1.186	-1.167	-1.112	-1.112	-1.112

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.2 Sportaccommodaties	-5.326	-5.150	-5.573	-5.957	-6.916	-6.886	-6.786
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-4.124	-4.232	-4.253	-4.260	-4.259	-3.991	-3.986
5.4 Musea	-269	-642	-442	-442	-441	-441	-441
5.5 Cultureel erfgoed	-829	-1.274	-1.182	-1.209	-1.206	-1.206	-1.206
5.6 Media	-2.133	-2.419	-2.351	-2.351	-2.350	-2.350	-2.350
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9.683	-9.515	-11.057	-11.302	-11.452	-11.575	-11.671
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-22.003	-24.398	-13.063	-13.157	-13.000	-12.911	-12.883
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-2.306	-3.400	0	0	0	0	0
6.2.1 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	-710	-710	-710	-710	-710
6.2.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	-3.407	-3.407	-2.555	-2.555	-2.555
6.3 Inkomensregelingen	-28.117	-26.429	-26.519	-26.554	-26.554	-26.554	-26.554
6.4 WSW en beschut werk	-15.460	-15.003	-15.645	-15.050	-14.019	-13.569	-12.745
6.5 Arbeidsparticipatie	-3.186	-3.946	-4.023	-4.023	-4.023	-4.023	-4.023
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-4.208	-3.001	0	0	0	0	0
6.6.0 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	-3.168	-3.168	-3.168	-3.168	-3.168
6.7.1 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0
6.7.1.1 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	-10.773	-11.118	-11.474	-11.841	-11.841
6.7.1.2 Begeleiding (WMO)	0	0	-8.821	-9.050	-9.286	-9.529	-9.529
6.7.1.3 Dagbesteding (WMO)	0	0	-4.138	-4.138	-4.138	-4.138	-4.138
6.7.1.4 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	-217	-217	-217	-217	-217
6.7.1.4A Hulp bij het huishouden (WMO)	-8.998	-10.273	0	0	0	0	0
6.7.1.4B Begeleiding (WMO)	-7.744	-8.604	0	0	0	0	0
6.7.1.4C Dagbesteding (WMO)	-3.698	-3.892	0	0	0	0	0
6.7.1.4D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-117	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-221	0	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-4.880	-5.001	0	0	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	-1.873	-2.208	0	0	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-1.157	-1.344	0	0	0	0	0
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.966	-3.324	0	0	0	0	0
6.73A Pleegzorg	-848	-841	0	0	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	-2.210	-2.416	0	0	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-3.355	-3.354	0	0	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-7.116	-7.221	0	0	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-1.443	-1.701	0	0	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	-639	-795	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	-1.260	-1.235	-1.235	-1.235	-1.235
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	-15.346	-15.346	-15.346	-15.346	-15.346
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	-832	-832	-832	-832	-832
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	0	-9.103	-9.103	-9.103	-9.103	-9.103
6.791 PGB WMO	0	0	-525	-525	-525	-525	-525
6.792 PGB Jeugd	0	0	-550	-550	-550	-550	-550
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	-2.315	-2.579	-2.881	-2.985	-341
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	-170	-170	-170	-170	-170
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-52	-1.467	0	0	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-133	-229	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	0	-1.975	-1.975	-1.975	-1.975	-1.975

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.822 Jeugdreclassering	0	0	-315	-315	-315	-315	-315
6.82A Jeugdbescherming	-1.844	-1.897	0	0	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	-169	-301	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	0	-2.592	-2.592	-2.592	-2.592	-2.592
7.1 Volksgezondheid	-3.772	-4.649	-5.069	-4.864	-4.402	-4.402	-4.402
7.2 Riolering	-7.355	-6.981	-8.286	-8.452	-8.764	-8.616	-8.773
7.3 Afval	-10.927	-10.999	-10.728	-10.783	-10.802	-10.813	-10.818
7.4 Milieubeheer	-6.542	-12.865	-9.723	-9.425	-9.425	-9.421	-9.421
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-420	-658	-711	-712	-711	-711	-660
8.1 Ruimte en leefomgeving	-7.545	-12.992	-6.555	-6.359	-6.124	-6.073	-6.074
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-21.937	-27.159	-17.348	-11.360	-7.362	-7.362	-7.362
8.3 Wonen en bouwen	-4.409	-1.612	-2.062	-2.001	-2.003	-2.004	-2.002
Totaal	-404.730	-364.932	-332.201	-304.853	-297.648	-297.384	-295.019
Baten							
0.1 Bestuur	271	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	84.622	27.965	9.162	4.723	3.364	3.106	2.631
0.2 Burgerzaken	1.108	1.207	1.207	1.207	1.207	1.207	1.207
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	905	376	376	376	376	376	376
0.4 Overhead	881	612	581	581	581	581	581
0.5 Treasury	3.145	3.706	5.063	6.029	6.096	6.194	6.173
0.61 OZB woningen	14.045	15.178	16.513	15.785	15.785	15.785	15.785
0.62 OZB niet-woningen	10.399	11.251	11.701	11.701	11.701	11.701	11.701
0.63 Parkeerbelasting	16	30	30	30	30	30	30
0.64 Belastingen overig	392	283	423	423	423	423	423
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	184.080	188.118	192.883	177.564	177.205	177.464	177.816
0.8 Overige baten en lasten	79	50	7	407	407	407	407
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	15	0	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	715	21	15	15	15	15	15
2.1 Verkeer en vervoer	1.325	1.272	1.222	1.222	1.222	1.222	1.222
2.2 Parkeren	33	32	32	32	32	32	32
2.4 Economische havens en waterwegen	86	83	162	162	162	162	162
3.1 Economische ontwikkeling	0	175	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.403	7.087	11.447	8.406	7.546	7.546	7.546
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	31	60	59	59	59	59	59
3.4 Economische promotie	754	909	909	909	909	909	909
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	681	531	531	616	616	616	616
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.778	2.262	2.102	2.102	2.102	2.102	2.102
5.1 Sportbeleid en activering	477	431	431	416	364	364	364
5.2 Sportaccommodaties	1.006	675	675	675	675	675	675
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.001	375	390	386	260	260	260
5.4 Musea	0	30	30	30	30	30	30
5.5 Cultureel erfgoed	62	72	72	72	12	12	12
5.6 Media	209	290	118	118	118	118	118
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	283	194	166	166	166	166	166
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	11.827	8.546	1.294	1.211	954	954	954
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	350	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	20.914	22.174	22.157	22.157	22.157	22.157	22.157
6.5 Arbeidsparticipatie	799	931	931	931	931	931	931
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	41	30	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	0	0	40	40	40	40	40
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	369	1.290	1.260	1.260	1.260
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	333	319	0	0	0	0	0
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	81	38	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	2.420	2.220	2.220	2.220	0

Exploitatie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.81A Beschermd wonen (WMO)	906	2.420	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	420	666	666	462	0	0	0
7.2 Riolering	10.233	11.038	11.944	12.040	12.321	11.949	11.949
7.3 Afval	13.506	14.103	14.207	14.713	14.722	14.731	14.731
7.4 Milieubeheer	1.143	6.266	2.150	1.850	1.850	1.850	1.850
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	288	315	315	315	315	315	315
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.325	7.121	661	661	661	661	661
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	22.367	25.438	16.486	10.499	6.501	6.501	6.501
8.3 Wonen en bouwen	3.393	2.253	2.253	2.253	2.253	2.253	2.253
Totaal	404.730	364.932	332.201	304.853	297.648	297.384	295.019
Saldo	0	0	0	0	0	0	0

Verdelingsprincipe taakvelden

De Programmabegroting 2025 heeft acht programma's naast de posten Overhead, Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien. De programma's zijn onderverdeeld in meerdere beleidsvelden waarbinnen de beschikbare middelen verder worden uitgesplitst in budgetten op unieke grootboeknummers. Deze unieke grootboeknummers zijn vervolgens toebedeeld aan de taakvelden, conform de regeling van het Ministerie van BZK en Iv3-informatievoorschrift 2018.

Wij maken onderscheid in drie soorten budgetten: toegekende reguliere budgetten, door verdeelde personeelslasten en berekende kapitaallasten. De uitvoeringsinformatie is een overzicht van de toedeling van de begrote baten en lasten van de programma's naar de betreffende taakvelden. Op basis van de indeling in deze structuur in het financiële informatiesysteem worden de rapportages ten behoeve van regeling IV3 gevuld.

